

KUNGL. HOVSTATERNA
VERKSAMHETSBERÄTTELSE

2011

INNEHÅLL

ÅRET I KORTHET	4
KUNG CARL XVI GUSTAF – SVERIGES STATSCHEF	5
RIKSMARSKALKEN HAR ORDET	6

KUNGL. HOVSTATERNA

Kungl. Hovstaterna – Statschefens organisation	7
Ekonomisk översikt	7
Anslagsutveckling och användning av medel inom Hovstatens ämbeten	8
Medarbetare och personalrelaterade frågor	9
Diagramöversikt	10

HOVSTATEN

Riksmarskalksämberet	12
Hovmarskalksämberet med H.K.H Prins Carl Philip och H.K.H. Prinsessan Madeleine samt ceremonistaten	14
H.M. Drottningens hovstat	20
H.K.H. Kronprinsessans hovstat	24
H.K.H. Hertiginnans av Halland hovstat	28
H.M. Konungens hovstall	29

SLOTTSSSTATEN

Kungl. Husgerådskammaren med Bernadottebiblioteket	31
Ståthållarämbetet	35
– Stockholms slottsförvaltning	36
– Drottningholms slottsförvaltning med Kungsgården	38
– Gripsholms slottsförvaltning	40

KUNGL. DJURGÅRDENS FÖRVALTNING

Verksamhet	41
------------------	----

KUNGL. SLOTTSSSTATENS ÅRSBOKSLUT 2011

Bokslutskommentarer	44
Bokslut	44
Revisionsberättelse	49

KUNGL. DJURGÅRDENS ÅRSBOKSLUT 2011

Förvaltningsberättelse	50
Bokslut	51
Revisionsberättelse	53
TEMA STATS BESÖK	54
TEMA WORLD CHILD & YOUTH FORUM	57
TEMA BECKHOLMEN	58
TEMA DROTTNINGHOLMS SLOTT	59
TEMA NOBELPRISET	60
Medaljföräningar	62
KALENDER – Utdrag ur Kungafamiliens officiella program	64
Organisation	74
Kungliga symboler	76
Kunglig ordlista	77

ÅRET I KORTHET 2011

Statsceremonier och officiella engagemang

- Tre statsbesök; ett inkommande från Estland och utgående till Botswana och Polen.
- Kungen öppnade riksmötet, höll utrikesnämnd och konseljer. 32 ambassadörer togs emot vid högtidliga audienser. Kungen gav audiens för flera internationella ledare. Möte med FN:s generalsekreterare i New York.
- Omfattande representativa engagemang: Tre representationsmiddagar, statsrådsluncher, partiledarluncher, diplomatmottagningar och traditionsenlig middag för nobelpristagarna.
- Intensiv programverksamhet med resor över landet, däribland kommunbesök i Nykvarn och återbesök i stormdrabbade Småland och till Sofielundsskolan i Malmö.

Många samhällsengagemang för hela Kungafamiljen

- Andra året med World Child & Youth Forum på Kungl. Slottet med mer än 500 deltagare.
- Drottningen mottog Health and Human Rights Leadership Award i New York för sitt engagemang för barn och unga.
- Omfattande programverksamhet för Kronprinsessan och Kronprinsessparet. Besök bland annat i Botkyrka, Ockelbo och Malmö med flera programpunkter kring barn och ungdom, integration, idrott och hälsa, näringsliv och kultur. Utlandsbesök till Tyskland i Sverigefrämjande syfte. Kronprinsessan deltog vid utrikesnämnd, konseljer och vid ett antal audienser.
- Intensivt första år för Prins Daniel med fokus på näringslivsfrågor, entreprenörskap samt idrott och hälsa.

Stort intresse för det kungliga kulturarvet

- Cirka 900 000 besök vid de kungliga slotten, varav 572 629 vid Kungl. Slottet. Föredragsserien Slottet som historisk scen lockade stor publik.
- Många föremål ur de kungliga samlingarna lånas ut till nationella och internationella utställningar.
- Slottsboden utvecklar egna produktserier och vässar sin kunskapsförmedlande profil.

Insatser för vård och underhåll av kungligt kulturarv

- Stora arbeten för att förstärka rostskadade dragjärn i Rikssalens golv vid Kungl. Slottet.
- 1700-talsmiljöer i Vita kabinetten och Hovfrökens salonger åter i sin forna prakt vid Kungl. Slottet.
- Första etappen av fasadrenoveringarna vid Kungl. Slottet påbörjade i Statens fastighetsverks regi.

Fortsatt arbete med miljö- och energifrågor vid Kungl. Hovstaterna

- Sanering av Beckholmen ett av Sveriges största miljöprojekt. Kulturhistoriskt viktig miljö räddas.
- Satsning på miljöbilar fortsätter.
- Fortsatta investeringar i energibesparande anläggningar.

Kung Carl XVI Gustaf – Sveriges statschef

I regeringsformen stadgas att den som "innehär Sveriges tron, är rikets statschef". Sverige är sålunda en konstitutionell monarki. Sveriges kung, Carl XVI Gustaf, tillträdde tronen år 1973. Organisationen kring statschefen heter Kungl. Hovstaterna.

Kungafamiljen på väg till gudstjänst i Storkyrkan i samband med riksmötets öppnande.

Sverige är en av världens äldsta monarkier. På den plats där Kungl. Slottet ligger har det stått en borg i över tusen år. Genom århundradena och in i våra dagar har det funnits en regerande monark i borgen. Kung Carl XVI Gustaf är den 74:e monarken i Sverige.

Den svenska monarkin har genom historien uppträtt i många olika skepnader. Liksom våra nordiska grannländer Danmark och Norge är Sverige i dag en konstitutionell monarki, vilket innebär att monarkens befogenheter är reglerade i grundlagen (konstitutionen). Den svenska monarken har huvudsakligen representativa plikter som "samlade representant och symbol för landet".

I regeringsformen sägs dessutom att Kungen skall vara ordförande vid informations- och regeringsskifteskonseljer liksom vid sammanträden i utrikesnämnden.

Kungen ska också öppna riksmötet. Vidare gäller att monarken ska representera Sverige vid inkommande och utgående statsbesök samt ta emot utländska sändebud för ackreditering.

Då Kungen är förhindrad att fullgöra sina uppgifter som statschef, exempelvis på grund av utlandsresa till avlägsen eller svårtillgänglig ort, inträder enligt grundlagen Kronprinsessan Victoria, Prins Carl Philip eller Prinsessan Madeleine i nu nämnd successionsordning som tillfällig riksföreståndare.

Riksmarskalken har ordet

År 2011, året efter Kronprinsessparets bröllop 2010, präglades av fortsatt intensivt arbete inom de Kungl. Hovstaterna.

Vi nåddes av nyheten om Kronprinsessparets väntade nedkomst, något som mottogs med glädje och förväntan i hela landet.

Under året intensifierades den massmediala bevakningen av Kungahuset. Det resulterade i flera artiklar och radio- och TV-program som debatterade olika aspekter av Kungahuset och dess verksamhet.

2011 präglades dock huvudsakligen av regelrätt ordinarie verksamhet för statschefen och hans familj. I rollen som statschef genomför Kungen, i enlighet med grundlagen, en rad officiella åtaganden både i Sverige och utlandet.

Kungen är också en samlade representant och symbol för landet och som sådan verksam i flera sammanhang med betydelse för Sverige. De områden som Kungen främst är verksam inom är: utrikesrelationer med skilda företrädare för andra länder, inrikesrelationer med företrädare för lokala myndigheter och organisationer, välgörenhet, relationer med svenskt näringsliv inom särskilt exportindustrin, rikets försvaret, natur och miljö samt vetenskap, forskning och kultur.

Kungen stöds i sitt uppdrag av övriga medlemmar av den Kungliga familjen.

Under året genomfördes flera statsceremonier och officiella engagemang. Utgående statsbesök gick till Botswana och Polen och ett inkommande från Estland. Kungen öppnade riksmötet, höll utrikesnämnd och konsejer, tog emot ambassadörer vid högtidliga audienser och gav audienser för internationella ledare. Därtill kom sedvanliga kommun- och länsbesök, representationsmiddagar, statsråds- och partiledarluncher, diplomatmottagningar och traditionsenlig middag för årets nobelpristagare på Kungl. Slottet.

Kungafamiljens samhällsengagemang präglade också året. För andra gången genomfördes Kungaparets initiativ ”World Child & Youth Forum” på Stockholms slott.

Vidare arrangerade Kungen det 10:e Royal Colloquium på Gripsholms slott, vars syfte är att öka kunskapsutbredning om klimat- och miljöfrågor genom seminarier.

Kronprinsessparet genomförde en omfattande programverksamhet med resor och besök i Sverige och utomlands. För Prins Daniel var det ett intensivt första år med fokus på näringslivsfrågor, entreprenörskap samt idrott och hälsa.

Kungaparets ambition att Stockholms slott ska vara en

Riksmarskalk Svante Lindqvist

mötesplats för olika evenemang har lett till flera föreläsningar, konserter och utställningar. De kungliga slotten och dess utställningar är attraktiva besöksmål. Det stora intresset för det kungliga kulturarvet möts med insatser som gör kulturarvet alltmer tillgängligt för besökare och forskare. Anslaget för verksamhetsåret 2011 uppgick till 122 miljoner kronor. I överensstämmelse med regeringens anvisningar har dessa medel fördelats med 51 procent till Hovstaten och 49 procent till Slottsstaten. Medlen till Hovstaten (62,3 miljoner kronor) finansierar all officiell representation och programverksamhet, ceremoniella och andra

transporter, information och övergripande ledning av all verksamhet vid Kungl. Hovstaterna. Anslaget till Hovstaten motsvarar cirka 6,50 kronor per invånare och år i Sverige.

Året präglades dessutom av omprioriteringar inom de Kungl. Hovstaternas organisation. Satsningar har gjorts inom främst två områden:

Kronprinsessans hovstat, som ansvarar för Kronprinsessparets verksamhet och officiella program, har förstärkts ytterligare för att kunna genomföra och utveckla den utökade verksamheten.

Informationsavdelningen har utvecklat Kungahusets hemsida, påbörjat kommunikation via sociala medier samt utökat informationen för besökande till slotten. Dessa investeringar har gjorts i syfte att öka och fördjupa informationen om Kungafamiljens uppdrag och arbete samt de Kungl. Hovstaterna.

En organisationsöversyn av de Kungl. Hovstaterna har också genomförts. Med ledorden kraftsamling och fördjupat samarbete har översynen lett till en förändrad och utvecklad organisation av hovstaterna.

Det är vår förhoppning och övertygelse att vi genom denna organisationsförändring har lyckats skapa en mer effektiv organisation som kan möta nya krav med bibehållen kvalitet inom ramen för befintliga resurser.

Stockholm i februari 2012

A handwritten signature in black ink that reads "Svante Lindqvist". The signature is written in a cursive, flowing style.

Svante Lindqvist
Riksmarskalk

Kungen tar emot hyllningar på födelsedagen den 30 april 2011.

Kungl. Hovstaterna – Statschefens organisation

Kungl. Hovstaterna har som huvuduppgift att bistå statschefen och övriga medlemmar av Kungafamiljen i deras officiella plikter. I den uppgiften ligger också att vårda och värna det kungliga kulturarvet samt att visa detta kulturarv för en bred allmänhet. Kungens valspråk "För Sverige – I tiden" är vägledande för allt arbete vid Kungl. Hovstaterna.

Kungl. Hovstaternas uppgifter fördelas på:

- Programverksamhet och representation
- Vård och underhåll av kulturarv
- Visningsverksamhet
- Ledning med flera övergripande funktioner

Anslags- och redovisningsmässigt är Kungl. Hovstaterna uppdelade på tre olika enheter, som skiljer sig åt vad gäller finansiering och sätten att redovisa:

1. Hovstatens verksamhet finansieras genom anslag från staten, det så kallade apanaget. Hovstaten består organisatoriskt av Riksmarskalksämberet, Hovmarskalksämberet, H.M. Drottningens hovstat, H.K.H. Kronprinsessans hovstat, H.K.H. Hertiginnans av Halland hovstat och H.M. Konungens hovstat. Den omfattande statsceremoniella och representativa programverksamheten som planeras och genomförs vid Hovstatens ämbeten beskrivs i text och bild på sidorna 12–30. Programverksamheten framgår mer i detalj på sidorna 64–73 ”Utdrag ur Kungafamiljens officiella

program året 2011². Apanaget skall enligt överenskommelse med regeringen redovisas översiktligt. Medelsanvändningens fördelning på Hovstatens olika ämbeten framgår nedan och i diagram på sidan 11. Revision utförs av extern revisor.

2. Slottsstatens verksamhet omfattar huvudsakligen vård och underhåll av det kungliga kulturarvet samt visningsverksamhet. Slottsstaten finansieras dels med statliga anslag, dels med hyres- och arrendeintäkter samt intäkter från visningar av de kungliga slotten och försäljning i slottsbodar. Slottsstaten består organisatoriskt av Kungl. Husgerådskammaren med Bernadottebiblioteket och Ståthållarämbetet med tillhörande slottsförvaltningar. Intäkter och kostnader för Slottsstatens verksamhet redovisas på sidorna 44–48. Revision utförs av riksrevisionen.

3. Kungl. Djurgårdens förvaltning (KDF) är underställd Ståthållaren. Verksamheten är självfinansierad genom intäkter från hyror och arrenden. Intäkter och kostnader skall långsiktigt balanseras och eventuella överskott används utslutande för en långsiktig och hållbar utveckling av Kungl. Djurgården. Se vidare sidorna 50–52. Revision utförs av riksrevisionen.

Vid sidan av Kungl. Hovstaternas ekonomi omfattar Kungafamiliens privata ekonomi bland annat Solliden på Öland, där park och paviljong visas för allmänheten, samt Stenhammar slott utanför Flen, som enligt särskilda testamentsvillkor är ett arrende från staten. För Kungahuset gäller samma skatteregler som för övriga medborgare.

Omsorgsfulla förberedelser inför representationsmiddag på Stockholms slott.

Anslag från Sveriges riksdag

Under året erhöll Kungl. Hovstaterna sammanlagt 122 (125) miljoner kronor i anslag från Sveriges riksdag, en minskning med 2,5 procent jämfört med föregående år. Enligt överenskommelse med regeringen har 51 procent av anslaget eller 62,3 (63,7) miljoner kronor gått till verksamheten inom Hovstaten och 49 procent eller 59,9 (61,2) miljoner kronor till verksamheten inom Slottsstaten. Slottsstatens intäkter från visningsverksamhet och försäljning uppgick till 62,4 (61,5) miljoner kronor. Resultatet för KDF uppgick till 1,3 (-0,5) miljoner kronor.

Anslagsutveckling exklusive engångsbelopp

Belopp i mnkr	2011	2010	2009	2008	2007
Hovstaten	62,3	60,2	56,4	54,8	50,1
Slottsstaten	59,9	57,8	53,7	52,7	48,1
Förändring från föregående år (%)	3,5	7,2	2,4	9,6	0,6

Användning av medel inom Hovstatens ämbeten

Apanaget, det vill säga den del av statsanslaget som finansierar Hovstaten, har fördelats på de olika organisatoriska enheterna. Huvuddelen av ämbetenas kostnader, eller 70 procent, utgörs av löner, inklusive sociala avgifter. Medelsanvändningen under året för ämbetena inom Hovstaten fördelade sig enligt följande:

- 38 (34) procent för sådan övergripande ledning som organisatoriskt faller på Riksmarskalksämbetet. De staber och funktioner som ingår i ämbetet betjänar såväl KDF som Hovstatens och Slottsstatens alla verksamhetsdelar.
- 17 (23) procent för sådan verksamhet som organisatoriskt faller på Hovmarskalksämbetet med ceremonistaten, och utgörs främst av kostnader i samband med officiell programverksamhet, representation och resor.
- 16 (19) procent för sådan verksamhet som organisatoriskt faller på H.M. Drottningens hovstat, främst kostnader för den personal inom det Kungl. Hushållet som tjänstgör i kök och servering vid den officiella representationen på Kungl. Slottet och Drottningholms slott.
- 10 (6) procent för sådan verksamhet som organisatoriskt faller på H.K.H. Kronprinsessans hovstat, inklusive Prins Daniels officiella programverksamhet.
- 19 (18) procent för sådan verksamhet som organisatoriskt faller på H.M. Konungens hovstall, varav cirka hälften av kostnaderna kan hänföras till ceremoniella transporter.

Duk med Kungaparets spegelmonogram på det dukade bordet i Karl XI:s galleri vid statsbesöket från Estland. Duken var en gåva från riksdag och regering med anledning av 20-årsfirandet av Kung Carl XVI Gustaf som regent den 15 september 1993.

Många anställda

Kungl. Hovstaterna hade under året sammanlagt 257 (230) tillsvidareanställda medarbetare, motsvarande 229 (216) heltidstjänster. Därutöver anlitas varje år ett stort antal personer för tillfälliga uppdrag, bland annat i samband med representations- och galamiddagar, och under sommarsäsongen i parkerna samt i visningsverksamheten. Dessa arbetsinsatser motsvarar cirka 54 (70) heltidstjänster på årsbasis och engagerade cirka 600 personer under 2011. Det ökade antalet anställda förklaras framför allt av att ett antal tidsbegränsat anställda vid visningsverksamheten övergått till att bli tillsvidareanställda. Inom visningsverksamheten har avtal med ett bemanningsföretag tecknats.

Utbildning av chefer och arbetsledare

Som ett led i kompetensutvecklingen inom Kungl. Hovstaterna anordnas seminarier och föreläsningar, framför allt i ämnen med historisk och kulturell anknytning. I takt med att flertalet rutiner och informationshantering sker via datasystem, görs insatser för ökad IT-kompetens hos alla an-

ställda. Utbildningar och kurser i ämnen som berör arbetsorganisation, ledarskap och arbetsmiljö har genomförts. För arbetsledare har särskild utbildning i arbetsrätt genomförts. Inom det systematiska arbetsmiljöarbetet upprättas varje år arbetsmiljöbokslut som ställs mot de handlingsplaner som utarbetats inom respektive ämbete. Repetitionsutbildning i ergonomi, hjärt- och lungräddning samt i användning av defibrillator har genomförts.

Hälsoinriktade insatser prioriteras

Kungl. Hovstaterna arbetar med förebyggande insatser för att minimera riskerna för ohälsa. Under 2011 har hälsoinriktade insatser prioriterats. Bland annat har medarbetare över 50 år erbjudits hälsoundersökning. Alla medarbetare omfattas av ett avtal med ett hälsovårdsföretag. Företaget anlitas framför allt i det förebyggande arbetet, bland annat med ergonomisk översyn av arbetsplatser, riskbedömningar och med individuella hälsofrämjande insatser. Varje år erbjuds anställda motionsbidrag för egna aktiviteter. Personalavdelningen arrangerar årligen en hälsodag med utomhusaktiviteter.

Sjukanmälningssystemet har effektiviserats och utgörs numera av ett centraliserat anmälningssystem via telefon. Sjukfrånvaron var knappt 3 (2) procent, vilket är lägre än genomsnittet i landet som helhet. De mycket låga ohälsotalen kan dels förklaras av de förebyggande insatserna, dels av att Kungl. Hovstaternas medarbetare har ett stort engagemang och intresse för sina arbetsuppgifter i en stimulerande arbetsmiljö.

Även de löneadministrativa rutinerna har effektiviserats genom att alla medarbetare, inklusive timanställda, gör en egen inrapportering via hovets datasystem.

Fortsatt stora pensionsavgångar

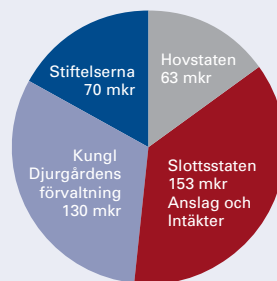
I Kungl. Hovstaternas uppgift att representera, vårda och visa ett levande kulturarv ställs höga krav på medarbetarna i fråga om integritet, noggrannhet och känsla för hög kvalitet. Vid ett hov arbetar ett stort antal kvalificerade specialister som representerar många yrken och hantverk. Varje medarbetare bidrar i sin yrkesroll med sin specifika kunskap och höga servicenivå till att Kungen och Kungafamiljen kan genomföra sina representativa plikter på ett framgångsrikt sätt och med hög kvalitet såväl i Sverige som utomlands.

Många administrativa arbetsuppgifter har rationaliserats och effektiviserats, men huvuddelen av de kulturvårdande arbetena är unika hantverks- och handarbeten som kräver specialistkompetens som inte kan ersättas med modern teknik. Överföring av kompetens över tiden kräver kontinuitet, långsiktighet och noggrann planering. I många fall sker kompetensöverföringen genom lång praktisk träning. En stor del av den specifika kunskapen hur ett kungahus representerar, presenteras, förvaltas och utvecklas, går i arv från äldre medarbetare till yngre. För att säkerställa denna kompetensöverföring krävs perioder av överlappande tjänstgöring över långa tidsperioder.

I en reviderad översyn av Kungl. Hovstaternas framtida personalförsörjning har framgått att cirka 18 procent av de anställda uppnår pensionsålder under de kommande fem åren (2012–2016). Det innebär att behovet av särskilda rekryteringsinsatser och ökade resurser för att kompensera för ökade lönekostnader alltjämt föreligger.

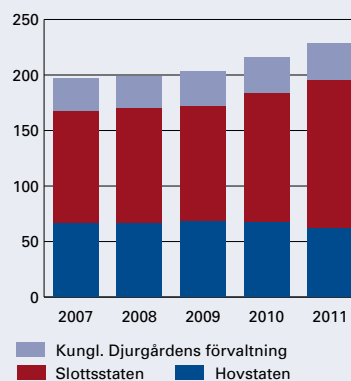
Medarbetare	2011	2010	2009	2008	2007
Antal tillsvidareanställda	257	230	216	212	210
Andel kvinnor, procent	53	50	52	51	50
Andel män, procent	47	50	48	49	50
Snittålder	47,9	49,2	50,3	50,4	50,5
Sjukfrånvaro i procent av arbetstiden	3,0	2,0	2,4	2,4	2,6

Sammandrag

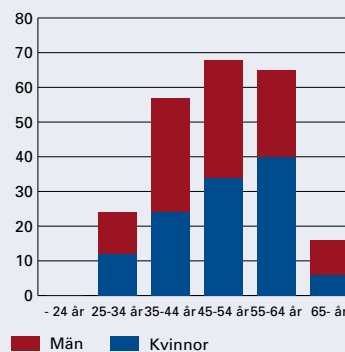

Läs mer om stiftelserna på www.kungahuset.se

Antal tillsvidareanställda omräknade till heltidstjänster

Åldersfördelning

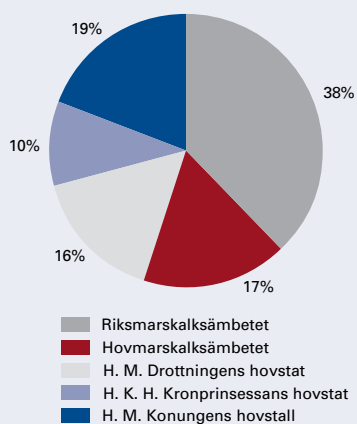
ANSLAG FRÅN SVERIGES RIKSDAG

HOVSTATEN 51%

Statschefens representativa uppgifter i Sverige och internationellt

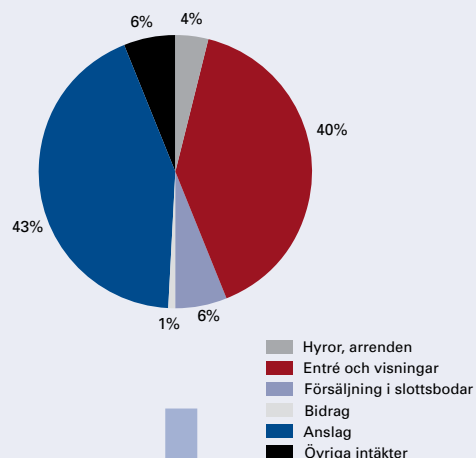
Användning av medel inom Hovstaten

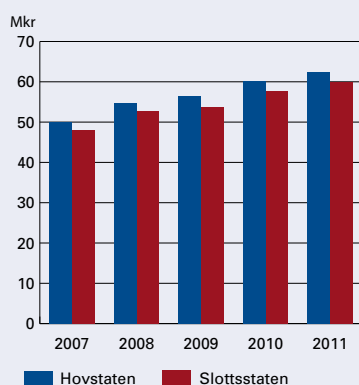
SLOTTSTATEN 49%

Underhåll och vård av det Kungl. kulturarvet

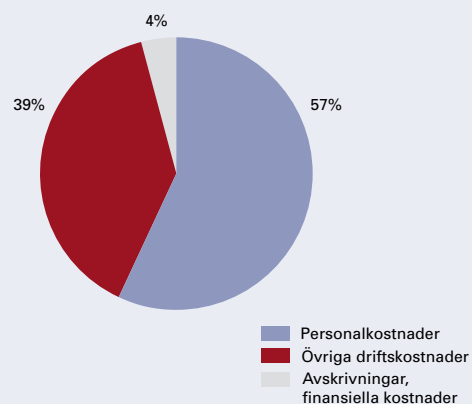
Intäktsfördelning, Slottsstaten

Anslagsutveckling 2007-2011

Kostnadsfördelning, Slottsstaten

Kunglig länk till riksdag och regering

RIKSMARSKALKSÄMBETET är riksmarskalkens stabsorgan som har till uppgift att leda och samordna verksamheten inom Kungl. Hovstaterna för statschefens räkning.

Riksmarskalken är chef för Kungl. Hovstaterna och svarar för kontakterna med riksdag och regering. Under riksmarskalkens ordförandeskap finns en chefsgrupp, där cheferna för de olika ämbetena och stabsfunktionerna ingår. Inom Riksmarskalksämberet finns kansli, personalavdelning, ekonomivdelning och informationsavdelning. Även ansvaret för den ceremoniella musiken ligger inom ämbetet.

Vidare omfattar ämbetet ett antal funktioner som står till Kungens förfogande. Dit hör överhovmästarinnan, som har en rådgivande funktion och medverkar vid statsbesök inom landet samt vid andra ceremonier på uppdrag av Kungen; expediteschefen, som handlägger frågor av allmänt administrativ och juridisk art och hovauditören som är juridisk rådgivare. Vidare ingår läkarstaten med förste livmedikus, livmedikus och hovtandläkare.

Kansliet ansvarar för att årligen ta fram Hovkalendern samt förbereder och medverkar vid medaljförläningarna, vilka redovisas på sidorna 62–63.

Gudstjänster, konserter och andra musikevenemang

Till ämbetet hör även kleresistaten som består av överhovpredikanten, pastorn i hovförsamlingen, en hovorganist och hovpredikanter från de olika stiftet. Hovförsamlingen utgör ett eget stift och är en icke-territoriell församling inom Svenska kyrkan.

Utöver den ceremoniella musiken organiserar Riksmar-

skalksämberet ett flertal musikevenemang i Kungl. Slottet och Riddarholmskyrkan. Även detta år presenterades en sommarkonsertserie i Riddarholmskyrkan för en stor publik. I Slottskyrkan bjöds på musikgudstjänster och orgelkonserter under ledning av hovorganisten. I Bernadottebiblioteket finns ett omfattande musikarkiv som på olika sätt görs tillgängligt för allmänheten. Under året har uppskattade pianokonserter med musik hämtad ur kungars och drottningars samlingar genomförts i biblioteket. På Kungl. Slottet arrangeras årligen musikarrangemangen Musik på slottet och Unga musik på slottet.

Magnus Ladulås grav öppnad

Riksmarskalksämberets kansli handlägger olika tillståndsfrågor samt ärenden av juridisk och administrativ natur. Till dessa hör bland annat frågor rörande tillstånd att använda bilder av Kungafamiljen och de kungliga symbolerna. Kansliet handlägger även förfrågningar från forskare om att få ta del av material i det Bernadotteska arkivet.

För att få störa de dödas gravfrid krävs särskilt tillstånd. I forskningsintresse gav Riksmarskalksämberet tillstånd att öppna Magnus Ladulås (avlidet 1290) grav i Riddarholmskyrkan. Magnus Ladulås var den förste svenske kung som lät begrava sig i staden Stockholm. I graven fanns åtta koparskrin med kvarlevorna av sju vuxna och två barn. Skrinen tillverkades 1915 i samband med den förra gravöppningen då man kunde konstatera att kistan förmultnat under kyrkgolvet. Undersökningen av benen visade dock att dessa var av yngre datum och inte kunde vara Magnus Ladulås kvarlevor.

Under pågående katalogisering av föremål i Riddarholmskyrkan kunde konstateras att resurser krävs för att göra nödvändiga konserveringsinsatser så att flera av gravmonumenten inte ytterligare förstörs av mögel och fukt.

Stort medieintresse

Informationsavdelningen har handlagt ett stort antal ärenden och förfrågningar från såväl massmedier som allmänhet. Under året inkom 344 (650) intervjuförfrågningar i första hand till Kungen och Drottningen varav 50 intervjuer genomfördes. Inför varje utgående statsbesök arrangeras pressmöten som ger stor presstäckning i världsländet och som bidrar till Sverige bilden utomlands. Årets inkommande statsbesök från Estland fick mycket stor medial uppmärksamhet i Estland. Avdelningen får varje år många förfrågningar från allmänheten via telefon, brev och e-post.

Kungaparet tog emot årets första majblomma i samband med TV-inspelning.

En av Kungens konstitutionella uppgifter är att öppna riksmötet. Kungen hälsar på ledamöter och gäster i Sveriges riksdag.

Informationsavdelningen ansvarar även för utveckling och underhåll av webbplatsen www.kungahuset.se samt kungahusets Facebook-konto. Under året har vid flera tillfällen filmer om Kungl. Hovstaternas verksamhet lagts ut på webbplatsen.

H.M. Konungens stab och adjutanter

H.M. Konungens stab tillhör Försvarsmakten och lyder direkt under Kungen. Staben leds av stabschefen och har till uppgift att stödja Kungen och Kungl. Hovstaterna i försvarsanknuten verksamhet. Vid staben tjänstgör adjutanterna. Ordet ”adjutant” har sin grund i det latinska ordet ”adiuto” som betyder hjälpa eller understödja. En adjutant vid det svenska hovet är således en officer som biträder en kunglig person i tjänst. För närvarande finns 12 adjutanter (av majors till över-

stes grad) hos Kungen. De tjänstgör en månad i taget. Kronprinsessan Victoria har tio adjutanter och Prins Carl Philip två adjutanter. Kronprinsessans adjutanter bildar en pool ur vilken en adjutant tjänstgör på månadsbasis.

Adjutanterna har en viktig uppgift som kontaktyta gentemot arrangörer och olika hovfunktionärer när beslutade programpunkter ska genomföras. Genom att hela tiden finnas nära de kungliga personerna, ansvarar adjutanterna för att de kungliga är väl insatta i program och arrangemang. Adjutanterna säkerställer även att transportbehov liksom olika säkerhetsarrangemang är omhändertagna. I samarbete med informationsavdelningen kan vid behov viss kommunikation med medier förekomma.

Officiella uppdrag för Sverige i tiden

HOVMARSKALKSÄMBETET med ceremonistaten ansvarar för planering, förberedelser och genomförande av Kungafamiliens offentliga framträdanden och officiella representation såsom statsceremonier, audienser, företräden, resor, middagar, luncher, mottagningar samt för officiella gåvor, tackbrev, gratulationer och kondoleanser.

Kungens roll att som statschef vara en samlande symbol och representant för Sverige är ledstjärnan för arbetet vid Hovmarskalksämberet. En central uppgift är att stödja statschefen i genomförandet av de uppgifter Kungen har enligt Sveriges författning. Ceremonistaten svarar för ceremonier vid statsbesök, officiella middagar, högtidliga audienser, diplomatmottagningar och annan officiell representation samt vid kungliga dop, vigslar och jordfästningar. I ceremonistaten tjänstgör överceremonimästaren, ceremonimästaren, vice ceremonimästaren, kabinettskammarherrar och kammarherrar.

Kungen och Kungafamiljen fick sammanlagt 1 666 (1 520) förfrågningar om deltagande i olika sammanhang under året. De många förfrågningarna kan ses som ett uttryck för den stora uppskattning som det svenska folket hyser för Kungens och Kungafamiliens arbete för Sverige. Inberäknat de programpunkter som ingår i statsbesök, deltog Kungen själv i 245 (213) uppdrag och 153 (129) tillsammans med Drottningen. Till detta kommer en mängd företräden och sammanträden på Kungl. Slottet.

Kungen öppnade riksmötet 2011/2012 under sedvanliga högtidliga former. I Kungens uppgifter ingår att vid högtidliga audienser på Kungl. Slottet ta emot och ackreditera utländska ambassadörer från länder som har diplomatiska förbindelser med Sverige. Under 2011 tog Kungen emot 32 ambassadörer, och gav 25 avskedsaudienser. Kungen ledde möten med utrikesnämnden och informationskonseljer med regeringen. På nationaldagen var Kungaparet först i Eslöv

och på kvällen anlände Kungafamiljen traditionsenligt med hästanspända galavagnar till Skansen.

Nytt initiativ för ökad kunglig närvaro

I sin representativa funktion önskar Kungen tillsammans med Kungafamiljen mångfald i programverksamheten så att den speglar angelägna samhällsfrågor i och för Sverige. Detta är också i linje med Kungens valspråk För Sverige – I tiden. På uppdrag av Kungen tog riksmarskalken och förste hovmarskalken under året initiativet att skriva till samtliga landshövdingar och statssekreterare i syfte att få in programidéer för att effektivare kunna förverkliga denna ambition. På detta sätt ges ytterligare stadga åt programplaneringen, samtidigt som önskemålet om regional spridning kan tillgodoses. Mer än 130 olika programförslag inkom, av vilka nästan en tredjedel beräknas kunna genomföras under kommande verksamhetsår.

Statsbesök fördjupar Sveriges bilaterala förbindelser

Tre statsbesök har genomförts under året. Kungen och Drottningen tog emot ett inkommande statsbesök från Estland i januari. Kungen genomförde även ett utgående statsbesök till Botswana i mars, vid vilket Drottningen inte kunde delta på grund av sjukdom. Kungen och Drottningen genomförde tillsammans ett utgående statsbesök till Polen i maj. Varje statsbesök har en tydlig ändamålsbeskrivning från

Kungen leder informationskonselj där även Kronprinsessan deltar. Under konseljen informerar statsråden om politiska initiativ, utredningar och pågående lagstiftning.

Kungen lägger ned en krans vid okände soldatens grav vid statsbesöket i Polen.

regeringen och syftar bland annat till ett ökat handels- och kulturutbyte mellan länder. Besöksprogrammet är upplagt i enlighet med svenska önskemål och de bilaterala intressen som ska diskuteras. Statsbesöken lägger grunden till personliga relationer mellan statschefer och deras delegationer på politisk, ekonomisk och kulturell nivå. I den officiella delen ingår att värdlandet bjuder på galamiddag samt att Kungaparet bjuder på svarsmiddag. Läs mer om statsbesökens syfte och deras programinnehåll på temasidorna 54–56.

Kungliga representationsmiddagar och officiella bjudningar

Statschefen har som uppgift att hålla officiell representation. Under året gav Kungaparet tre representationsmiddagar på Kungl. Slottet. Till dessa middagar inbjuds traditionsenligt representanter från riksdag och regering, myndigheter, kommuner, landsting, kyrkan samt näringsliv, kultur och idrott, medier, såväl centralt, regionalt som lokalt. Även representanter från den diplomatiska kåren ackrediterade i Stockholm inbjuds. Vid statsbesök och andra officiella besök bjuder Kungaparet på galamiddagar och representationsluncher. Därutöver inbjuder Kungaparet till statsrådsluncher, konselj-luncher, luncher för partiledare och middag för nobelpris-

tagarna. Traditionellt utövar även Kungen sin representation för inbjudna svenska och utländska gäster i form av jakter med åtföljande måltider. Kungaparet har detta år sammanlagt bjudit drygt 2 300 (3 100) gäster på Kungl. Slottet och vid utgående statsbesök.

Aktuella samhällsfrågor Sverige runt

Kungaparet besöker regelbundet olika verksamheter för att hålla sig uppdaterat om utvecklingen inom flera samhällssektorer genom bland annat kommun- och länsbesök. Årets kommunbesök genomfördes i Nykvarn med ett brett program som omfattade kyrkobesök i Turinge kyrka, besök på Lillhagsskolan där elevutställningen Framtidsdrömmar visades. Efter färd med ångtåg, invigde Kungen även den utbyggda smalspåriga järnvägen vid ankomst till Taxinge Näsby station. Företagsbesök gjordes vid Alcro-Beckers anläggning, där fokus låg på fabriken miljöaspekter.

Kungaparet besökte även Borås som hade satt samman ett allsidigt program. Här ingick bland annat besök vid Sveriges Tekniska Forskningsinstitut som presenterade ett internationellt projekt kring återvinning. Avfallsanläggningen Solbacken förevisades och under lunchen visade Textilhögskolans elever sina examensarbeten i form av en

Hovmarskalksämberet

Kungen besöker den svenska Isaf-styrkan i Afghanistan.

modevisning. Dagen avslutades med skulpturvandring i staden, som inte minst är känd för skulpturen Pinocchio – Walking to Borås skapad av Jim Dine.

Kungen följer upp genom återbesök

Kungen följer upp tidigare programpunkter och gör gärna återbesök. Kungen besökte i februari Södra Sofielund och Seved i Malmö. Vid invigningen av Sofielundsskolans nya lokaler höll Kungen tal och berättade om sitt tidigare besök 2005 och att han nu imponerades av vad som åstadkommit och att skolan hållit vad de då hade lovat i sina framtidsplaner.

Under 2011 skedde återbesök till områden i Småland som drabbades hårt av stormen Gudrun. Kungen besökte området 2006 och informerades nu om skogens återhämtning, ekonomiska konsekvenser och hur samhället stöttar drabbade skogsägare.

Försvarsmaktens internationella uppdrag

I syfte att ta del av Försvarsmaktens verksamhet besökte Kungen bland annat den svenska Isaf-styrkan i Afghanistan, där drygt 500 svenskar tjänstgör på plats. Här invigde Kungen Camp Monitor i Shibirghan, vars helikopterlandningsplats möjliggör snabb evakuering av personal som behöver sjukvård. Isaf etablerades 2001 och arbetar under mandat av FN:s säkerhetsråd och ett avtal föreligger mellan Isaf och den afghanska regeringen. Högkvarteret ligger i Kabul. Under sin resa i Afghanistan, besökte Kungen även chefen för norra kommandot, soldater och officerare vid ett

Provincial Reconstruction Team (PRT) i Mazar-e-Sharif, Camp Northern Lights, logistikenheten och den svenska helikopterstyrkan på Camp Marmal.

100 år av nordisk-amerikanska relationer

Kungaparet deltog tillsammans med Norges Kungapar, Kronprinsparet av Danmark och presidenterna från Finland och Island i firandet av American Scandinavian Foundations 100-årsjubileum. Stiftelsen arbetar för att sprida kunskap och stimulera utbyte mellan USA och de nordiska länderna. Besöket inleddes med invigningen av konstutställningen Luminous Modernism: Nordic Art in America, en samlingsutställning med flera av de nordiska konstnärer som medverkade i en stor utställning i USA redan 1912. Vid besöket i USA deltog Kungaparet även i en ceremoni vid Ground Zero med anledning av 10-årsminnet av terroråden i USA. Kungaparet besökte även FN, och deltog i galamiddag hos American-Scandinavian Foundation i New York. USA-besöket innefattade även närvaro vid Norden Clubs 100-årsjubileum i Jamestown.

Informationsmöten kring den finansiella krisen

Med anledning av den ökade oron på finansmarknaderna med skuldskris och eurokris, tog Kungen initiativ till ett möte på Sveriges riksbank för att informera sig om den finansiella och ekonomiska situationen. Detta möte följdes upp av företräderna för finansminister Anders Borg och finansmarknadsminister Peter Norman.

Kungen invigde Sofielundsskolans nya lokaler vid ett återbesök till Malmö.

10:e Royal Colloquium

Royal Colloquium initierades av Kungen 1992 och sedan dess arrangeras kontinuerligt seminarier med klimat- och miljötema. Syftet är att öka kunskapsspridningen mellan företrädare för olika samhällssektorer. Under tre dagar i maj samlade Kungen ett 20-tal vetenskapsmän från hela världen på Gripsholms slott för att diskutera urbaniseringen och hur den påverkar miljö, naturtillgångar och ekonomi.

Medaljer, stipendier och priser för förtjänstfulla insatser

Ett stort antal kungliga stiftelser delar ut medel till forskning, välgörenhet och kulturella ändamål. Genom stiftelsen Ungt ledarskap, vars syfte är att främja unga människors utbildning i ledarskap utifrån scoutrörelsens värderingar, delade Kungen ut stipendier i tre kategorier: näringsliv, offentlig sektor och ideella organisationer. Det skedde i samband med ett stort seminarium om sociala entreprenörer på Kungl. Slottet med 200 företrädare från näringsliv, offentlig sektor och ideella verksamheter.

Vid en ceremoni i Bernadottebiblioteket delade Kungen ut priset Årets nybyggare. Andra exempel på prisceremonier var Stora Exportpriset och Svensk Mjölks Guldmedalj, som tilldelades 61 svenska mjölkbönder. H.M. Konungens medalj delades ut vid två tillfällen till svenskar som gjort förtjänstfulla insatser för Sverige. Medaljörerna presenteras på sidorna 62–63.

Vid sidan av Nobelpriset (se sidorna 60–61), delar Kungen årligen ut ett flertal andra svenska priser av stor interna-

tionell dignitet. Birgit Nilsson-priset tilldelades dirigenten Riccardo Muti. Polar Music Prize tilldelades Patti Smith och Kronos Quartet. Stockholm Water Prize delades ut till professor Stephen R. Carpenter som fick priset för sin banbrytande forskning om sjöars ekosystem.

Kungen hedersordförande för scoutrörelsen

I sin egenskap av hedersordförande i World Scout Foundation deltog Kungen tillsammans med Drottningen och 38 000 scouter i 22nd World Scout Jamboree i Kristianstad, vid scouternas 100-årsjubileum i Thailand och vid World Scout Meeting i Jeddah. Kungen deltog traditionsenligt i scouternas årliga värstämning på Kungl. Djurgården i Stockholm.

Företräden i samband med beskyddarskap m m

Kungen har genom sitt beskyddarskap för cirka 250 organisationer och institutioner haft många företräden på Kungl. Slottet och har i denna egenskap deltagit i flera evenemang under året.

Kungen gav även företräde för flera internationella ledare, däribland Rysslands premiärminister Vladimir Putin, Uruguays president José Mujica och NATO:s generalsekretär Anders Fogh Rasmussen.

Mer om Kungafamiljens program

För en mer detaljerad redogörelse av årets programverksamhet, se ”Utdrag ur Kungafamiljens officiella program”, på sidorna 64–73.

PRINS CARL PHILIPS officiella program

Prins Carl Philip invigde ett monument över Folke Bernadotte på Kungl. Djurgården i Stockholm.

Prins Carl Philip tog sin examen som lantmästare vid Sveriges Lantbruksuniversitetet i Alnarp i samband med höstterminens utgång.

I statsceremoniella sammanhang deltog Prins Carl Philip bland annat vid det inkommande statsbesöket från Estland, vid nationaldagsfirandet på Skansen och vid riksmötets öppnande. Prinsen deltog även vid nobelfirandet.

Under året invigde Prins Carl Philip ett monument över Folke Bernadotte på Djurgården i Stockholm. Folke Bernadotte är framför allt känd för sina humanitära insatser, inte minst i samband med andra världskriget, då han ledde flera räddningsaktioner för Röda Korset. Mest kända är de vita bussarna, som under ett par månader vid krigets slutskede kunde rädda 15 000 människor ur koncentrationsläger i Tyskland. Det var den största enskilda räddningsaktionen under andra världskriget. Folke Bernadotte mördades 1948 när han på uppdrag av FN:s generalförsamling genomförde sitt uppdrag som fredsmedlare i Palestina. Prins Carl Philip närvarade även vid premiärvisningen i Malmö av dokumentärfilm *Harbour of Hope*, som belyser Folke Bernadottes historiska insatser med de vita bussarna.

Prins Carl Philip har varit aktiv i programverksamhet för att stödja svenska intressen utomlands. Som ett led i detta arbete informerade sig Prinsen om verksamheten vid Sveriges Exportråd i Stockholm, London och Sydafrika. I samband med ett besök i Sydafrika var Prins Carl Philip på ABB:s och Volvos anläggningar och mötte svenska företagsrepresentanter och Exportrådet vid en mottagning på svenska ambas-

saden i Pretoria. Prins Carl Philip besökte Ithemba Institute of Technology i Soweto. Institutet erbjuder yrkesutbildningar och finansieras delvis med svenska biståndsmedel. Prinsen besökte även Durban, mötte miljöambassadör Anna Lindstedt och fick vid Volvos sammansättningsfabrik information kring Volvos miljöarbete. Dagen avslutades med besök vid Exportrådets näringslivsevenemang i den svenska paviljongen vid FN:s klimatkonferens COP 17. Prinsen, tillsammans med miljöminister Lena Ek, invigde paviljongen och fick där efter en rundvandring av den svenska paviljongen samt EU-paviljongen. Prinsen gavs också möjlighet att samtala med svenska företag som fanns representerade vid konferensen.

För att ge stöd åt svenska intressen inom design deltog Prins Carl Philip i *Swedish Design Goes London*. Som beskyddare för Svenska Bocuse d'Or Akademien, var Prinsen med de svenska deltagarna vid matlagningstävlingen Bocuse d'Or i Lyon.

Tillsammans med Kungen deltog Prins Carl Philip i egenskap av Hertig av Värmland vid firandet av Filipstads 400-årsjubileum. Prinsen invigde skidtävlingen Royal Palace Sprint, som genomfördes i skidspår anlagda runt Stockholms slott för åttonde året. Tävlingen ingick i FIS World Cup Final. Som beskyddare av Lilla Barnets Fond delade Prins Carl Philip ut anslag till forskning inriktad mot sjukdomar hos nyfödda barn. Prins Carl Philip medverkade också vid ett evenemang arrangerat av Min Stora Dag. Prins Carl Philip är även beskyddare för Volvo Ocean Race och deltog vid starten i Alicante, Spanien.

PRINSESSAN MADELEINES officiella program

Prinsessan Madeleine vid projektbesök i Kina i sin roll som projekthandläggare vid World Childhood Foundation.

Prinsessan Madeleine har även under år 2011 till stor del arbetat som projekthandläggare vid World Childhood Foundation (WCF) i New York. Prinsessan Madeleine har i sitt arbete deltagit i styrelsemöten, evenemang, seminarier och projektbesök kopplade till Childhood-projekt i flera länder. Prinsessans ansvarsområde som projekthandläggare är Kina. Som ett erkännande av WCF:s betydelsefulla arbete mottog Prinsessan Madeleine Humanitarian Award vid en ceremoni i New York.

Prinsessan Madeleine deltog i officiella sammanhang bland annat vid riksmötets öppnande, vid World Child & Youth Forum och vid en sammankomst i anslutning till ett side-event arrangerat av FN:s kvinnokommission, där även statsrådet Nyamko Sabuni deltog. Prinsessan Madeleine invigde under året New Sweden Gallery på The American Swedish Historical Museum i Philadelphia, USA. Utställningen kretsar kring Philadelphias ursprung och svensk-kolonin som skapade New Sweden i Delaware dit de första svenskarna kom redan år 1638. The American Swedish Historical Museum invigdes av dåvarande kronprins Gustav Adolf 1926 och berättar om de historiska banden mellan Sverige och USA.

New York Green Summit arrangerades för fjärde gången, detta år under rubriken From farm to fork. Syftet med seminariet var att lyfta fram när- och lokalproducerad mat och visa hur hela kedjan ser ut mellan odlare, butik och konsument. Prinsessan Madeleine och Prins Daniel lyssnade bland annat till landsbygdsminister Eskil Erlandsson, den svenske kocken Marcus Samuelsson och företagaren Jens Spendrup.

Nobelpriset är världens främsta vetenskapliga utmärkelse och har under mer än hundra år bidragit till att sätta Sverige på världskartan. På Nobeldagen den 10 december deltog Prinsessan Madeleine när The New York Academy of Sciences uppmärksammade 100-årsjubileet av Marie Curies andra nobelpris. Högtidlighållandet av Marie Curies andra nobelpris avsåg att belysa vikten av ökat deltagande av kvinnliga forskare inom de vetenskapliga ämnena. Jubileet arrangerades av The New York Academy of Science, UNESCO, UN Women, U.S. Department of State och ett antal vetenskapliga institutioner.

Prinsessan Madeleine är beskyddare av stiftelsen Min Stora Dag och deltog vid evenemang i Umeå och vid en samlingsmiddag för stiftelsen Min Stora Dag i Stockholm. Varje år insjuknar hundratals barn i Sverige i sjukdomar med livshotande diagnos. Stiftelsen Min Stora Dag arbetar för att ge svårt sjuka barn en uppmuntran och ett efterlängtat avbrott i sjukhusvistelsen. Under stiftelsens elva verksamhetsår har hundratals barn fått sina önskedrömmar förverkligade. Stiftelsen ordnar även olika gruppaktiviteter, caféverksamhet på sjukhusen, evenemang och lägerverksamhet.

När Min Stora Dag planeras är det barnets önskemål som bestämmer stiftelsens arbete. Stiftelsen samarbetar med samtliga sjukhus i Sverige samt med barn- och ungdomskliniker. Urvalet av barn som ska få sin önskedröm förverkligad sker utslutande av läkare. Stiftelsen drivs med hjälp av bidrag från stiftelser, företag och privatpersoner och idag finns mer än 240 volontärer spridda över landet.

Barnens bästa – allas angelägenhet och ansvar

H.M. DROTTNINGENS HOVSTAT har till uppgift att svara för förberedelser, genomförande och uppföljning av Drottningens många engagemang. I detta arbete ingår även en omfattande korrespondens med tackbrev, gåvor, gratulationer, kondoleanser med mera. Till H.M. Drottningens hovstat hörde även det Kungl. Hushållet.

Drottningen genomförde under året 122 (83) egna programpunkter och 153 (129) tillsammans med Kungen. Inte minst vid statsbesöken har Drottningen många egna programinslag såsom studiebesök och seminarier, bland annat kring frågor om barns rättigheter, människohandel och sexuell exploatering av barn, se även temasidorna 54–56. Utöver statsceremoniella åtaganden har Drottningen uppdrag som bland annat omfattar styrelsemöten, seminarier, invigningar, stipendieutdelningar och studiebesök. En betydande del av hovstatens arbete är knuten till Drottningens djupa engagemang i sociala frågor.

För en mer detaljerad redogörelse av programverksamheten, se Utdrag ur Kungafamilijs officiella program, sidorna 64–73.

World Child & Youth Forum – andra året

20-årsjubileet av FN:s barnkonvention uppmärksammades under 2009 bland annat med ett seminarium på Kungl. Slottet för Europas kungliga First ladies och fru Baroso. Inspirerade av detta tog Kungaparet initiativ till World Child & Youth Forum (WCYF) och upplåter Kungl. Slottet som en mötesplats för dem som arbetar med barnens rättigheter i barnkonventionens anda. WCYF ska bidra till att sätta barnen och Sverige i fokus i en för alla angelägen fråga. Kungafamiljen deltog regelbundet i det omfattande planeringsarbetet kring programutformningen. Årets forum utgick från artikel 3 i barnkonventionen som innebär att barnens bästa skall vara vägledande vid allt beslutsfattande och vid alla åtgärder som rör barn och unga. Mer om World Child & Youth Forum återges på sidan 57.

Många sociala engagemang

I egenskap av Honorary Adult Friend och beskyddare, delade Drottningen ut The World Children's Prize till Murhabazi Namegabe från Kongo för sin kamp för att befria barn som tvingats bli barnsoldater eller sexslavar. Skolor med 24 miljoner barn i 101 länder är anslutna till World's Children Prize som arbetar för att bidra till en medmänskligare värld som respekterar barns rättigheter och demokrati. Drottningen deltog även vid barnrättsdagarna i Örebro där barnens situation diskuterades i seminarier och paneldiskussioner. Barn- och äldreminister Maria Larsson, barnombudsmannen Fredrik Malmberg och Skolinspektionens generaldirektör Ann-Marie Begler var självskrivna deltagare.

Drottningen höll ett inledningsanförande i samband med 10-årsjubileet för Centrum för genusmedicin vid Karolinska institutet. Centrum för genusmedicin forskar kring skillnader mellan män och kvinnor vid uppkomst och behandling av sjukdomar. Drottningen invigde under året även en ny ECMO-enhet (hjärt- lungmaskin) vid Karolinska sjukhuset samt delade ut priser på Ledarskapsdagen vid Nobel forum.

Drottningen deltog vid Ersta diakonis seminarium Drivkrafter 2011. Ersta diakoni är en av Sveriges största aktörer inom ideellt driven vård. Verksamheten har som mål att människor, oavsett livssituation, ska kunna leva ett så bra liv som möjligt, såväl fysiskt och psykiskt som andligt och socialt. Seminariet belyste människors livssituation ur flera perspektiv; beskyddarskap och engagemang för utsatta barn och ungdomar, sjukvård samt sociala verksamheter. Drottningen var även närvarande vid Stiftelsen Solstickans 75-årsjubileum. Solstickan grundades 1936 med grundidén att genom att höja priset med ett halvt öre per tändsticksask, skänka dessa pengar till förmån för barn och gamla. Idag får stiftelsen åtta öre per ask och pengarna går idag till ett bredare syfte.

Upprättelseceremonin i Stockholms stadshus

Drottningen närvarade vid den upprättelseceremoni regeringen anordnade i Stockholms stadshus för personer som under sin barndom utsatts för övergrepp eller försummelse i social dygnsvård. Två statliga utredningar, Vanvårdsutredningen och Upprättelseutredningen, låg till grund för regeringens ställningstagande. Vanvårdsutredningen visade att ansvaret för vanvården under den undersökta tidsperioden 1920–1980 faller på hela det svenska samhället, på staten, kommuner och landsting. Regeringen ansåg att en officiell upprättelseceremoni som innehöll ett erkännande av att samhället brustit i ansvar och en ursäkt på hela samhällets vägnar till alla som drabbats utgjorde en viktig del i upprättelseprocessen. Det officiella upprättelseåret hölls av riksdagens talman Per Westerberg.

Kungaparet deltog i Baltiska året

Kungen och Drottningen deltog tillsammans med de baltiska ländernas kulturministrar vid invigningskonserten för det Baltiska året i Berwaldhallen. Baltiska året genomfördes inom ramen för det nordisk-baltiska samarbetet. Aktiviteterna berör den gemensamma framtid som länderna kring Östersjön

Kungaparet besökte FN i New York och togs emot av FN:s generalsekreterare Ban Ki-Moon med hustru.

står inför. Sveriges insatser syftar till att främja och befästa ländernas självständighet, och grundas på ett starkt politiskt engagemang, brett folkligt stöd och tidig diplomatisk närvaro.

Childhood gör skillnad

World Childhood Foundation (Childhood) grundades år 1999 av Drottningen med syfte att värna barns rätt till en trygg barndom. Childhood arbetar globalt för bättre levnadsvillkor för barn som lever i utsatta miljöer. Det handlar i första hand om att hjälpa gatubarn och unga mammor samt att motverka sexuellt utnyttjande av barn, inklusive handel med barn för sexuella ändamål. Fjorton företag, stiftelser och privatpersoner är medstiftare. Childhood har systematiserat arbetet med sponsorer och samarbetspartners genom major partner-avtal. Som hedersordförande har Drottningen deltagit i samtliga styrelsemöten, men också i olika insamlingsevenemang och seminarier i Sverige och internationellt. Child-

hood höll årsmöte och ordförandemöte i anslutning till World Child & Youth Forum, dit alla styrelseledamöter var inbjudna.

Under våren deltog Drottning Silvia och Prinsessan Madeleine i en insamlingsgala i Florida arrangerad av konsul Lööf med familj till föremån för Childhood USA. Childhood ger sedan 2008 stöd till Children's Harbor, ett projekt för att hjälpa tonårsmödrar i föräldraskapet medan de fortsätter sin skolutbildning. I Florida ger Childhood också bidrag till Kristi House, som arbetar för att motverka trafficking, och stöttar barn och ungdomar som blivit sexuellt utnyttjade. Vid ett projektbesök i Brasilien som var en uppföljning av förra årets statsbesök, deltog Drottningen i ett seminarium som behandlade barnaga, något som alltså är tillåtet i Brasilien.

Drottningen mottog Health and Human Rights Leadership Award i New York för sitt engagemang för barn och unga samt för sitt arbete med Childhood. Organisationen Health-Right International, före detta Doctors of the World finns på

H.M. Drottningens hovstat

Drottningen invigde en ny intensivvårdsavdelning för ECMO-behandling på Astrid Lindgrens barnsjukhus vid Karolinska universitetssjukhuset, Solna.

30 platser i världen och arbetar för att människor i utsatta områden ska få tillgång till sjukvård. Det sker dels genom samarbeten med lokala företrädare, dels genom utbildning.

Drogförebyggande arbete genom Mentor

Mentor Foundation grundades 1994 på initiativ av Drottningen, som är hedersledamot i Mentor Sverige och hedersordförande i Mentor International. Stiftelsen arbetar med att förebygga droganvändning och våld bland ungdomar och arbetar framför allt med att lyfta fram goda exempel inom drogförebyggande arbete. Mentor finns idag också i Litauen, Mellanöstern, Storbritannien, Tyskland, Colombia och USA. Mentors arbetsmodeller är noga anpassade till respektive lands kultur. I Sverige praktiseras en framgångsrik modell tillsammans med svenskt näringsliv och volontärer. Anställda vid företag är under ett år mentorer för skolelever som behöver stöd från vuxna. Dessutom drivs ett uppskattat föräldraprogram. Sedan starten har Mentor Foundation nått ut till över 2,5 miljoner barn och ungdomar och driver projekt i 70 länder genom olika fältorganisationer. Drottningen deltog under året i Mentors styrelsesammanträden och insamlingsgalor i Sverige och utomlands.

I anslutning till Mentor Sveriges styrelsemöte i Ängelholm, besöktes Peabskolan som i samarbete med Mentor erbjuder sina elever en mentor, en vuxen kompis under ett år. Syftet är att stärka elevens självkänsla och framtidstro samt att stärka relationerna mellan barn och vuxna. Drottningen deltog i ett möte för Mentor International i Vilnius, där Drottningen höll ett tal om Mentors arbete i Litauen. För att locka fler mentorer till organisationen Mentor, medverkade Drottningen i en inspelning av en rekryteringsfilm, som kommer att spridas över internet av Mentors olika samarbetspartners.

Demensvård med värdighet och respekt

Stiftelsen Silviahemmet, med Drottningen som ordförande, främjar vetenskaplig forskning inom demensområdet och bedriver undervisning och dagvård. Silviahemmet tillsammans med Stiftelsen Äldrecentrum i Stockholm är ansvariga för Svenskt demenscentrum, ett nationellt kompetenscentrum för demensfrågor som är inrättat av Socialdepartementet. Under året examinerades en ny årskull Silviasystrar efter att ha genomgått en internetbaserad tvåårig 60-poängsutbildning. Sophiahemmets högskola ansvarar för utbildningen i samarbete med Silviahemmet. I samarbete genomförs även

H.M. Drottningens hovstat

en ettårig 30-poängsutbildning (internetbaserad) av sjuksköterskor till Silviasjuksköterskor. Drottningen delade traditionsenligt ut broscher till Silviasystrar och Silviasjuksköterskor som examinerats under året. Även läkare kommer snart kunna fortbilda sig inom demensområdet då Silviahemmet i samarbete med Karolinska Institutet under året påbörjat arbetet för en tvåårig, internetbaserad, utbildning.

I takt med att världens befolkning åldras ökar också antalet demenssjuka. Demensvården börjar allt mer komma i fokus och är en fråga i tiden för många länder. Genom att Drottningen, Silviahemmets anställda och Silviasystrarna för ut budskapet om sin vårdfilosofi, har Silviahemmet utvecklats till en välkänd kunskapsspridande institution och Silviahemmets utbildning väcker internationellt intresse. Samarbete finns sedan 2006 med japanska vårdgivare, vilket är ett resultat av det japanska statsbesöket i Sverige. Sedan 2009 har man ett samarbete med Malteserorden i Tyskland, i deras arbete med att förbättra vården av demenssjuka.

Engagemang i samband med beskyddarskap

Drottningen har genom sitt beskyddarskap för mer än 90 organisationer och institutioner haft många företrädren på

Kungl. Slottet och deltagit i olika evenemang. Drottningen har också deltagit i många stiftelsers styrelsemöten, däribland Drottning Silvias Jubileumsfond för forskning om barn och handikapp. Fonden delar årligen ut forskningsanslag till ett visst forskningsområde som varje år prioriteras. Beslut meddelas i samband med Drottning Silvias födelsedag 23 december och Drottningen delar ut stipendierna vid en ceremoni på Kungl. Slottet i januari påföljande år.

Kungl. Hushållet – professionellt hantverk bakom representationen

Kungl. Hushållet deltar i förberedelser och genomförande av Kungaparets officiella representation gällande mottagningar, luncher, middagar samt banketter. Kungl. Hushållets medarbetare bevarar många traditioner vid det svenska Kungahuset. Under 2011 har Kungl. Hushållet, utöver det sedvanliga arbetet vid representationsmiddagar, supé i samband med Nationaldagen, in och utgående statsbesök, diplomatmottagningar, officiella luncher med mera, deltagit i arrangemanget av scouternas ledardag samt World Child & Youth Forum för 500 gäster.

Kungaparet deltog när Elfdalens hembygdsförening firade 100 år.

Centrala samhällsfrågor präglade programåret

Kronprinsessan Victoria skriver i gästboken hos Tysklands förbundsresident Christian Wulff vid Kronprinsessparets besök i Berlin.

H.K.H. KRONPRINSESSANS HOVSTAT ansvarar för planering och genomförande av ärenden som rör Kronprinsessan Victorias och Prins Daniels officiella uppdrag, liksom för stöd i deras dagliga arbete. Till Hovstaten hörde även Hushållet på Haga Slott.

H.K.H. Kronprinsessans hovstat har under året handlagt 472 (346) förfrågningar om deltagande av Kronprinsessan Victoria, Kronprinsessparet och Prins Daniel i olika evenemang i Sverige och utomlands. Kronprinsessan deltog själv i 52 (133) olika officiella uppdrag och i 63 tillsammans med Prins Daniel. Ett stort antal ärenden och programpunkter är gemensamma med Kungaparets. Besöksprogrammen har en dynamisk inriktning och planeras mot bakgrund av Kronprinsessan Victorias och Prins Daniels intressen av att informera sig om angelägna samhällsfrågor. I programplaneringen eftersträvas en god geografisk spridning över landet. Flera förfrågningar om deltagande kommer från regeringskansliet, vilka inkluderar aktiviteter som syftar till att främja svenska

intressen runt om i världen. Dessa prioriteras, varefter planering och genomförande sker i nära samarbete med Utrikesdepartementet.

Statsceremonier och officiella evenemang

I statsceremoniella sammanhang var Kronprinsessparet närvarande vid riksmötets öppnande. Kronprinsessan har deltagit i informationskonseljer, utrikesnämndens sammanträden samt vid flera representationsmiddagar, statsråds- och konselj luncher. Kronprinsessan deltog under året vid ett par högtidliga audienser. På nationaldagen närvarade Kronprinsessparet vid medborgarskapsceremonin i Stockholms stadshus och Kronprinsessparet deltog i nationaldagsfirandet på

H.K.H. Kronprinsessans hovstat

Skansen tillsammans med övriga Kungafamiljen. Kronprinsessan var även detta år närvarande vid Kyrkomötets högtidliga öppnande i Uppsala.

Utöver statsceremoniella programpunkter, omfattar Kronprinsessan Victorias och Prins Daniels programverksamhet ett stort antal företräden och sammanträden på Kungl. Slottet. Vidare har Kronprinsessparet genomfört ett flertal studiebesök, invigningar och prisutdelningar.

Energi- och miljöfrågor på agendan

Många av årets programpunkter har kretsat kring Kronprinsessan Victorias engagemang i energi- och miljöfrågor. Kronprinsessans besök i Förenade Arabemiraten var främst inriktat på frågor kring energiförsörjning, förnybar energi och miljöpåverkan. I programmet ingick bland annat deltagande vid World Future Energy Summit i Abu Dhabi, en årlig internationell konferens om hållbarhet i frågor avseende framtida energiförsörjning, energieffektivitet och renare teknologi. Kronprinsessan höll ett tal vid konferensen, där också statssekreterare från Näringsdepartementet och generaldirektören för Energimyndigheten deltog. Kronprinsessan besökte

även den mellanstatliga organisationen International Renewable Energy Agency (IRENA), som arbetar med visionen där modern och effektiv förnybar energi är tillgänglig i alla världens länder och utgör den huvudsakliga energikällan. Vidare besöktes den nybyggda stadsdelen Masdar City som ska utvecklas till en helt koldioxidneutral förort till Abu Dhabi.

Hållbar stadsutveckling och integrationsfrågor i fokus

Under Kronprinsessparets besök i Malmö förevisade Malmö stad hur Västra Hamnen blivit en symbol för arbetet med hållbar stadsutveckling. Denna omvandling av Västra Hamnen från industristad till kunskapsstad kännetecknas av miljötekniska lösningar med målet att utvecklas till en ekologisk, långsiktigt hållbar del av Malmö. Även ekostaden Augustenborg besöktes. Stadsdelen utvecklas nu till ett mer socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart bostadsområde. Programmet i Malmö innefattade flera programpunkter kring barn och ungdomar, däribland besök i Drömmarnas Hus, Rosengård samt Barnens och ungdomens hus i Malmö. Presentation gjordes även av Young Urban Movement Pro-

Kronprinsessan Victoria i Förenade Arabemiraten.

H.K.H. Kronprinsessans hovstat

Kronprinsessan Victoria på väg ut till Inre borggården för att ta emot hyllningar på sin namnsdag.

ject Academy, som arbetar för att stötta och utveckla unga människor i ytterstadsområden, i sitt entreprenörskap.

Flera av årets programpunkter har haft fokus på Kronprinsessparets engagemang i frågor om utanförskap och integration. Vid besök i Botkyrka kommun fick Kronprinsessparet bred inblick i angelägna samhällsfrågor, bland annat kring integrationsarbete. Vid besöken på Botkyrkas scenskola och Subtopia i Alby visades en mångfald av kreativa näringar. Betydelsen av framgångsrika tillväxtföretag i kommunen belystes genom exemplen Halda Watch och Johan & Nyström kafferostare och tehandlare.

Djupt engagemang kring världshavens och polarisarnas situation

Kronprinsessparet deltog i flera programpunkter kring havens och polarmiljöernas situation, bland annat genomfördes ett internationellt symposium kring Antarktisk på Kungliga Vetenskapsakademien. Också Östersjöns situation har varit föremål för flera programpunkter. Vid besök på Briggen Tre

Kronor genomfördes seminariet "Hållbara hav". Tre Kronor seglade sedan till Åbo, en av Europas kulturhuvudstäder 2011, där Kronprinsessparet genomförde ett tvådagarsbesök. Organisationen Baltic Sea Action Group anordnade under dessa dagar ett seminarium om tillståndet i Östersjön. Kronprinsessan besökte under året även International Council for the Exploration of the Seas i Köpenhamn.

Svensk – tyska intressen främjas

Vid Kronprinsessparets besök i Tyskland arrangerade Exportrådet ett rundabordssamtal om innovationer och forskning i München. Dessa frågor är av avgörande betydelse för länder som Sverige, men också för högteknologiska områden i Tyskland såsom Bayern. Vidare anordnades ett seminarium i Berlin om medicinteknik och hälsa i syfte att stimulera svensk export av medicintekniska produkter och sjukvårdstjänster. Vid seminariet deltog även socialminister Göran Hägglund och Tysklands hälsominister Daniel Bahr. I Berlin träffade Kronprinsessparet förbunds-president Christian Wulf.

PRINS DANIELS officiella program

Prins Daniel invigde, tillsammans med socialminister Göran Högglund och Folkhälsoinstitutets generaldirektör Sara Wamala, uppmärksamhetsveckan "Ett friskare Sverige" på Råbyskolan i Upplands-Bro.

Prins Daniels intresse för näringslivsfrågor, entreprenörskap och innovation har präglat året. Bland annat invigningstalade Prinsen vid Tillväxtdagarna i Göteborg. Prinsen besökte även Tillväxtverket, som arbetar för fler och växande företag samt ett hållbart och konkurrenskraftigt näringsliv i alla delar av Sverige. Prinsen närvarade vid Ung företagsamhets SM-tävling, där ungdomar fick simulera ett företags start, genomförande och avveckling i syfte att främja företagsamhet och entreprenörskap. Ett flertal företagsbesök genomfördes, däribland hos de stora exportföretagen Ericsson och Scania.

I samband med besök vid Exportrådet i London informerades Prinsen om dess verksamhet. Prinsen delade ut flera utmärkelser med näringslivsanknytning, däribland Årets ledare och Årets Supergasell. Prinsen höll tal vid New York Green Summit, där han deltog tillsammans med Prinsessan Madeleine och landsbygdsminister Eskil Erlandsson med flera svenska representanter. Seminariet arrangerades av Svensk-amerikanska handelskammaren under rubriken From Farm to Fork. Syftet var bland annat att främja svensk livsmedels-

industri och sprida svenskt kunnande kring hållbarhet i matproduktionskedjan.

Hälsa, idrott och ungdomars välbefinnande

Flera av årets programpunkter knyter an till syftet med Kronprinsessparets bröllopsstiftelse att främja god hälsa samt att motverka utanförskap bland barn och ungdomar i Sverige. Kronprinsessparet mottog bröllopsgåvan En dag i hälsans tecken vid besök i Göteborg. Under året informerade sig Prinsen om Folkhälsoinstitutets verksamhet. Prinsen var också närvarande vid ett seminarium arrangerat av Riksgäldskontoret och Gymnastik- och Idrottshögskolan, under rubriken Bättre hälsa – lägre statsskuld. Dessutom deltog Prinsen i en internationell konferens om hälsofrågor i Kuopio, Finland. Prinsen höll tal och deltog vid Providers Partnering with Patients, ett seminarium i Washington DC om hur vårdgivare och patienter kan arbeta tillsammans för att förhindra sjukdom och stärka hälsan. Vid seminariet deltog även socialminister Göran Högglund.

H.K.H. Kronprinsessans hovstat

Prins Daniel invigde Rinkebyakademiens nya lokaler tillsammans med Liljevalchs chef Mårten Castenfors, Stockholms finansborgarråd Sten Nordin, konstnär Sonja Larsson, Rinkebyakademiens ordförande Stavros Loucas och Rinkeby skolans rektor Börje Ehrstrand.

Prinsen närvarade vid World Transplant Games i Göteborg med deltagare från 54 länder. Som en del i detta arrangemang fick Prinsen en visning av en utställning där företag med innovationer inom transplantationsområdet ställde ut. Parallellt med den officiella programverksamheten har Prinsen bedrivit studier i ämnena fysiologi, hälsa och livsstilsrelaterade sjukdomar vid Karolinska Institutet.

Engagemang i samband med beskyddarskap
Kronprinsessan Victoria har genom sitt beskyddarskap för

cirka 60 organisationer och institutioner haft många företräden på Kungl. Slottet och har i denna egenskap deltagit i många olika evenemang under året. Som nybliven beskyddare genomförde Kronprinsessan flera aktiviteter bland hövande tillsammans med Stadsmissionen i Stockholm. Prins Daniel utsågs till hedersledamot i Hjärt- & Lungfondens styrelse mot bakgrund av sitt djupa engagemang i hälsofrågor. För en mer detaljerad redogörelse av årets programverksamhet, se även "Utdrag ur Kungafamiliens officiella program", sidorna 64–73.

H.K.H. Hertiginnans av Halland hovstat

Prinsessan Lilian.

H.K.H. HERTIGINNANS AV HALLAND HOVSTAT ansvarar för Prinsessan Lilians engagemang och hennes korrespondens.

Chef för H.K.H. Hertiginnans av Halland hovstat är en hovmarskalk. Av åldersskäl har Prinsessan inte deltagit i det officiella programmet under året.

H.M. Konungens hovstall

Vid högtidliga audienser färdas ambassadörer i galavagn till Kungl. Slottet från UD. Delegation från Sydkorea några minuter innan ambassadören får lämna sina kreditivbrev till Kungen.

Hovstallet – ett kungligt konstföretag

H.M. Konungens hovstall har till huvuduppgift att tillgodose Kungafamiliens behov av transporter med bil samt vid ceremoniella tillfällen med häst och vagn. Vidare har Hovstallet till uppgift att vårda och värna den kungliga ekipagekulturen samt att för allmänheten visa bilar, hästar, vagnar, selar, uniformer och andra inventarier av kulturhistoriskt värde.

H.M. Konungens hovstall sköter samtliga bil- och hästtransporter för Kungafamiljen liksom transporter av gästande statschefer och medföljande besökare. Av de medel ur Kungens apanage som tilldelas Hovstallet, används ungefär 50 procent för den ceremoniella hästverksamheten. Här ingår kostnader för löpande vård och underhåll av vagnar, seldon och uniformer. Resterande medel fördelas på bilavdelning och ledningsfunktioner.

Ceremoniella hästkorteger

Kortegeträning har genomförts i sedvanlig omfattning i samarbete med Försvarsmakten och Polismyndigheter för att befästa kvalitet och säkerhet vid ceremoniella uppdrag. I det kontinuerliga kvalitetsarbetet, kompletteras stallavdelningens dagliga rid- och körpass med regelbunden rid- och körträning för externa instruktörer. De ceremoniella uppdragen

med häst och vagn har omfattat inkommande statsbesök, riksmötets öppnande, 35 högtidliga audienser, nationaldagsfirande och kommunbesök. För första gången färdades Sveriges Lucia detta år med hästekipage från Hovstallet till ceremonin på Skansen.

Betydande renoveringsbehov av hästvagnar

Under året har en analys genomförts av samtliga hästvagnars kondition vilken påvisat stora framtida underhålls- och reparationsbehov. Detta kommer att kräva betydande ekonomiska resurser för att säkerställa långsiktig hållbarhet av dessa unika och kulturellt värdefulla föremål som används i Kungens statsceremoniella verksamhet.

Fortsatt förnyring av hästbeståndet

Behovet att förnygra hästbeståndet är alltjämt aktuellt och

H.M. Konungens hovstall

Påselning och puts i Hovstallet inför hästkortege.

under 2011 har fyra nya rid- och körhästar köpts in. En rid- och körhäst kräver flera år av utbildning och träning för att klara kortegekörningar med fyrspann eller par säkert och elegant. Samtliga hästar tränas och motioneras vid två dagliga motionspass. Delar av Hovstallets gård utnyttjas numera som rasthage för daglig utevistelse. Det har medfört ett ökat slitage på underlaget, varför gården fått en ny grusbeläggning.

Effektivare däckhantering och fortsatt elbilsanvändning

Biltransporter inom ramen för ordinarie verksamhet sköts av fem bilförare. Den sammanlagda körsträckan för Hovstallets fordon uppgick till cirka 17 000 mil. Under året har cirka 4 500 (7 500) köruppdrag genomförts med bilar. Av dessa var cirka 70 procent knutna till Kungafamiliens officiella program.

Andelen miljöbilar uppgick till 40 procent. Bland annat visar Hovstallets tidigare utvärdering att elbilar kan vara lämpliga för vissa typer av köruppdrag som liknar bilpendlars situation med korta körsträckor och relativt korta körtider. En ny elbil har anskaffats för denna typ av kortare körningar.

I syfte att effektivisera och rationalisera däckhanteringen, har Hovstallet övertagit däckförvaring och däckmontering i egen regi. Denna åtgärd har medfört investeringar i billyft

och förvaringshyllor och innebär en påtaglig årlig kostnadsbesparing för bilavdelningen.

Erfarenhetsutbyte mellan Europas hovstall

I arbetet med att utveckla verksamheten, har arbetsledaransvaret inom stall- och bilavdelningen delegerats ytterligare under året. De europeiska hovstallen har likartade verksamheter och uppgifter, även om det föreligger organisatoriska skillnader. Ett givande erfarenhetsutbyte sker sedan länge på flera nivåer mellan de europeiska hovstallen. Det gäller bland annat verksamhetsfrågor, transportplanering, utbildning, säkerhet, renovering och underhåll av seldon och vagnar. Under detta år praktiserade två kuskar från det brittiska hovstallet under en tid vid Hovstallet i Stockholm. Hovstallets kavaljerskuskar och bilförare har tidigare besökt såväl Danmark, Holland som Storbritannien. Samarbetet med brittiska sadelmakare fortsätter och ytterligare två paradselar har renoverats under året.

Akademisk avhandling om Hovstallet

Under 2011 presenterades en akademisk avhandling i företagsekonomi där Hovstallet betraktas ur ett konstföretagsperspektiv. I avhandlingen framkommer att det som gör Hovstallet värdefullt och effektivt är förmågan att vara autentiskt och skapa estetiska upplevelser. Med nära 500 års obruten historia kan ett rikt autentiskt hovstall sammanfattas som kontinuitetens, konstens och kommunikationens hovstall, vars konstnärliga kvaliteter och estetiska värden framstår som ovärderliga.

Visningar och evenemang

I samband med guidade visningar och särskilda arrangemang, däribland en julmarknad, har cirka 15 000 personer besökt H.M. Konungens hovstall.

Doktorsavhandling i företagsekonomi om Hovstallet som ett konstföretag.

Visningsverksamheten är omfattande vid de kungliga slotten och erbjuder en mängd aktiviteter för barn.

Kungliga miljöer och föremål berättar

Kungl. Husgerådskammaren med Bernadottebiblioteket har till uppgift att vårda och bevara de kungliga samlingarna, samt att kontinuerligt bygga upp och förmedla kunskap kring dessa. Kungl. Husgerådskammarens visningsverksamhet innefattar Kungl. Slottet, Riddarholmskyrkan och de tre lustslotten Rosendal, Ulriksdal och Gustav III:s paviljong i Nationalstadsparken. I uppdraget ingår även att hålla samtliga kungliga slott möblerade.

Kungl. Husgerådskammaren förvaltar statens, de Bernadotteska familjestiftelsernas och delar av Kungens enskilda samlingar, samt har det kulturhistoriska huvudansvaret för dessa. "Husgerådet" utgörs framför allt av lös inredning som möbler, mattor, gardiner, vävda tapeter och konsthantverk. Dessa samlingar omfattar omkring 250 000 föremål som finns på de kungliga slotten.

Ansvar för kulturhistoriska miljöer

Avdelningen Samlingar och Dokumentation sköter samlingarnas förvaltning och har det kulturhistoriska huvudansvaret för dessa. I samband med att de kungliga slottens möblering ändras ansvarar avdelningen för denna projektering. Det gäl-

ler både i historiska miljöer och inför ceremonier vid Kungaparets officiella representation. Under året har sista handen lagts avseende möbleringen av Haga slott för Kronprinsessparets räkning.

En viktig del i avdelningens arbete som gäller dokumentationen av samlingarna utförs av Husgerådskammarens fotoateljé. I arbetet med att digitalisera samlingarna har en uppdatering och migrering av databasen SUMLE inletts under året och planeras att vara slutförd under 2012. Avdelningen är också ansvarig, i samarbete med syateljén, för de uniformer och livréer som enligt gammal hävd används vid större ceremonier och representationsmiddagar.

Kungl. Husgerådskammaren

Första delen i en serie småskrifter om hantverkskunnandet vid Kungl. Slottet handlar om textilvård.

Många nationella och internationella utlån

De kungliga samlingarnas unika ställning i svenskt kulturarv medför regelmässigt ett stort antal förfrågningar från forskare, institutioner och intresserad allmänhet. Varje begäran om lån bereds efter fastlagda rutiner och underställs Kungen för beslut. Lån som godkänns medför omfattande insatser för samtliga Kungl. Husgerådskammarens avdelningar och specialister, såsom intendent, museitekniker, konservatorer och fotograf. Arbetena omfattar bland annat administration, författandet av artiklar till kataloger, konservering, fotografering och packning. 166 unika föremål var utlånade under 2011. Det mest framträdande lånet gick till Frankrike, där förra årets stora utställning på Nationalmuseum ”Härskar-konst” visades i en omarbetad och anpassad version, tematiskt uppdelad på slotten i Compiègne och Malmaison. Andra utlån har gjorts till Grafikens Hus i Mariefred, Vänersborgs Museum, Finlands Nationalmuseum i Helsingfors och Grimaldi Forum i Monaco.

Kungaparets ökade programverksamhet ger fler ommöbleringar

De kungliga slotten utgör känsliga miljöer vilket kräver särskild kunskap och stor omsorg vid ommöbleringar. Genom Kungaparets ökade programverksamhet utöver de statsceremoniella uppdragen, har husgerådsmästeriets arbete delvis förändrats. Genom ett ökat utnyttjande av Stockholms slott som mötesplats för Kungaparets programinitiativ, har omfattningen av slottsomvandlingar från visningsverksamhet till representation fortsatt att öka. Ett omfattande arbete var bland annat World Child & Youth Forum, där 1 000 stolar

krävdes för de seminarier och workshops som genomfördes i många av slottets salar. Ommöbleringar skedde även i samband med seminarier, konserter och kulturaftnar i Bernadottebiblioteket.

Bernadottebiblioteket – mer än ett bibliotek

Bernadottebiblioteket är ett humanistiskt forskningsbibliotek med omfattande forskarservice. Biblioteket omfattar den Bernadotteska boksamlingen med cirka 130 000 bokvolym, den Bernadotteska fotosamlingen med cirka 800 000 fotografier, den Bernadotteska kart- och planschsamlingen och den Bernadotteska musikalsamlingen. Dessutom drivs Kungl. Hovstaternas bildbyrå där ett krävande arbete pågår med att lägga in fotografier och digitalbilder i den digitala bildbanken. Den digitala tekniken gör det möjligt att effektivt dokumentera och tillgängliggöra det kungliga kulturarvet både för internt bruk och för externa intressenter. Efterfrågan på bilder är fortsatt hög och kräver betydande arbetsinsatser för att en god servicenivå ska kunna hållas. Vidare bedriver Bernadottebiblioteket en utåtriktad verksamhet och genomförde i samarbete med visningsavdelningen kulturaftnar, konserter och visningar för allmänheten.

Arbetet med datakatalogisering av samlingarna fortsätter. Aktuella boksamlingar avser drottning Josefinas böcker och bibliotekets referensboksamling. Vid årsskiftet fanns 250 respektive 2 000 böcker inlagda. Parallellt med detta arbete sker katalogisering av planschsamlingen, där cirka 2 000 objekt nu registrerats. Datakatalogen omfattade vid årets utgång cirka 36 000 olika poster.

Bernadottebiblioteket har av Arkivet för Näringslivshisto-

Kungl. Husgerådskammaren

ria fått som gåva en digitalfotografering av drygt 3 000 fotografier tagna av dåvarande kronprinsessan Victoria under resorna i Egypten vid 1890-talets början. Ett forskningsarbete pågår kring dessa bilder med syfte att publicera en stor fotobok och en utställning under hösten 2012. Ett arbete pågår för att förbättra klimatförutsättningarna i biblioteket vid Gustav III:s paviljong på Haga.

Skyddsinsatser, renovering och konservering

Konserveringsavdelningen ansvarar för arbeten inom metall-, möbel-, textil- och allmän konservering/förgyllning. Till avdelningen hör även tapetserar- och syateljéer. Konservering innebär förebyggande arbete och aktiv konservering av samlingarna. Flytten av delar av textilsamlingarna på Stockholms slott till Husgerådskammarens centralmagasin har fortsatt. Konserveringsavdelningen vidtar varje år nödvändiga skyddsåtgärder vid flera av slotten i samband med att dessa öppnas (april) och stängs (oktober) för allmänheten. Till det löpande arbetet hör bland annat möbelvård och omhändertagande av praxtsilver efter statsceremonier, representationsmiddagar och andra officiella evenemang. Översyn gjordes av samtliga föremål och möbler i de rum som togs i anspråk vid det inkommande statsbesöket från Estland.

Vid Haga slott har inredningsarbetena avseende framför allt slottets representationsdel till stora delar avslutats. Gardiner, bänkdynor, sänggavlar och omhängen har nytillverkats. Ett stort antal möbler har stabiliserats, konserverats, förgyllts och tapetserats om. Flera konsthantverksföremål och vävda tapeter har konserverats. Sju ljuskronor har rengjorts, bundits och omelektrifierats.

Klimatkartläggning och kunskapsförmedling

I samarbete med Statens fastighetsverk genomför klimatgruppen inom konserveringsavdelningen kartläggning av klimatet i lustslotten. Konserveringsavdelningen ordnade i samarbete med Skoklosters slott ett internationellt seminarium om glas-

sjuka. Tapetserateljén och textilkonserveringsateljén deltog vid Öppet slott den 6 juni och visade delar av sin verksamhet för allmänheten. Två konservatorsstudenter gavs möjlighet att genomföra en del av sin praktikperiod på metall- respektive textilkonserveringsateljéerna. Under 2011 utkom den första publikationen i en planerad serie småskrifter som skall skildra hantverksskunnandet på Kungl. Slottet, ”Vård av textil Textilvård med kunskap och omsorg på Kungl. Slottet”, som berättar om arbetet i Fatburen och på textilkonserveringen.

Ökad tillgänglighet ger nöjda besökare

Utöver det omfattande arbete som är förknippat med statschefens och övriga Kungafamiliens representativa uppgifter, bedrivs ett aktivt arbete inom Kungl. Hovstaterna för att öka tillgängligheten till det kungliga kulturarvet. Visningsverksamheten och intresset för besöksmålen fortsätter att öka. Visningsavdelningen arbetar vidare med att anpassa sin verksamhet och öppettider till besökarens ledigheter och semestervanor. Ett led i detta arbete var förlängningen av höstsäsongen med två veckor. För första gången på tio år var Kungl. Slottet öppet i januari, för att kunna ta emot de många ryska besökare som firar sitt nyår i Stockholm. Intresset för det kungliga kulturarvet är sedan länge också mycket stort i Tyskland. Under sommarsäsongen erbjöds för första gången allmänna visningar i representationsvåningarna och i Skattkammaren på tyska. För att höja kvaliteten i visningsverksamheten förbättrades skyltningen och visningsslingan förändrades i representationsvåningarna så att flödet genom våningarna enkelriktats, vilket ökat och underlättat genomströmningen påtagligt. Kvalitetsarbetet fortsätter med målet att varje besökare ska känna sig nöjd efter besöket.

Kungliga slotten populära besöksmål

Kungl. Husgerådskammarens visningsavdelning ansvarar för visningarna vid Kungl. Slottet, Rosendals slott, Ulriksdals slott, Gustav III:s paviljong på Haga och Riddarholmskyr-

Möbelkonservator vid Husgerådskammaren vårdar och renoverar föremål ur det kungliga kulturarvet.

Kungl. Husgerådskammaren

kan. De olika slottsförvaltningarna inom Ståthållarämbetet ansvarar för visningar av övriga kungliga slott, se respektive slottsförvaltning, sidorna 35–40.

Riksmarskalksämberet ansvarar för konsertarrangemangen i Slottskyrkan, Ridderholmskyrkan och i Rikssalen, se även sidan 12. Visningar, utställningar och konserter marknadsförs av Husgerådskammarens visningsavdelning genom löpande annonsering, distribution av trycksaker och foldrar, medverkan på turistbyråer, mässdeltagande och en aktiv informationsgivning på webbplatsen, www.kungahuset.se.

I Kungl. Slottet visas representationsvåningarna, Museum Tre Kronor, Skattkammaren, Gustav III:s antikmuseum, Slottskyrkan och Bernadottebiblioteket.

Under året genomfördes drygt 4 900 (4 000) guidade visningar, varav 1 530 på engelska, 270 på tyska och 34 på ryska. Antalet besök vid Kungl. Slottet, Haga slott, Rosendals slott, Ulriksdals slott och Ridderholmskyrkan uppgick sammantaget till 624 992 (648 881). Totala antalet besök vid samtliga kungliga slott var 897 916 (898 917) besök. Till detta kommer 273 872 besök i Slottskyrkan vid Kungl. Slottet där inträde ej erläggs.

Slottet som historisk scen

Den uppskattade föreläsningsserien Slottet som historisk scen genomfördes för åttonde året i rad med 18 populärvetenskapliga föredrag, sex kulturaftnar, nio temavisningar och 17 konserter. Föredragshållare var anställda inom Kungl. Hovstaterna, externa forskare och kulturpersonligheter. Satsningen på pedagogik och temavisningar riktad mot grund-

skole- och gymnasieelever fortsatte. Dessa visningar syftar till att nå barn och ungdomar med kunskap som är relevant i relation till läroplanen för de olika skolstadierna. I samband med skolloven arrangerades flera uppskattade temavisningar för barn. På nationaldagen arrangerades traditionsenligt Öppet slott som drog en stor publik av svenska och internationella besökare.

Specialutställningar kring Kungens engagemang i scoutrörelsen och WWF

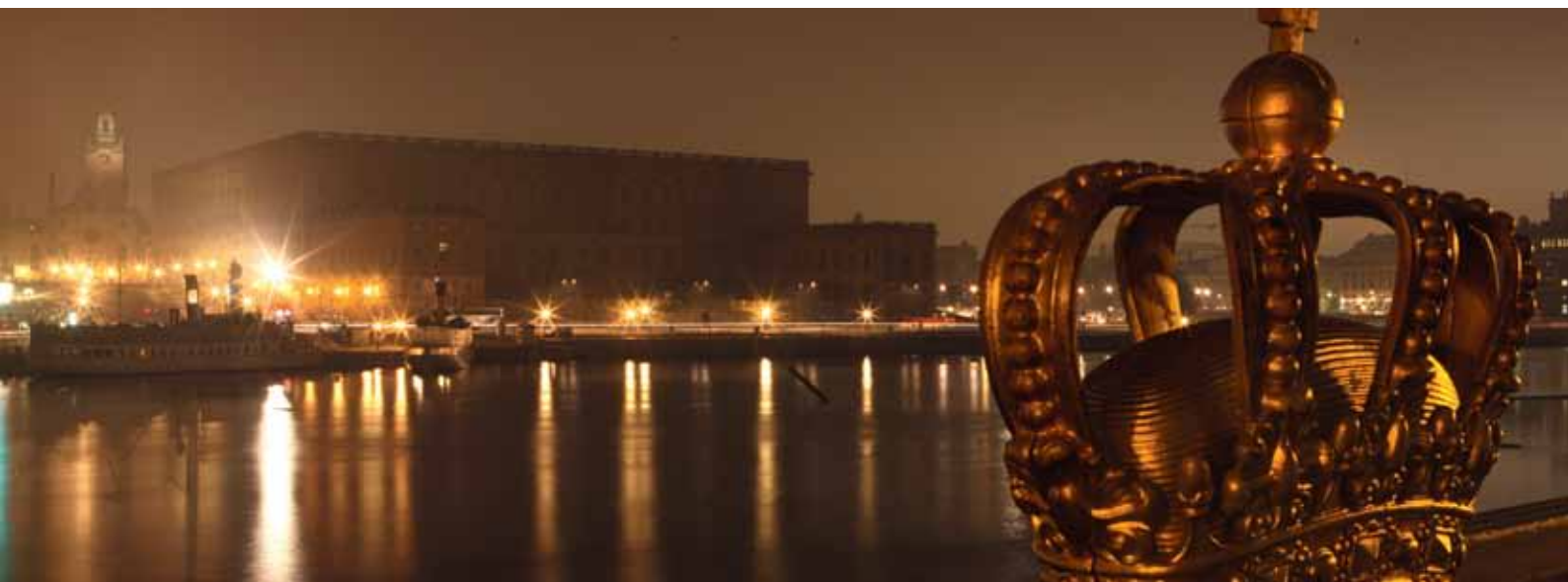
Under året producerades tre specialutställningar. På Kungens initiativ arrangerades en utställning med scoutbilder i Bernadottevåningens drabantsal, Kungl. Slottet. Denna internationella vandringsutställning med bilder från ett stort antal länder lyfter fram scoutrörelsens sociala engagemang och befäster dess internationella ställning. Vid utställningspaviljongen på Sollidens slott, genomfördes utställningen ”WWF – 40 år i Sverige, 50 år i världen”. Fjolårets välbesökta utställning Lysnings- och bröllopsgåvor 2010 visades sommaren 2011 på Rosersbergs slott under namnet ”Kronprinsessparets bröllopsgåvor”.

Slottsbodens kunskapsförmedlande profil vässas

Slottsboden har under året fokuserat på att ta fram nya unika produktserier med koppling till de kungliga samlingarna. Det kunskapsförmedlande uppdraget prioriteras. Alla nya produkter förses därför med en text som berättar om originalföremålet och dess placering i den kungliga miljön.

En internationell vandringsutställning med scoutbilder arrangerades på Kungl. Slottet.

Stockholms slott släcktes ned vid Earth Hour, Världsnaturfonden WWF:s globala klimatmanifestation den 26 mars 2011.

Slottsmiljöer med tradition och förnyelse

STÅTHÅLLARÄMBETET har till uppgift att förvalta samtliga kungliga slott med tillhörande byggnader och parkanläggningar samt att visa slotten inom Drottningholms och Gripsholms slottsförvaltningar. Dessutom ansvarar Ståthållarämbetet för säkerhets- och IT-frågor vid Kungl. Hovstaterna. Även ansvaret för viltvård ligger inom ämbetet.

Ståthållarämbetet står under ledning av ståthållaren, som också är slottsfogde vid Kungl. Slottet. Inom ämbetet finns fem förvaltningar:

- Stockholms slottsförvaltning
- Drottningholms slottsförvaltning
- Gripsholms slottsförvaltning
- Ulriksdals slottsförvaltning
- Kungl. Djurgårdens förvaltning

Ämbetet svarar för förvaltning och tillsyn av de kungliga slotten och till dem hörande byggnader, parker och trädgårdar. De kungliga slotten och tillhörande markområden ägs av staten och det är Statens fastighetsverk (SFV) som ansvarar för slottens drift och underhåll. Vid Kungl. Slottet har dock Stockholms slottsförvaltning driftsansvaret, medan SFV ansvarar för underhållsarbetet. Rosendals slott, som ingår i den så kallade Djurgårdskassan, ingår inte heller i SFV:s ansvarsområde. I Ulriksdals slott är lokaler upplåtna till Världsnaturfonden (WWF). Det goda samarbetet med SFV fortsätter.

Ämbetet ansvarar också för visning av de kungliga slotten inom Drottningholms och Gripsholms slottsförvaltningar.

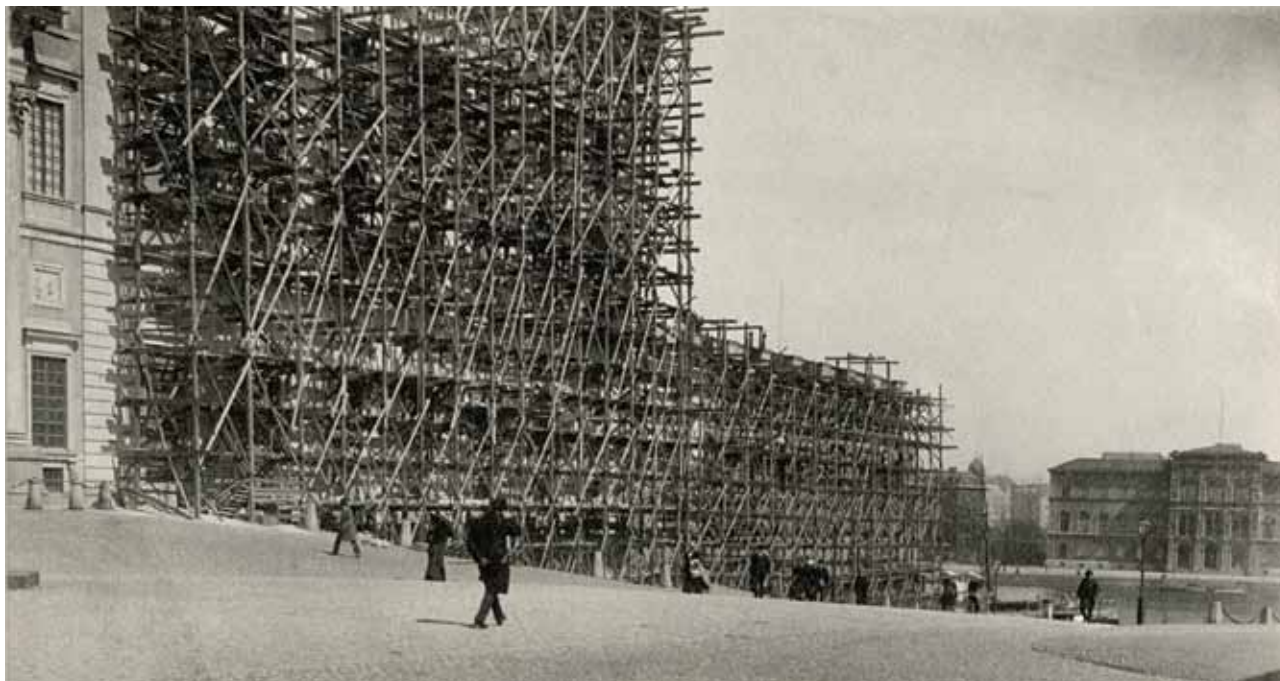
Till Ståthållarämbetets uppgifter hör att aktivt förädla de tillgångar i form av kultur- och naturarv som slotten och Kungl. Djurgården utgör. Detta görs inom ramen för den kungliga dispositionsrätten, som grundar sig på en överenskommelse 1809/10 mellan dåvarande regenten Karl XIII och Rikens ständer.

I en översyn av säkerhetsfunktionen har vissa organisatoriska förändringar genomförts. Det har inneburit en omläggning av vakternas arbetsschema. En ytterligare konsekvens är dels att säkerhetsarbetet mellan de olika slotten samordnats på ett nytt sätt, dels att samarbetet med Kommendantstaben utvecklats.

Genom IT-avdelningens försorg har utbytet av datorer inom Kungl. Hovstaterna fortsatt. Därmed kördes 60 procent av datorerna med Windows 7 operativsystem vid årets utgång. Virtualiseringen av datorplattformar pågår och mer än 55 procent av servrarna körs idag virtuellt. Utbyggnad har skett av mobiltelefonnätet vid Husgerådskammarens centralmagasin för att få full inomhustäckning i lokalerna. I övrigt har planenligt underhålls- och driftsarbete löpande genomförts.

STOCKHOLMS SLOTTSFÖRVALTNING

Stockholms slottsförvaltning ansvarar för driften av Kungl. Slottet.

Den sydöstra flygeln av Stockholms slott renoverades under åren 1898 - 1903.

Kungl. Slottet är Kungens officiella residens och används för representation. Slottet är också en mötesplats vars utnyttjandegrad ökat med Kungafamiliens olika aktiviteter och arrangemang. Stora delar av slottet visas för allmänheten. I arbetet med att förvalta och vårda det kungliga kulturarvet pågår ett flertal byggrelaterade underhålls- och renoveringsprojekt i samverkan med Statens fastighetsverk.

Rikssalen – unik kunglig mötesplats i tiden

Rikssalen har varit föremål för omfattande renoveringar under de senaste åren. Under året lades sista handen vid dessa arbeten. Dessa innebar bland annat att ventilations- och uppvärmningssystem justerats med hjälp av högteknologisk utrustning. Vidare var dragjärnen i stengolvet så skadade av rost att förstärkning av dessa behövde utföras. Stora investeringar har även gjorts i en ny avancerad ljudanläggning som är anpassad till de många olika former av evenemang Kungen och Drottningen inbjuder till i sin officiella programverksamhet.

Solcells försök ger mersmak

Stockholms slott är energideklarerat enligt ett EU-initiativ, med målet att minska CO₂-utsläppen och Europas beroende av importerad energi. De senaste åren har arbetet med att förbättra miljön och minska kostnaderna för el och värme

varit prioriterade. Under 2011 har fokus legat på att fortsätta reducera ventilationsflödet i slottet. I detta arbete har justeringar av värmestammar gjorts för att öka komforten i slottets olika salar och för att reducera energiförbrukningen. Den mekaniska verkningsgraden i fläktsystemen har ökat genom installation av särskilda fläktremmar. I Museum Tre Kronor har ventilationsfläktarna bytts ut till modernare och mer energisnåla modeller. Dessa arbeten är prioriterade också kommande år.

Provanläggningen med solpaneler som installerades på slottets tak under 2010 har utvärderats och gett positiva erfarenheter. Under perioden juli 2010 till och med juli 2011 har dessa 15 m² solpaneler genererat cirka 1 850 kWh eller 123 kWh per m².

Ombyggnad av Kungl. Slottets entré

Redan år 2008 genomfördes en omfattande projektering avseende ombyggnad av entré och reception vid Kungl. Slottet med bättre mottagningsmöjligheter. På grund av resursbrist gjordes omprioriteringar under åren 2009–2010 och projektet fick skjutas upp. Under året har de första etapperna av detta fleråriga projekt inletts. Ett annat stort ombyggnads- och renoveringsprojekt har inletts i Högvaktsflygeln.

Första etappen har inletts av det omfattande fasadrenoveringsprojektet vid Stockholms slott.

Vita kabinettet och Hovfrökens salonger

Vita kabinettet ingår i en rumssvit som från början var avsedd som bostadsvåning. Sviten gränsar till Karl XI: s galleri och har en nyckelroll i ceremonielet vid representationsmiddagar. Rummet har originalytor kvar från sina första inredningar på 1700-talet. Dessa har varit mycket smutsiga men är i tekniskt hänseende i så bra skick att de har gått att rengöra och kunnat behållas. Rummet är i sin helhet mycket välbevarat och skiner nu i sin forna prakt.

Hovfrökens salonger är i sin nuvarande utformning från kronprinsessan Margaretas tid. Rummen ska moderniseras till mötes- och mottagningsrum. Konservatorer och målare har under 2011 inlett arbetet med rengöring och säkerställande av äldre ytskikt.

Slottsarkitektkontoret ritningsarkiv

Ritningsarkivet har försetts med nya ändamålsenliga ritningslådor som ett led i arbetet med att tillgängliggöra den unika ritningssamlingen.

Slottets fasader

De senaste åren har Stockholms slott varit inklätt med skyddsnät för att förhindra risken för skador vid eventuella stenras på grund av söndervittrade fasader. Det enorma kultur-

arvsprojekt som renoveringen av fasaderna vid Stockholms slott innebär påbörjades under året. Den första etappen av 25 planerade etapper omfattar stenarbeten vid den slottsflygel som inrymmer Bernadottebiblioteket. Slottets sockelväningar är klädda med sandsten från Roslagen och all sten ovanför sockeln utgörs av gotländsk sandsten. Dessa stensorter finns inte längre att tillgå varför omfattande nödvändiga byten av sten görs till sandstenssorter från Tyskland och Schweiz. Arbetena utförs med en kombination av moderna metoder och traditionellt hantverk av kvalificerade stenhuggare, som har rekryterats från flera olika europeiska länder.

Besvärande miljöproblem i Gamla Stan

I takt med den positiva turismutvecklingen till Stockholm, har det stora antalet turistbussar som parkerar i Slottsbacken medfört besvärande miljöproblem i området. Detta har kommit till uttryck i ökade trafikproblem, tomgångskörning och att vissa bussar även tömmer sina tankar mitt i staden, vilket också uppmärksammats i medierna. Problemen har påtalats av Kungl. Hovstaterna till Stockholms stad i förhoppning om att åtgärder kan vidtas så att den positiva besöksutvecklingen kan fortsätta samtidigt som miljöaspekterna beaktas.

DROTTNINGHOLMS SLOTTSFÖRVALTNING

Drottningholms slottsförvaltning ansvarar för förvaltning och visning av Drottningholms slott, Kina slott, Rosersbergs slott och Tullgarns slott.

Drottningholms slottsområde firade 20 år som världsarv under 2011.

Under 2011 kunde Drottningholms slott redovisa ett besöksrekord med 147 036 (128 515) besökare, en ökning med cirka 15 procent. Kina slott besöktes av 45 758 (42 388) personer. Temavisningar arrangerades och särskilt öppethållande ordnades vid påsk- och höstloven. Bland årets populära evenemang kan nämnas ett utökat antal blomsterutställningar, sedvanligt nationaldagsfirande i parken arrangerat av Ekerö kommun och en välbesökt julmarknad.

20 år som världsarv

Med anledning av att Drottningholm firade 20 år som världsarv, gjordes särskilda satsningar på att levandegöra slottsparken och attrahera en bredare publik, inte minst kring trädgårdsturism. Bland annat arrangerades en penséutställning vid Kina slott i maj. Denna följdes av en pelargon- och fuch-

siautställning senare under året. Blommor i form av världsarvssymbolen planterades vid Kina slott tillsammans med skolbarn från Ekerö kommun och Stockholms stad. Under sensommaren uppmärksammades Rosens dag och en slåtterdag med hästar i engelska parken genomfördes. Parallellt hölls en seminarierie i slottet och teatern med olika föreläsare. Serien avslutades på FN-dagen den 24 oktober med program för inbjudna skolor och en föreläsning av Herman Lindqvist. Liksom förra året utgjorde betande får och hästar tillsammans med kalvar och kor från Kungens besättning vid Stenhammars slott ett uppskattat inslag i delar av parkområdet. I parken erbjöds även färder med häst och vagn. Parken besöktes under året av drygt en halv miljon människor, varav många utländska besökare.

Ny innehavare till restaurangen/caféet i informationscen-

tret Karamellan har kontrakterats. Projektplaneringen avseende investeringar och underhållsarbeten vid Kungsgården fortsätter. Under året flyttade slottsförvaltningens kontor till renoverade lokaler i Drottningpaviljongen. Läs mer om världsarvet Drottningholm på sidan 59 och www.kungahuset.se/kungligaslotten/drottningholmsslott.

Kungen planterade sista trädet i lindallén

De unika slottsmiljöerna och dess parker kräver årligen omfattande skötsel och underhåll. Arbetena är dels av löpande karaktär, dels krävs särskilda insatser, inte minst vad gäller riskträdsbeskränning. Kontinuerlig uppbyggnadsbeskränning av lindarna har skett i normal omfattning av slottsförvaltningens personal. Den sista etappen avseende restaureringen av lindalléerna slutfördes under året. I maj planterade Kungen tillsammans med ståthållaren och generaldirektör Thomas Norell från Statens fastighetsverk det sista trädet i det mer än decennielånga projektet. Lindalléerna har successivt förnyats med mellan 750–800 träd, vilka i huvudsak härstammar från de gamla träden genom sticklingar som först drivits upp i Alnarp och senare vuxit i Tyskland, vars varmare klimat gynnat tillväxten. Kungen planterade även det första trädet när detta restaureringsprojekt påbörjades år 1998.

Bröllopsgåvor lockade till Rosersbergs slott

Rosersbergs slott var öppet juni – augusti och lockade detta år 5 182 (3 958) besökare. Den 30-procentiga ökningen av

antalet besökare förklaras främst av utställningen av ett urval av bröllopsgåvorna till Kronprinsessparet i samband med bröllopet 2010.

Försköning av Tullgarns slott

Tullgarns slott var öppet under perioden juni – augusti och besöktes av 5 948 (6 675) personer. Statens fastighetsverk har fortsatt de omfattande renoveringsarbetena. Under sommaren 2012 kommer den holländska våningen åter att kunna visas efter genomgripande restaurering avseende tapeter, fuktskador och murkna golv. Däremot saknas för närvarande resurser för att kunna restaurera originalmöblerna, varför våningen tills vidare inte kommer att kunna återmöbleras till ursprunglig inredning. Trädfällning och riskträdsbeskränning har utförts i parken. Tullgarns vårdshus arrangerade såväl midsommarfirande som julmarknad.

Viltvårdande insatser

Viltvård har bedrivits i sedvanlig omfattning på Lovön och Tullgarn. En påtaglig minskning kunde noteras vad gäller antalet rådjur. Detta beror främst på den stränga vintern och att lodjur tagit byten på Tullgarn i ökad utsträckning. Vildsvinsstammen minskade något främst på grund av vintern och planerad avskjutning. Omfattande stödutfodring bland annat med potatis bidrog till att dovhjortsstammen vid Ottenby Kungsgård på Öland kunde hållas på en stabil nivå trots stränga vinterförhållanden även detta år.

Tullgarns slott genomgår omfattande renoveringsarbeten.

GRIPSHOLMS SLOTTSFÖRVALTNING

Gripsholms slottsförvaltning ansvarar för förvaltning och visning av Gripsholms slott och Strömsholms slott.

Kungen och Kronprinsessan med seminariedeltagare vid Royal Colloquium på Gripsholms slott.

Gripsholms slott besöktes av drygt 65 000 personer. Särskilt populära är familjevisningarna. Slottet har, utöver säsongen 15 maj – 15 september, varit helgöppet under perioden 15 september – 30 november, samt under trettondags- och påskhelgerna. Slottsbutikens uppvisade ett gott resultat.

På Gripsholms slott visas kungliga inredningar och unika historiska miljöer från fyra sekel, däribland Hertig Karls kammarer från 1500-talet och Gustav III:s teater från 1700-talets senare del. Här finns även Statens porträttsamling, världens äldsta nationella porträttgalleri, med cirka 4 700 konstverk. 2011 års hedersporträtt, ett fotografiskt porträtt av Suzanne Osten, överlämnades under sedvanligt högtidliga former vid Gripsholmsföreningens årsmöte. Det goda samarbetet med Nationalmuseum avseende olika marknadsföringsinsatser har fortsatt.

Konserter, föredrag och blomsterutsällningar

Inom ramen för ”Musik på Gripsholm” arrangerades fyra konserter i slottet i samarbete med Strängnäs kommun, Scenkonst Sörmland, Hembygdsföreningen i Mariefred och Eskilstuna-Kuriren. Vid årets julkonsert invigdes den konsertflygel som anskaffats till Gripsholms slott. Benny Anderssons orkester (BAO) med Helen Sjöholm och Tommy Körberg lockade cirka 4 500 besökare. Under hösten höll Sveriges Radios chef Mats Svegfors ett uppskattat föredrag om Dag Hammarskiöld och Herman Lindqvist berättade om Solkungen Ludvig XIV.

Slottsparken och Hjorthagen besöktes av 200 000–250 000 personer. Markområdena kräver omfattande skötselinsatser för att vara attraktiva besöksmål. Omkring 10 km bil- och gångvägar samt en stor parkeringsplats ska underhållas, snöröjas och sandas. Ca 70 000 m² grönytor måste klippas eller gräsrojas. Trädgårdsturismsatsningen ökade under året, dels genom en penséutställning med ett 70-tal olika pensésorter, och en pelargonutställning, vilka anordnades i anslutning till slottets växthus.

Elektrifiering av tornur

Arbetena med att förbättra miljön vad avser luftfuktighet har slutförts i Kavaljersflygeln. Statens fastighetsverk har genomfört omfattande underhållsarbeten såväl i slottet som i anslutning till slottet. En väsentlig arbetsmiljöfrämjande åtgärd är elektrifieringen av tornuret i Griptornet. Även vid Strömsholms slott har slottsuret elektrifierats.

Evenemang vid Strömsholms slott

Antalet besökare vid Strömsholms slott uppgick till cirka 4 000. Minskningen förklaras främst av att planerade specialutställningar inte kunnat genomföras detta år. Stenköket har restaurerats och kaféverksamheten, som drivs i egen regi, har fått en mer ändamålsenlig och tilltalande miljö. Ett antal konserter arrangerades i Slottskapellet och i Rikssalen. Även julotta och julkonsert genomfördes. Ridsportevenemangen Strömsholmstävlingarna och Grand National genomfördes traditionsenligt.

Stor miljösanering i Stockholm

KUNGL. DJURGÅRDENS FÖRVALTNING har som uppgift att förvalta Kungens enskilda dispositionsrätt till Djurgården och, på uppdragsbasis, den kungliga dispositionsrätten till Hagas och Ulriksdals slottsområden. I uppgiften ingår att värna det historiska kulturlandskapet, vårda den befintliga naturen och anpassa området till människors önskan om en stimulerande fritids- och rekreativmiljö.

Kungl. Djurgårdens yta motsvarar närmare en femtedel av Stockholms innerstad och har stor betydelse för stadsbilden. Sedan 1995 ingår området i världens första nationalstadspark. Hänsynen till områdets unika naturvärden, rika djurliv och dess kulturbyggnader kräver särskild omsorg. Genom kontinuitet och långsiktighet bidrar Kungens engagemang, inom ramen för den kungliga dispositionsrätten från 1809/10, till att bevara och uthålligt utveckla den Kungliga Nationalstadsparken. Verksamhetens intäkter och kostnader ska balansera över tiden. Eventuella överskott används uteslutande till att värna kultur, vårda natur och en hållbar anpassning av den kungliga marken på Djurgården till rekreation och fritid.

Historiskt projekt med miljöprofil i Hagaparken

Gustav III hade en vision om en vattenkaskad och forsande vatten i den engelska parken i Haga. Utredningar har genomförts för att undersöka om detta historiska och estetiskt in-

ressanta projekt kan komma att bli verklighet inom en nära framtid. Med modern teknik finns möjligheter att pumpa upp vatten till den av Gustav III:s tänkta kaskad. Särskilt intressanta är de positiva miljöeffekter detta kan få på vatten i Brunnsviken. Idag pumpas vatten in genom Ålkistan av Stockholms kommunala vattenbolag, men det bräckta vatten från Östersjön ger inte önskad grad av syresättning av Brunnsviken. Det vatten som forsar tillbaka från den planerade kaskaden kommer att kunna syresätta Brunnsvikens vatten på ett för vattenmiljön bättre och effektivare sätt.

I Hagaparken har delar av tidigare asfalterade vägsträckor grusbelagts för att på ett bättre sätt återskapa den engelska landskapsparkens gestaltning.

Viktiga kulturmiljöer bevaras och förädlas

Byggnadsenheten förvaltar byggnader och anläggningar på Norra och Södra Djurgården samt Fjäderholmarna. Byggnadernas totalyta är efter förvärv och avyttringar cirka

Kungen deltog traditionsenligt i scouternas årliga värstädning av Kungl. Djurgården.

Ståthållarämbetet

På Beckholmen genomförs ett av Sveriges största miljösaneringsprojekt.

70 000 m², fördelade på bostäder, lokaler och parkbyggnader. Förvaltningen ansvarar även för pumpstationer, ledningsnät, kajer och broar. Inom Kungl. Djurgårdens förvaltning är fastighetsarbetena omfattande. Många arbeten kräver särskilda hänsyn då byggnaderna är till största delen klassade som kulturhistoriskt värdefulla. Därför används så långt det är möjligt traditionella material och arbetsmetoder vid renovering och upprustning.

I anslutning till Djurgårdsbron planeras ett nytt besökscentrum som innebär en viktig och attraktiv omgestaltning av entrén till Djurgården. Alla bygglov och detaljplaner har färdigställts och arbetena inleds under hösten 2012 med invigning påföljande år. Även restaurang Lisa på udden förväntas kunna invigas efter återuppbyggnad under år 2013. Projektering pågår kring upprustning och anpassning av Galärvarvsparken med nya gångvägar, belysning och planteringar. Längs Djurgårdsvägen sker upprustning med ökad trädplantering och nya grönytor i anslutning till Spårväg City.

Absolute Art – unik konstsamling flyttar till återskapad 1700-talsmiljö

Vid Galärvarvet har Galärvarvsskjulen genomgått en genomgripande ombyggnad och renovering. Här kommer Sprithistoriska museet med konstutställningen Absolute Art att inrymmas tillsammans med restaurangverksamhet. Invigning planeras till våren 2012. Dessa två skjul har återställts till sitt ursprung med rödtjärade fasader och är de enda kvarvarande av de 18 skjul som byggdes på 1700-talet för flottans galärskipp. I båthall 2 har en av marinens före detta verkstadsbyggnader byggts om till kontor och repetitionslokaler för Stockholms stadsteater.

På Stora Fjäderholmen har det före detta Laddhuset byggts om till personalutrymme då de tidigare personallokalerna sålts till restaurangverksamhet. Vid Kungliga Borgen har Kungens kök genomgått en exteriör restaurering. I byggnaden inryms bostäder och konstateljéer. På Blockhusudden har ett mindre hus renoverats och byggts till för att hyras ut som bostad. I Lill-Janshuset har ombyggnad och hyresgäst Anpassning utförts åt bland annat Riksidrottsförbundet. Tekniska installationer har omfattat byten av huvudledningar och stammar i kulvertar.

Den 220 meter långa kajen med Stockholms längsta ljugarbänk vid Djurgårdsvarvet har färdigställts. Vidare fortskrider arbetena med upprustning och återställande av stenbyggnader från 1800-talet. Renoveringen av de gamla plåthallarna beräknas vara slutförd år 2012.

I den kontinuerligt pågående ambitionen att förbättra miljön fortsätter arbetena med att byta ut icke förnyelsebara bränslen som olja, vilka ersätts med installation av bergvärmeanläggningar. Vidare projekteras fjärrvärme inom Ulriksdalsområdet.

Beckholmen – ett av Sveriges största miljösaneringsprojekt

På Beckholmen har anläggningar och byggnader rustats för att en reparationsvarvsverksamhet skall kunna bedrivas tillsammans med övriga kulturmaritima projekt på ön. I anslutning till dessa arbeten vid Beckholmen och Djurgårdsvarvet pågår ett av Sveriges största miljösaneringsprojekt i samråd med Naturvärmsverket, Länsstyrelsen och Stockholms miljöförvaltning. Läs mer om Beckholmen och miljösaneringen på sidan 58.

Natur-, miljö- och viltvård

Djurgårdsrådet, vilket har till uppgift att hantera skötselfrågor av övergripande art, är rådgivande organ i arbetet med Kungliga Nationalstadsparkens skötselplan. Den operativa planens utveckling fortsätter parallellt med Länsstyrelsens övergripande arbete. Detsamma gäller arbetet med planens integrering i Statens fastighetsverks vårdplaner, Solnas och Stockholms översiktsplaner samt Länsstyrelsens planer.

Det fleråriga projektet med att restaurera Isbladskärret har slutförts i samverkan med Världsnaturfonden (WWF). I samband med att projektet övergår till en driftsfas, samarbetar Kungl. Djurgårdens förvaltning med Svensk Våtmarksfond och WWF för att med bete och anpassad vattenregim höja attraktiviteten i detta område för fåglar och besökare.

Den nyanlagda ytan för hantering av det material (kompost, virke, ris m m) som verksamhet och skötsel av Kungl. Djurgården genererar har tagits i drift. Tillstånd för en mer omfattande kompostering av områdets hästgödsel har sökts och svar väntas under 2012. Inom miljöarbetet har grönsstrukturen i den så kallade getingmidjan vid Storängsbotten inletts. Arbetet innefattar omfattande trädplantering och en omDispositionering av Tennisparken. Denna åtgärd är ett första steg i utvecklingen av Idrottsparken för att stärka såväl områdets rekreativitet, de biologiska spridningsvägarna samt områdets sport- och hälsoprofil.

Inom viltvården har sedvanlig stödutfodring av fåglar och rådjur skett.

Evenemang för alla intressen

Som Stockholms stora fritids- och rekreationsområde utnyttjas Kungl. Djurgården inklusive Hagaparken, Ulriksdals

slottspark samt skärgårdsön Fjärderholmarna flitigt. Omkring 100 publika evenemang anordnades under året. Nytt för i år var Marinens Dag som anordnades i Galärparken. Även ÅF Off Shore Race (tidigare Gotland Runt) använde Galärparken som evenemangsområde där de största och vackraste båtarna visades upp inför tävlingen. FN-dagen högtidlighölls vid FN-monumentet vid Sjöhistoriska museet.

Till de årligen återkommande idrottsevenemangen inom Kungliga Nationalstadsparken hör Stockholm Marathon, Våruset, Bellmanstafetten, Tjejmilen och Blodomloppet. Andra publikdragande evenemang är Prins Bertil Memorial/Gärdesloppet, Skärgårdsmässan, 1,6 miljoner-klubbens Hjärtgång, Stockholms flytande båtmässa, Tjejetet vid Djurgårdsbrunnskanalen, cirkusföreställningar på Gärdet och den populära gratiskonserten Musik i det gröna vid Sjöhistoriska museet. På Fjärderholmarna arrangerades midsommarfirande. På öns utomhusteater uppfördes en bejublad komedi "Hotelligaren" och barnteaterföreställningen Spara och Slösa.

I Ulriksdals slottspark arrangerades traditionsenligt Valborgsmässfirande där Stockholms kammarkör sjöng in våren. Familjekonserten Diggiloo med många folkkära artister arrangerades för femte året i rad. Solna stad högtidlighöll även detta år nationaldagen i Hagaparken i samarbete med Kungliga Operan vilket lockade många besökare i det vackra sommarvädret. Hagadagen, som är en tradition sedan många år, arrangerades i slutet av maj av Haga-Brunnsvikens Vänner med föreläsningar, vandringar, musik med mera. På allhelgonadagen anordnade vänföreningen också en ljusfest med eldar, marschaller runt hela Brunnsviken och teaterföreställningen Tintomara vid Koppartälten.

Bokslutskommentarer Kungl. Slottsstaten

Kungl. Slottsstatens verksamhetsutfall uppgick till 1 miljon kronor (4,7). Utfallet förklaras huvudsakligen av att reserveringen för upplupen löne- och övertidsskuld minskade med en miljon kronor. Reserveringar för upplupna löneskulder samt övriga upplupna kostnader avräknas ej mot anslaget. De anslagsmedel som inte utnyttjats under 2011, 1,1 miljoner kronor (-0,4), överförs till 2012.

De samlade intäkterna uppgick till 135 miljoner kronor (153). Minskningen beror till största delen på att anslagsöverskottet från 2009 på 16 miljoner kronor intäktsfördes 2010. Tillströmningen av besökare till slotten har varit fortsatt hög. Entré- och visningsintäkterna ökade till 53,7 miljoner kronor (50,2). Försäljningsintäkterna i slottsbodarna minskade till 8,7 miljoner kronor (11,3) vilket främst förklaras av att försäljningen av den så kallade bröllopsserien medförde ökade intäkter under 2010.

Personalkostnaderna ökade marginellt till 76,6 miljoner kronor (76,5). Den avtalsmässiga höjningen av lönerna inklusive sociala kostnader motsvarar cirka 1,7 miljoner kronor (2,5). Reservering för upplupen lön och semester minskade med en miljon kronor (+3,1).

Övriga driftkostnader minskade till 52,1 miljoner kronor (65,3). Minskningen hänför sig framför allt till att 2010 innehöll kostnader av engångskaraktär för Kronprinsessparets bröllop och etableringen på Haga slott samt till extra stora inköpskostnader för varor till försäljning. Avskrivningarna blev 5,6 miljoner kronor, en minskning med 0,9 miljoner kronor (+1,7).

Investeringar i maskiner och immateriella tillgångar uppgick till 4,9 miljoner kronor (9,6). Investeringar i byggnader uppgick till 2,1 miljoner kronor (1,3). Dessa har lånefinansierats. Amorteringarna uppgick till 0,03 miljoner kronor (4,0).

Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	2011	2010
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	58 412	77 670
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	75 400	73 820
Intäkter av bidrag	3	1 027	1 294
Finansiella intäkter	4	486	175
Summa intäkter		135 325	152 959
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-76 598	-76 470
Kostnader för lokaler		-15	-14
Övriga driftkostnader	6	-52 100	-65 256
Finansiella kostnader		-33	-60
Avskrivningar		-5 582	-6 451
Summa kostnader		-134 328	-148 251
Verksamhetsutfall		997	4 708

Balansräkning

Belopp i tkr	Not	111231	101231
TILLGÅNGAR			
IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Rättigheter och andra immatr. anläggningstillgångar		105	121
Summa immateriella anläggningstillgångar	7	105	121
MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Byggnader, mark och annan fast egendom		14 442	12 857
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		11 334	11 474
Pågående nyanläggningar		598	778
Summa materiella anläggningstillgångar	8	26 374	25 109
FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Långfristiga fordringar hos myndigheter	9	8 749	8 283
Summa finansiella anläggningstillgångar		8 749	8 283
VARULAGER M.M.			
Varulager och förråd	10	4 300	4 597
Summa varulager m.m.		4 300	4 597
FORDRINGAR			
Kundfordringar		1 555	1 361
Forordringar hos myndigheter		3 011	4 180
Övriga fordringar		7	49
Summa fordringar		4 573	5 590
PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER			
Förutbetalda kostnader	11	2 592	3 162
Övriga upplupna intäkter		373	374
Summa periodavgränsningsposter		2 965	3 536
AVRÄKNING MED STATSVERKET			
Avräkning med statsverket	12	-1 055	403
Summa avräkning med statsverket		-1 055	403
KASSA OCH BANK			
Behållning räntekonto hos Riksgäldskontoret	13	5 141	4 143
Kassa och bank		14 964	15 834
Summa kassa och bank		20 105	19 977
Summa tillgångar		66 116	67 616

Belopp i tkr	Not	111231	101231
KAPITAL OCH SKULDER			
KAPITAL			
Statskapital	14	23 408	24 048
Balanserad kapitalförändring	15	22 726	16 911
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		997	4 708
Summa kapital		47 131	45 667
SKULDER M.M.			
Lån	16	2 473	405
Skulder till myndigheter		2 366	4 026
Leverantörsskulder		5 570	7 761
Övriga skulder		968	1 109
Summa skulder m.m.		11 377	13 301
PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER			
Upplupna kostnader	17	6 818	7 784
Övriga förutbetalda intäkter		790	864
Summa periodavgränsningsposter		7 608	8 648
Summa kapital och skulder		66 116	67 616
Ställda säkerheter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Belopp i tkr						
Kungl. Hov- och Slottsstaten 4.1:1	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enl. regleringsbrev	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Inkomster	Utgående överföringsbelopp
Anslagspost 2	-403	59 870	59 467	-135 243	76 831	1 055

Tilläggsupplysningar och noter

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag med undantag av föreskriften i 2 kap. 4§ om resultatredovisning. I stället för resultatredovisning skall Hovstaterna lämna en berättelse över den samlade verksamheten. Verksamhetsberättelsen skall koncentreras på verksamheterna vid Ståthållarämbetet och Kungl. Husgerådskammaren.

Utgifter för egen verksamhet ska avräknas mot anslag det budgetår till vilken utgiften hänförs sig.

Alla anskaffningar med en ekonomisk livslängd om minst tre år och ett anskaffningsvärde på minst 10 tkr redovisas som anläggningstillgång. På anskaffningsvärdet görs en linjär avskrivning utifrån den bedömda ekonomiska livslängden. Avskrivningen görs halvårsvis. Generell avskrivningstid är fem år. Data- och teleutrustning samt programlicenser avskrivs dock på tre år. Inköp av äldre kvalitetsmattor avskrivs på tio år. Kulturtillgångar är ej föremål för avskrivning. Ombyggnad och förbättringar av byggnader och markanläggningar avskrivs på 30 år.

Leverantörsfakturor som inkommit efter brytdagen 2012-01-05 är periodiserade som upplupna kostnader och är således ej anslagsavräknade.

Leverantörsfakturor understigande 5 tkr periodiseras ej.

Värderingsprinciper

Tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges nedan. Kundfordringar har efter individuell värdering upptagits till belopp varmed de beräknas inflyta. Intäkter och kostnader har periodiserats enligt god redovisningssed.

Kungsgårdens byggnader och markområden som ingår i dispositionsrätten och som förvaltas av Riksmarskalksämberet genom Ståthållarämbetet, redovisas endast med förbättringsutgifter i balansräkningen eftersom staten är fastighetsägare. Aktuella taxeringsvärden redovisas i not.

Sjukfrånvaro i % av ordinarie arbetstid	2011	2010
Totalt	3,13%	2,25%
Andel långtidssjuka (60 dagar eller mer)	56,26%	37,78%
Kvinnor	3,91%	2,58%
Män	2,29%	1,92%
Anställda 29 år eller yngre	1,27%	1,73%
Anställda 30 – 49 år	1,65%	2,07%
Anställda 50 år eller äldre	5,09%	2,52%

Not	2011	2010
1 Intäkter av anslag		
Anslag enligt regleringsbrev	59 870	61 226
Ej utnyttjat anslag/underskott	-1 055	403
Överfört anslag från föregående år	-403	16 041
Summa intäkter av anslag	58 412	77 670
2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
Entré och visningsintäkter	53 698	50 220
Försäljning slottsbodar	8 697	11 268
Hyror och arrenden	5 118	4 420
Skogsbruk, uppdrag, försäljning övrigt	5 621	5 652
Reavinst vid försäljning av inventarier	362	464
Övriga intäkter	1 904	1 796
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	75 400	73 820
3 Intäkter av bidrag		
Arealersättning, miljöstöd samt stöd för ekologisk odling	203	3
Sysselsättningsbidrag och arbetsmarknadsstöd	303	186
Bidrag till bokprojekt	0	785
Bidrag till trycksaker	0	60
Bidrag till inköp av flygel	224	0
Övriga bidrag	297	260
Summa intäkter av bidrag	1 027	1 294
4 Finansiella intäkter		
Ränta Riksgäldskontoret	131	50
Ränta bank samt utdelning värdepapper	299	79
Ränta kundfordringar	15	0
Valutakursvinst	41	46
Summa finansiella intäkter	486	175
5 Kostnader för personal		
Lön	-55 521	-52 802
Sociala avgifter	-20 902	-20 880
Periodisering av upplupen övertids-, löne- samt semesterlöneskuld	986	-1 535
Övriga personalkostnader	-1 161	-1 253
Summa personalkostnader	-76 598	-76 470
6 Övriga driftkostnader		
Reparationer och underhåll	-2 400	-4 071
Driftkostnader	-10 793	-10 427
Skatter	-220	-424
Information	-3 982	-4 115
Inköp av varor	-2 004	-3 426
Inköpskostnad för sålda varor	-5 057	-6 801
Förbrukningskostnader	-3 015	-7 383
Köpta tjänster	-24 335	-28 170
Övriga driftkostnader	-294	-439
Summa driftkostnader	-52 100	-65 256
7 Immateriella anläggningstillgångar		
Ingående anskaffningsvärde	1 758	1 576
Årets inköp	67	182
Summa ackumulerade anskaffningsvärden	1 825	1 758
Akkumulerade avskrivningar	-1 637	-1 115
Årets avskrivningar	-83	-522
Summa ackumulerade avskrivningar	-1 720	-1 637
Bokfört värde	105	121

Not Belopp i tkr	2011	2010
8 Materiella anläggningstillgångar		
<i>Byggnader, mark och annan fast egendom</i>		
<i>Ingående anskaffningsvärde</i>	14 330	13 047
Årets anskaffningar	2 101	1 283
Summa ackumulerade anskaffningsvärden	16 431	14 330
Akkumulerade avskrivningar	-1 474	-997
Årets avskrivningar	-516	-477
Summa ackumulerade avskrivningar	-1 990	-1 474
<i>Maskiner, inventarier, installationer m.m.</i>		
<i>Ingående anskaffningsvärde</i>	37 917	30 021
Återförda ack. anskaffningsvärden avs. årets sålda/utrangerade inventarier	-1 840	-1 547
Årets inköp	4 855	9 443
Summa ackumulerade anskaffningsvärden	40 932	37 917
Akkumulerade avskrivningar	-26 911	-22 991
Återförda ack. avskrivningar avs. årets sålda/utrangerade inventarier	1 828	1 532
Årets avskrivningar	-4 983	-5 452
Summa ackumulerade avskrivningar	-30 066	-26 911
Kulturtillgångar		
Ingående anskaffningsvärde	470	470
Summa bokfört värde	25 776	24 331
Taxeringsvärde Kungsgården		
Lantbruksenhet	63 332	58 529
Hyreshus	2 146	2 426
Summa taxeringsvärde	65 478	60 955
9 Långfristiga fordringar		
Bokfört värde Grusmedelsfonden	8 749	8 283
Marknadsvärde dito	13 183	13 936
10 Varulagret		
Varulagret är upptaget till det lägsta av anskaffningsvärdet enligt den så kallade först-in först-ut-principen respektive verkligt värde. Inkursansrisker har därvid beaktats.		
11 Förutbetalda kostnader		
Parkentreprenad	1 877	1 641
Bevakningstjänster	121	0
Teleabonnemang	274	319
Inventarieinköp	0	706
Programlicenser	131	432
Annonsering	130	0
Övriga	59	64
Summa förutbetalda kostnader	2 592	3 162
12 Avräkning med statsverket		
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	403	-16 041
Redovisat mot anslag	58 412	77 670
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-59 870	-61 226
Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-1 055	403

Not Belopp i tkr	2011	2010
13 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		
Redovisningen är inte upplagd på ett sådant sätt att det framgår huruvida saldot på kontot utgörs av anslagsmedel eller avser egna intäkter.		
Behållning på räntekonto	5 141	4 143
14 Statskapital		
Immateriella anläggningstillgångar, se not 7	105	121
Materiella anläggningstillgångar, se not 8	25 776	24 331
Låneskuld, se not 16	-2 473	-405
Summa statskapital	23 408	24 048
15 Balanserad kapitalförändring		
Balanserat resultat samt resultat föregående år	13 977	8 628
Bokfört värde Grusmedelsfonden, se not 9	8 749	8 283
Summa balanserad kapitalförändring	22 726	16 911
16 Lån		
Ingående låneskuld	405	3 093
Nyupptagna lån	2 101	1 284
Årets amorteringar	-33	-3 972
Låneskuld	2 473	405
17 Upplupna kostnader		
Upplupen övertidsskuld	298	393
Upplupen löneskuld	599	1 268
Upplupen semesterlöneskuld	3 148	3 079
Sociala avgifter för upplupen övertids-, löne- samt semesterlöneskuld	1 687	1 977
Övriga upplupna kostnader, (ej anslagsavräknade leverantörsfakturer)	1 086	1 067
Summa upplupna kostnader	6 818	7 784

Jag intygar att årsbokslutet ger en rättvisande bild av intäkter, kostnader och Kungl. Slottsstatens ekonomiska ställning.

Stockholm 16 februari 2012

Svante Lindqvist
Riksmarskalk

Sammanställning av väsentliga uppgifter

Belopp i tkr	2011	2010	2009	2008	2007
Övriga lån					
Låneskuld	2 473	405	3 093	2 199	3 147
Ränteintäkter					
Riksgäldskontoret	131	50	53	320	362
Bank inkl. utdelning värdepapper	299	79	116	621	330
Räntekostnader					
Övriga lån	29	52	43	195	208
Anslagskredit					
Beviljad	1 753	1 882	1 641	1 623	1 447
Utnyttjad anslagskredit	0	403	0	0	0
Arbetskraft och anställda					
Antal årsarbetskrafter	179	174	156	155	145
Driftkostnad per årsarbetskraft	719	815	717	672	669
Medeltal anställda kvinnor	100	86	81	79	74
Medeltal anställda män	79	88	75	76	71
Årets kapitalförändring	997	4 708	-2 645	4 196	4 814
Balanserad kapitalförändring	22 726	16 911	26 422	20 446	20 627
varav Grusmedelsfonden	8 749	8 283	8 018	7 757	7 270

Revisionsberättelse

Revisionsberättelse

Regeringen
103 33 STOCKHOLM

RIKSREVISIONEN

Datum 2012-03-21
Dnr 32-2011-0577

Revisionsberättelse för Kungl. Slottsstaten

Rapport om årsredovisningen
Riksrevisionen har reviderat årsredovisningen för Kungl. Slottsstaten för 2011, daterad 2012-02-16.

Ledningens ansvar för årsredovisningen
Det är ledningen som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt förordningen (SFS 2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt i enlighet med regleringsbrev och övriga beslut för Kungl. Slottsstaten. Ledningen har också ansvar för den interna styrning och kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar
Riksrevisionens ansvar är att uttala sig om årsredovisningen på grundval av sin revision. Riksrevisionen har utfört revisionen enligt International Standards of Supreme Audit Institutions för finansiell revision. Denna standard kräver att Riksrevisionen följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen samt om, med de undantag som följer av lag, ledningen i sin förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och särskilda beslut. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna styrningen och kontrollen som är relevanta för hur Kungl. Slottsstaten upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild. Syftet är att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till osäkerheterna, men inte att göra ett uttalande om effektiviteten i Kungl. Slottsstatens interna styrning och kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i ledningens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Riksrevisionen • 114 90 Stockholm • Nybrogatan 5E
Tel 08-517 140 00 • Fax 08-5171 41 00 • www.riksrevisionen.se

2011-0577

Riksrevisionen anser att de revisionsbevis som har inhämtats är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för uttalandet.

Uttalande
Enligt Riksrevisionens uppfattning ger årsredovisningen en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Kungl. Slottsstatens finansiella ställning per den 31 december 2011 och av dess resultat och finansiering för året enligt förordningen (SFS 2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, regleringsbrev och övriga beslut för Kungl. Slottsstaten.

Ansvarig revisor Staffan Nyström har beslutat i detta ärende.
Uppdragsledare Christina Nordenstam har varit föredragande.

Staffan Nyström

Christina Nordenstam

Kopia för kännedom
Kungl. Slottsstaten
Finansdepartementet
Finansdepartementet, budgetavdelningen

2 | 2

Förvaltningsberättelse

Kungl. Djurgårdens förvaltnings ändamål

Kungl. Djurgårdens förvaltning har som uppgift att förvalta Kungens enskilda dispositionsrätt till Kungl. Djurgården och, på uppdragsbasis, den kungliga dispositionsrätten till Hagas och Ulrikdals slottsområden. I uppgiften ingår att värna det historiska kulturlandskapet, vårda den befintliga naturen och främja en stimulerande fritids- och rekreationsmiljö.

Information om verksamheten

Under året har sanering av Beckholmen startat och beräknas vara avslutad under 2012. Galärskjulen genomgår en omfattande ombyggnad för att bli ändamålsenliga lokaler till Sprithistoriska museet som öppnar våren 2012.

Översikt över resultat och ställning

Årets resultat uppgick till 1,3 miljoner kronor (-0,5). De totala intäkterna ökade under året med 115,4 miljoner

kronor till 245,8 miljoner varav hyres- och arrendeintäkterna stod för en ökning på 5,2 miljoner kronor (1,7). Av Djurgårdsfonden disponerades 12 miljoner kronor (15) för sanering och upprustning av Djurgårdsvarvet. Ombyggnad av Galärskjulen för Sprithistoriska museet räkning gav 52,5 miljoner kronor i intäkt och till Beckholmens sanering har Länsstyrelsen bidragit med 71 miljoner kronor under året.

Viktiga förhållanden

Kungl. Djurgårdens förvaltning har huvudmannaskapet för sanering av Beckholmen. Naturvårdsverket har beviljat bidrag på 182,2 miljoner kronor. Under året har cirka 40 procent upparbetats och utbetalats via Länsstyrelsen. Saneringen skall slutföras under 2012.

Flerårsöversikt

Belopp i tkr	2011	2010	2009	2008	2007
Rörelsens intäkter	245 784	130 395	108 970	98 572	80 092
Rörelsens kostnader	244 783	130 952	119 795	87 254	81 210
Årets resultat	1 258	-470	-10 474	12 086	1 464
Antal anställda	42	40	40	38	40

Beträffande resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkning med tillhörande noter.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	2011	2010
Intäkter			
Hyses- och arrendeintäkter		81 777	76 521
Övriga rörelseintäkter	1	164 007	53 874
		245 784	130 395
Rörelsens kostnader			
Fastighetskostnader	2	-194 349	-79 649
Övriga externa kostnader		-29 523	-25 365
Personalkostnader	3	-19 320	-24 584
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar	4	-1 647	-1 578
Vinst vid avyttring av anläggningstillgångar		56	224
		-244 783	-130 952
Rörelseresultat		1 001	-557
Resultat från finansiella poster			
Ränteintäkter/utdelning		268	91
Räntekostnader/kursförluster		-11	- 4
		257	87
Årets resultat		1 258	-470

Balansräkning

Belopp i tkr	Not	11-12-31	10-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar	5		
Maskiner och inventarier	4	3 386	3 416
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	6	32 254	42 006
Summa anläggningstillgångar		35 640	45 422
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		37 090	12 092
Övriga fordringar		18 229	4 739
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	7	15 217	4 866
Summa kortfristiga fordringar		70 536	21 697
Kassa och bank		27 489	27 835
Summa omsättningstillgångar		98 025	49 532
SUMMA TILLGÅNGAR		133 665	94 954

Belopp i tkr	Not	11-12-31	10-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Fondkapital	6	32 254	42 006
Balanserade medel		17 397	17 867
Årets resultat		1 258	-470
Summa eget kapital		50 909	59 403
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		57 343	10 415
Övriga skulder		659	628
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	8	24 754	24 508
Summa kortfristiga skulder		82 756	35 551
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		133 665	94 954
Ställda panter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser	9		2 700

Noter med redovisningsprinciper och bokslutskommentarer

Belopp i tkr om inget annat anges

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Årsredovisningslagen med undantag för att kassaflödesanalys inte upprättats. Hyresintäkter redovisas i den period uthyrningen avser.

Värderingsprinciper

Tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärde om inget annat anges nedan. Kundfordringar har efter individuell värdering upptagits till belopp varmed de beräknas inflyta. Förbättringskostnader på byggnader och markanläggningar kostnadsförs direkt. Avskrivningarna enligt plan baseras på ursprungligt anskaffningsvärde och en beräknad ekonomisk livslängd på 5 år.

Sjukfrånvaro i % av ordinarie arbetstid	2011	2010
Total sjukfrånvaro	4,1	3,18
Andel långtidssjuka (60 dagar eller mer)	58,69	37,43
Kvinnor	1,68	1,10
Män	5,39	4,19
Anställda 30 - 49 år	1,78	1,23
Anställda 50 år -	6,26	4,60

Not Belopp i tkr	2011	2010
1 Övriga rörelseintäkter		
Uttag från Djurgårdsfonden enl regeringsbeslut för upprustning av Djurgårdsvarvet	12 000	15 000
Uttag från Särskilda Pensionsmedel för inlösen av pensionssskuld till SPV, inkl löneskatt		6 094
Ombyggnad Galärskjulen	52 522	
Bidrag från Länsstyrelsen för Beckholmen	71 029	6 250
Övrigt	28 456	26 530
	164 007	53 874

2 Långsiktiga investeringar

I fastighetskostnader ingår långsiktiga investeringar		
Borgenområdet	2 431	6 200
Rosendals slott		2 100
Djurgårdsvarvet	11 223	22 200
Beckholmen sanering	59 331	
Bergvärmeanläggningar		600
Galärskjulen	51 212	
L:a Sirishov	5 150	
SFV: Gula Villan, Bellmanshuset, Bellmansro, Dragongårdens annex	3 706	
Övrigt	61 296	48 549
	194 349	79 649

3 Anställda och personalkostnader

Antal årsarbeten	42	40
Varav män	60%	65%
Löner och sociala kostnader		
Lön	12 815	11 765
Sociala kostnader	4 225	5 177
Pensionskostnader	1 647	6 778
Övrigt	633	864
	19 320	24 584

4 Maskiner och inventarier

Ingående anskaffningsvärden	15 818	16 092
Nyanskaffningar	1 617	1 151
Avyttringar	-254	-1 425
Summa anskaffningsvärden	17 181	15 818
Ingående avskrivningar	-12 402	-12 245
Återförda avskrivningar på avyttringar	254	1 421
Årets avskrivning	-1 647	-1 578
Ackumulerade avskrivningar	-13 795	-12 402
Bokfört värde	3 386	3 416

5 Fastighetstaxeringsvärden	2011	2010
Kungl. Djurgårdens förvaltning förfogar enligt den Kungliga enskilda dispositionsrätten över fastigheter på norra och södra Djurgården.		
Taxeringsvärde		
Småhus/tomt för småhus	353 490	353 490
Hyreshus bostäder/tomt för hyreshus	188 760	188 760
Hyreshus lokaler	155 999	155 999
Industri/elproduktionsenhet	5 473	5 473
	703 722	703 722

6 Långfristiga värdepappersinnehav

Kungl. Djurgårdens förvaltnings fonders nettotillgångar enligt externa förvaltares bokslut		
Särskilda pensionsmedel	29 934	30 693
Djurgårdsfonden	2 320	11 313
Bokfört värde	32 254	42 006
Marknadsvärde	32 271	44 499

Not 7 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Förutbetalda försäkringar	555	472
Övriga förutbetalda kostnader	42	112
Upplupet bidrag Länsstyrelsen	10 974	
Upplupna bränsleintäkter från hyresgäster	389	479
Övriga upplupna intäkter	3 257	3 803
	15 217	4 866

8 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Fakturerade hyror och arrenden		
avseende nästkommande år	23 145	22 000
Övriga poster	1 609	2 508
	24 754	24 508

9 Ansvarsförbindelser

Kungl. Djurgårdens förvaltning har huvudmannaskapet för sanering av Beckholmen. Saneringen startade under året och skall färdigställas under 2012. KDFs andel av den totala kostnaden beräknas bli högst 1,5%, vilket innebär ca 2,7 miljoner kronor inklusive eget arbete.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av kostnader, intäkter och Kungl. Djurgårdens ekonomiska ställning.

Stockholm den 21 februari 2012

Svante Lindqvist
Riksmarskalk

Revisionsberättelse

<p>Revisionsberättelse</p> <hr/> <p>Regeringen 183 33 STOCKHOLM</p>	 RIKSREVISIONEN
	<p>Datum 2012-03-21 Dnr 32-2011-0578</p>
<p>Revisionsberättelse för Kungl. Djurgårdens förvaltning</p> <p><i>Rapport om årsredovisningen</i> Riksrevisionen har reviderat årsredovisningen för Kungl. Djurgårdens förvaltning för 2011, daterad 2012-02-21.</p> <p><i>Ledningens ansvar för årsredovisningen</i> Det är ledningen som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt Årsredovisningslagen (SFS 1995:1554). Ledningen har också ansvar för den interna styrning och kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.</p> <p><i>Revisorns ansvar</i> Riksrevisionens ansvar är att uttala sig om årsredovisningen på grundval av sin revision. Riksrevisionen har utfört revisionen enligt International Standards of Supreme Audit Institutions för finansiell revision. Denna standard kräver att Riksrevisionen följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.</p> <p>En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen samt om, med de undantag som följer av lag, ledningen i sin förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och särskilda beslut. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna styrningen och kontrollen som är relevanta för hur Kungl. Djurgårdens förvaltning upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild. Syftet är att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte att göra ett uttalande om effektiviteten i Kungl. Djurgårdens förvaltnings interna styrning och kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i ledningens uppskattningar i</p>	
<p>Riksrevisionen • 114 90 Stockholm • [Nybrögatan 55] Tel 08-571 140 00 • Fax 08-571 41 00 • www.riksrevisionen.se</p>	

1 | 2

<p>2011-0578</p> 	<p>redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.</p> <p>Riksrevisionen anser att de revisionsbevis som har inhämtats är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för uttalandet.</p> <p>Uttalande Enligt Riksrevisionens uppfattning ger årsredovisningen en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Kungl. Djurgårdens förvaltnings finansiella ställning per den 31 december 2011 och av dess resultat och finansiering för året enligt Årsredovisningslagen (SFS 1995:1554).</p> <p>Ansvarig revisor Staffan Nyström har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Christina Nordenstam har varit föredragande.</p>
 Staffan Nyström	 Christina Nordenstam
<p>Kopia för kännedom Kungl. Djurgårdens förvaltning Finansdepartementet Finansdepartementet, budgetavdelningen</p>	

2 | 2

Kungaparet öppnar dörrar för Sverige

Kungaparet genomförde ett inkommande och två utgående statsbesök under 2011. Varje statsbesök har en tydlig ändamålsbeskrivning från regeringen och syftar bland annat till ett ökat handels- och kulturutbyte mellan länder. Statsbesöken lägger grunden till personliga relationer mellan statschefer och deras delegationer på politisk, ekonomisk och kulturell nivå. Besöksprogrammen följer vissa protokollära punkter, men är i övrigt utplagat i enlighet med svenska önskemål och de bilaterala intressen som ska diskuteras. Vid statsbesöken har Drottningen många egna programpunkter, främst kring sociala frågor och barns rättigheter. Den kungliga närvaron ger statsbesöken en särskild inramning och öppnar många dörrar för svenska intressen i utlandet.

Kungaparet samtalar med Estlands president och Fru Ilves vid galamiddag på Stockholms slott i samband med estniska statsbesöket.

Sverige och Estland – goda grannförbindelser

Kungaparet tillsammans med Estlands president och Fru Ilves vid besök på den estniska skolan i Stockholm.

I januari tog Kungaparet emot Estlands president Toomas Hendrik Ilves med hustru. En stor delegation medföljde. Efter den officiella välkomstceremonin besöktes estniska frihetsmonumentet på Djurgården. Monumentet invigdes av Kungen 1994 för att uppmärksamma 50-årsminnet av att mer än 30 000 estländare och estsvenskar flydde över Östersjön till Sverige. I besöket ingick också möte med riksdagens talman Per Westerberg och statsminister Fredrik Reinfeldt. Även Exportrådet och Svenska kraftnät besöktes. Svenska kraftnät är svensk huvudman för NordBalt, ett projekt som ska binda samman de tre baltiska staternas elnät med det nordiska. President Ilves besökte också den lägenhet i Vällingby där han växte upp som barn. Estniska skolan med 170 elever fick besök av Kungaparet och presidentparet. Tillsammans med Prins Carl Philip och försvarsminister Sten Tolg-

fors besökte presidenten Enköping och Nordic Battle Group, EU:s insatsstyrka med 2 000 soldater från Estland, Finland, Irland, Norge och Sverige. Statsbesöket avslutades med att president Ilves höll ett föredrag vid Uppsala universitet om europeisk politik.

Drottningen och fru Ilves besökte bland annat föreningen Maskrosbarn, en ideell förening som stödjer ungdomar med föräldrar som har missbruks- eller psykiska problem. Även företaget Röhnische Sportswear besöktes. Företaget grundades 1945 av Hellmut Rönisch, som kom som tysk flykting via Estland till Sverige på 1930-talet. Företaget har även tillverknings i Estland. På programmet stod också besök på Karolinska Universitetssjukhuset och Rikscentrum för svår övervikt hos barn. Fru Ilves besökte vidare Akademiska sjukhuset i Uppsala och informerades om lekterapi.

Kungen tas emot vid ankomsten till Botswana.

Botswana – statsbesök med stor näringslivsdelegation

Vid det svenska statsbesöket i Botswana representerades Sveriges regering av biståndsminister Gunilla Carlsson och landsbygdsminister Eskil Erlandsson. I samband med statsbesöket medföljde en stor näringslivsdelegation. Kungen mottogs av president Ian Khama och besökte parlamentet där Botswanas första kvinnliga talman Dr Margaret Nasha tog emot. Drottningen kunde inte delta i statsbesöket på grund av kraftig förkylning. På Botswana Art Gallery närvarade Kungen vid invigningen av Mattias Klums fotoutställning *Nature by Design – exploring the pristine wilderness of Botswana and Sweden*.

Besök gjordes vid företaget Sanitas, som grundades i slutet av 1960-talet av Gösta Nilsson, och idag drivs av hans söner. Sanitas är Botswanas största trädgårdsanläggning med plantskola, restaurang samt lokaler för utställningar, konferenser och middagar.

En av Botswanas viktigaste inkomstkälla är diamanthantering. Kungen besökte Diamond Trading Centre Botswana

(DTCB), världens största organisation för sortering och värdering av diamanter. Målet är att DTCB ska bidra till att största delen av förädlingsarbetet med diamanter ska ske inom landet för att stärka landets ekonomi. Kungen besökte också Exportrådets kontor.

Även besök vid Southern African Development Community (SADC) stod på programmet. SADC, som tidigare arbetade med att minska beroendet av dåtidens sydafrikanska apartheidsystem, arbetar idag med att främja ekonomisk tillväxt, demokratirörelser, fred, säkerhet och stabilitet i regionen.

Kungen besökte även Botswana Red Cross Society, som länge samarbetat med Svenska Röda korset. HIV och AIDS är ett stort problem i landet och Kungen besökte barnsjukhuset Botswana Baylor Children's Clinic, vars verksamhet är inriktad mot unga som drabbats. Över 4 000 barn och ungdomar, och deras familjer, vårdas genom sjukhusets försorg.

Polen – historiska band och gemensamma intressen

Vid statsbesöket i Polen representerades Sveriges regering av utrikesminister Carl Bildt, näringsminister Maud Olofsson och infrastrukturminister Catharina Elmsäter-Svärd. Svenskt Näringslivs ordförande Kenneth Bengtsson ledde en delegation med svenska företag och organisationer i samband med statsbesöket. Statsbesöket rörde stort intresse både politiskt och i media, inte minst som Polen skulle bli ordförandeland i EU vid halvårsskiftet.

Kungaparet mottogs av president Bronislaw Komorowski med fru Anna Komorowska. Under första dagen närvarade de båda statscheferna när ländernas utrikesministrar undertecknade ett polskt-svenskt samarbetsavtal. Besök gjordes vid Polens parlament, Sejmen, och senaten, varefter Kungen, utrikesminister Carl Bildt och näringsminister Maud Olofsson mötte premiärminister Donald Tusk.

Kungaparet besökte Marie Sklodowska Curie-museet. Marie Sklodowska Curie mottog Nobelpriset två gånger, 1903 i fysik och 1911 i kemi. Även Chopinmuseet besöktes. Det invigdes 2010 i samband med 200-årsminnet av Chopins födelse.

Vid Kopernikus vetenskapscentrum deltog Kungen i en konferens om hållbara städer. Polen genomför omfattande

investeringar i vatten- och avloppsrening och satsar på miljövänliga transporter och har ett stort intresse för svenska lösningar.

På statsbesökets tredje dag besöktes staden Wroclaw. Där byggs en arena för 43 000 åskådare inför kommande fotbolls-EM. Arenan är en del av en större satsning på byggnation och infrastruktur i regionen. Efter arenabesöket närvarade Kungen, tillsammans med infrastrukturministern, vid ett seminarium om trafiksäkerhet, arrangerat av Exporrådet. Kungaparet besökte även Volvos fabrik där tillverkningen av hybridbussar stod i centrum.

Drottningen närvarade vid en konferens om funktionshindrade barns rättigheter på EU:s dag för kampen mot diskriminering, den 5 maj. Drottningen besökte även en klinik för barnonkologi och hematologi vid Wroclaws universitetssjukhus, som är den största för benmargstransplantationer i Polen.

Statsbesöket avslutades med en konsert ”Christinas resa”, om Drottning Christinas levnadsöde, som framfördes i Fredskyrkan i Swidnica. Kyrkan stod klar 1657 och är Europas största träkyrka med upp till 7 500 platser. Fredskyrkan är upptagen på UNESCO:s världsarvslista.

Kungaparet vid besöket på Marie Sklodowska Curie-museet.

Stockholms slott – mötesplats för inspiration och idéer kring FN:s barnkonvention

Kungen och Drottningen inledningstalade vid det andra World Child & Youth Forum på Stockholms slott.

Kungen initierade World Child & Youth Forum (WCYF) i sitt jultal 2009 och önskade se forumet som ett återkommande evenemang på Kungl. Slottet. Forumet med Kungen som hedersordförande engagerar hela Kungafamiljen, vill bidra till att sätta fokus på barns rätt till goda uppväxtvillkor och tar utgångspunkt i FN:s barnkonvention. Barn är beroende av vuxna och vuxnas agerande för sitt välbefinnande. WCYF:s syften är att utifrån ett barnrättsperspektiv:

- vara en mötesplats för inspirerande dialog mellan vuxna, barn och unga kring barns uppväxtvillkor
- ge deltagare och gäster möjlighet att förstärka och skapa nya nätverk
- visa på goda exempel, metoder och idéer kring hur man på alla nivåer i samhället kan arbeta för att förverkliga FN:s barnkonvention och ha barnrättsperspektivet i centrum.

Kungaparet upplåter Stockholms slott som mötesplats för WCYF. På så sätt skapas unika möjligheter att uppfylla forumets syften som är betydelsefulla för att skapa ett hållbart samhälle. Den 17 november 2011 genomfördes det andra World Child & Youth Forum. Detta år togs utgångspunkt i

en av barnkonventionens fyra grundläggande principer, som finns i artikel 3: ”Barnets bästa skall vara vägledande vid allt beslutsfattande och vid alla åtgärder som rör barn och unga”.

Vid 2011-års forum talade bl.a. Unicef:s Executive Director Georg Kell om den kommande lanseringen av Global Compacts barnrättsprinciper för näringslivet. Det är ett gemensamt initiativ av FN:s Global Compact, Unicef och Internationella Rädda Barnen. Flera av forumets workshops behandlade också ämnen med anknytning till barnets bästa och näringslivets möjligheter och ansvar att påverka barns uppväxtvillkor.

Mer än 500 gäster deltog i seminariet och i de 10 workshops som arrangerades. Bland gäster och deltagare fanns många skolbarn, representanter från barn- och ungdomsorganisationer, riksdag och regering, offentlig sektor, svenskt och utländskt näringsliv, det civila samhället och den diplomatiska kåren. Nytt för i år var en avslutande konsert i Eric Ericson-hallen, där barn- och ungdomsmusiker stod för en uppskattad underhållning.

Nästa Forum arrangeras den 5 december 2012 på Stockholms slott. Årets tema är ”Children’s Rights – any of your business?” Läs mer på www.wcyf.se

Ett av Sveriges största miljösaneringsprojekt

En ny dammsugningsteknik gör att huvuddelen av de stora träd som finns i kulturmiljön på Beckholmen kan bevaras.

På Beckholmen pågår sedan juni 2011 ett av Sveriges största saneringsarbeten. I ett unikt projekt åtgärdas förorenade massor som orsakar en kraftigt negativ påverkan på havsmiljön omkring Beckholmen – det anses att hälften av kvicksilvret i Östersjön ut till Waxholm kan komma från Beckholmen. Projektet pågår under cirka ett år. Kungl. Djurgårdens Förvaltning är huvudman för saneringsarbetet som beräknas kosta cirka 185 miljoner kronor. Kungl. Djurgårdens Förvaltning betalar 2,7 miljoner kronor och Naturvårdsverket skjuter via Länsstyrelsen till resterande belopp.

Beckholmen – betydelsefull svensk industrimiljö sedan 1630-talet

Beckholmen är ett Sveriges äldsta, ännu fungerande industriområden och ett maritimt centrum för träskutor och ångbåtar. Här finns det enda kvarvarande kommersiella båtvarvet för större fartyg i Stockholmsregionen. Från 1630 och fram till 1850 var Beckholmen centrum för kokning av beck och lagring av tjära i Sverige. Denna verksamhet utgjorde vid den tiden landets tredje viktigaste exportprodukt. 1850 köptes ön av Stockholms Grosshandlarsocietet som lät anlägga två torrdockor, varvid Beckholmen utvecklades till ett betydelsefullt varvscentrum. Staten förvärvade området 1918, varvid Beckholmen blev en militär varvsanläggning och den tredje stora dockan, Gustaf V, anlades. Marinen lämnade Beckholmen 1967, men varvsverksamheten finns alltjämt kvar. Saneringen sker medan verksamheten vid varven, inklusive kulturbåtsreningarna pågår i normal omfattning.

Unik saneringsteknik räddar Beckholmens träd och kulturmiljö

Beckholmen är en del av den Kungliga Nationalstadsparken och förklarad som byggnadsminne av riksintresse. Det ställer särskilda krav på att saneringsarbetet genomförs på ett sådant sätt att den kulturhistoriskt viktiga miljön påverkas så lite som möjligt. Öns totala yta är cirka 50 000 m² och jordmassor ända ner till vattenytan, och i vissa fall även under vattnet, ska bytas ut. Sammanlagt beräknas 150 000 ton massor behöva schaktas bort, av detta kan cirka en tredjedel återanvändas, resten går till deponi. Totalt är det således mer än 100 000 ton, eller 5 000 lastbilslaster, av svårt förorenad jord från 400 års industri- och varvsverksamhet som ska bytas ut. Transporterna av dessa jordmassor sker båtvägen via bilfärjor.

En stor del av de värdefulla träd som finns i denna kulturmiljö kan bevaras genom att utveckla ny utrustning och metodik för vakuumschakt ("dammsugning") av den förorenade jorden runt trädrötterna. Utrustningen används också för att få bort den kraftigt förorenade jord som finns i svåråtkomliga skrevor och i fyllningen närmast bergytorna inom varvsområdet. Eftersom all lös jord måste tas bort på Beckholmen har ett antal rudertväxter (växter som trivs i dåliga markförhållanden) fått en fristad på Skansen under saneringen och återplanteras när saneringen är klar. De gamla lindarna beräknas kunna stå i många hundra år till efter saneringen. Marken kring trädens rötter suges genom den nya tekniken ren från jordpartiklar utan att skadas. Vidare kommer tre ekar som räddats från det gamla regementet I14 Gävle att återanvändas och planteras på Beckholmen under våren 2012.

Drottningholm – 20 år som världsarv

”Drottningholms slottsområde – med slott, teater, Kina slott och slottsparken är det bäst bevarade exemplet på ett kungligt slott uppfört på 1700-talet i Sverige och som samtidigt är representativt för all europeisk kunglig arkitektur från denna tid, uppfört med Versailles som förebild och inspirationskälla.”

Så motiverade världsarvskommittén sitt beslut när Drottningholms slottsanläggning 1991 blev Sveriges första världsarv och erkändes därmed som en viktig del av vårt gemensamma kulturarv. För närvarande finns 14 svenska världsarv av totalt 936 världen över. För att upptas på FN-organet UNESCO:s världsarvslista måste ett antal kriterier uppfyllas. Exempelvis ska ett kulturobjekt vara ett mästerverk skapat av människan, utgöra ett arkitektoniskt stilbildande byggnadsverk eller en miljö som har anknytning till idéer eller trosföreställningar av universell betydelse. Det kan även vara ett framstående exempel på traditionell livsföring som är representativ för en viss kultur. För att säkerställa Drottningholms fortsatta universella värde finns sedan 2007 en Världsarvsplan som anger framtidsperspektiv för de kommande 30 åren. Planen beskriver arbetet med frågor som skydd, vård, användande av och förvaltning av världsarvsområdet.

Läs mer om UNESCO:s världsarv på <http://whc.unesco.org>.

Kungen planterade det sista trädet i lindallén tillsammans med ståthållare Lenart Ahlgren och generaldirektör Thomas Norell från Statens fastighetsverk.

SEMINARIESERIE 2011
Drottningholm 20 år som världsarv

8 maj kl. 14.00–16.00
Att bevara och utveckla världsarvet
Slottsarkitekt Erlend Montgomery
Drottningholmsparken – en del av världsarvet
Slottsstrådgårdarkitekt Lena Löögren-Uppsäll
Plats: Drottningholms slottsteater

28 augusti kl. 14.00–16.00
Drottningholm – en stormaktsdröm som blev ett världsarv
Fil.dr. Göran Alm, chef för Bernadottebiblioteket
Plats: Drottningholms slott

11 september kl. 14.00–16.00
Vad gör man när man konserverar en teater?
Chefkonservator Ewa Björdsell
Föreläsningar på Slottsteatern
– en autentisk scen för utidens publik
Teaterprofessor Willmar Sauter
Plats: Drottningholms slottsteater

24 oktober kl. 17.30–19.00
Drottningarna som skapade Drottningholm
Författare Herman Linskrist
Plats: Drottningholms slott

Biljetter 150 kr per tillfälle.
Bokning per tel 08-472 61 80
www.kungahuset.se

För att manifestera 20-årsjubileet som världsarv genomfördes bland annat en seminarierie om Drottningholm som belyste många aspekter av världsarvet. En särskild aktivitet under våren var när barn fick plantera världsarvslogon framför Kina slott. Några dagar senare planterade Kungen den sista lindan i det decennielånga projektet att förnygra lindalléerna. Det sista seminariet genomfördes i samband med världsarvsdagen, tillika FN-dagen den 24 oktober.

Sverige – centrum för världens vetenskap

Kungen delade ut nobelpriset i litteratur 2011 till Tomas Tranströmer.

Nobelpriset är världens mest prestigefyllda pris. Det delas ut årligen på Nobeldagen den 10 december inom områdena fysik, kemi, medicin, litteratur och fred. I samband med Sveriges riksbanks 300-årsjubileum 1968 instiftades Sveriges riksbanks pris i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne som delats ut sedan dess. I enlighet med Alfred Nobels testamente, delas fredspriset ut i Oslo efter beslut av den norska Nobelkommittén. Nobelpriset har delats ut årligen sedan 1901, med undantag för världskrigsåren 1914–1918 och 1939–1945.

Alltsedan 1901 har Nobelpriset delats ut av en kunglig person. Vid den första prisutdelningen, som skedde i Musikaliska akademiens lokaler, fanns dock en viss tveksamhet över att delta hos dåvarande regent, Oskar II, varför Kungen lät Prins Wilhelm vara prisutdelare. Från 1902 och fram till idag har Kungen delat ut Nobelpriset, vilket ger det internationellt högt värderade priset en särskild glans. Nobelevenemanget blir därmed en minnesvärd och rik upplevelse för pristagarna.

Det kungliga engagemanget kring Nobelpriset kommer till uttryck på flera sätt. Inför Nobelprisceremonin informeras Kungaparet och Kronprinsessparet av representanter för Vetenskapsakademien och Svenska akademien om årets nobelpristagare och deras vetenskapliga och litterära prestationer. Det mötet äger rum på Kungl. Slottet. Vid prisceremonin i Stockholms konserthus deltar vanligtvis hela Kungafamiljen, liksom vid Nobelbanketten i Stockholms stadshus, där Kung-

en utbringar en skål till minne av Alfred Nobel. Vid banketten hedras pristagarna genom att dessa inbjuds till ett kort samtal med Kungaparet och medlemmar ur Kungafamiljen i Prinsens galleri.

Dagen efter prisutdelningen bjuder Kungaparet nobelpristagarna på galamiddag på Kungl. Slottet. I anslutning till nobelfestligheterna upplåter Kungen Bernadottebiblioteket för inspelning av det populära vetenskapsprogrammet Snillen spekulerar som TV-sänds världen över. Läs mer om Nobelpriset på www.nobelprize.org.

Prins Wilhelm delade ut det första nobelpriset i fysik till Wilhelm Röntgen år 1901.

Kungaparets middag för nobelpristagarna i Karl XI:s galleri, Kungl. Slottet.

Medaljförläggningar den 28 januari 2011

Eva Rydberg mottog H.M. Konungens medalj i 8:e storleken.

Håkan Loob mottog H.M. Konungens medalj i 8:e storleken.

H.M. KONUNGENS MEDALJ

12:E STORLEKEN MED KEDJA

Fd Justitieråd **Sten Heckscher** För framstående insatser inom svenskt rättsväsende

12:E STORLEKEN I SERAFIMERORDENS BAND

Ståthållare **Lennart Ahlgren** För förtjänstfulla insatser som ståthållare

Informationschef **Nina Eldh** För förtjänstfulla insatser som informationschef

Direktör **Gerald Engström** För framstående insatser för svenskt näringsliv

Rektor **Peter Gudmundson** För betydelsefulla insatser för utbildning och forskning

Fv Statsråd **Lars Leijonborg** För en framstående politikergärning

Styrelseordförande **Anders Löfberg** För framstående insatser för svenskt näringsliv

Styrelseordförande **Peter Wallenberg** För framstående insatser för svenskt näringsliv

12:E STORLEKEN I HÖGBLÅTT BAND

Professor **Antal Nemeth** För betydelsefulla insatser på pediatrikens område

8:E STORLEKEN I SERAFIMERORDENS BAND

Museichef **Johan Cederlund** För betydelsefulla insatser inom svenskt konstliv

Läkare **Clarence Crafoord** För betydelsefulla insatser inom psykiatri

Verksamhetsledare **Pär Johansson** För betydelsefulla insatser på ledarskapsområdet

Direktör **Lars Martinson** För betydelsefulla insatser inom svenskt näringsliv

Teaterchef **Eva Rydberg** För framstående insatser inom svenskt teaterliv

Direktör **Johan Sjöberg** För betydelsefulla insatser inom svenskt näringsliv

Styrelseordförande **Crister Stark** För betydelsefulla insatser inom svenskt näringsliv

MEDALJEN LITTERIS ET ARTIBUS

Hovsångerska **Malena Ernman** För framstående konstnärliga insatser som operasångerska

Regissör **Knut Hendriksen** För framstående konstnärliga insatser som regissör

Skådespelare **Sten Ljunggren** För framstående konstnärliga insatser som skådespelare

Hovsångare **Peter Mattei** För framstående konstnärliga insatser som operasångare

Pianist **Lucia Negro** För framstående konstnärliga insatser som pianist

Skådespelerska **Marie Richardson** För framstående konstnärliga insatser som skådespelare

Regissör **Staffan Roos** För framstående konstnärliga insatser som regissör

Operasångerska **Susanne Rydén** För framstående konstnärliga insatser som operasångerska

H.M. KONUNGENS MEDALJ

8:E STORLEKEN I HÖGBLÅTT BAND

Generalsekreterare **Göran Harnesk** För betydelsefulla insatser för barn och ungdom

Klubbdirektör och fd ishockeyspelare **Håkan Loob** För framstående insatser som ishockeyspelare och idrottsledare

Fotograf **Hans Persson** För konstnärliga insatser som fotograf

Domkyrkoorganist **Agneta Sköld** För framstående insatser inom svenskt musikliv

H.M. KONUNGENS MEDALJ TILL DEM SOM TJÄNAR HOVSTATERNA

8:E STORLEKEN I SERAFIMERORDENS BAND

Förste slottsuppsyningsman **Morgan Gerle** För förtjänstfulla insatser inom Kungl. Hovstaterna

8:E STORLEKEN I SILVER I HÖGBLÅTT BAND

Magnus Alback För 25 års tjänstgöring som extra servitör

Bo Jonsson För 25 års tjänstgöring som extra servitör

Nils Selander För 25 års tjänstgöring som extra servitör

FÖR LÅNG OCH TROGEN TJÄNST

Lokalvårdare **Yvonne Sjöblom** För lång och trogen tjänst vid Drottningholms Slottsförvaltning

Målare **Göran Westerholm** För lång och trogen tjänst vid Kungl. Djurgårdens förvaltning

Medaljförläggningar den 6 juni 2011

H.M. KONUNGENS MEDALJ

12:E STORLEKEN I SERAFIMERORDENS BAND

Direktör **Signhild Arnegård Hansen** För betydelsefulla insatser för svenskt näringsliv

Fd Justitieråd, professor **Bertil Bengtsson** För mångåriga betydelsefulla insatser inom rättsvetenskap och rättsväsende

Ambassadör **Örjan Berner** För framstående insatser inom utrikesförvaltningen

Direktör **Anders Dahlvig** För framstående insatser för svenskt näringsliv

F. Statsråd **Inger Davidson** För en framstående politikergärning

12:E STORLEKEN I HÖGBLÅTT BAND

Landshövding **Gunvor Engström** För framstående samhällsinsatser

Redaktör **Christina Hamrin** För mångåriga och framstående insatser inom skilda samhälls- och kulturområden, särskilt vetenskaplig forskning inom medier och familjeföretagande

Direktör **Ola Hildingsson** För betydelsefulla insatser för svenskt näringsliv

Företagare **Dan Olofsson** För betydelsefulla insatser för svenskt näringsliv och filantropiska engagemang

Professor emeritus **Joel Sachs** För mångåriga och betydelsefulla insatser på stadsplaneringsområden

8:E STORLEKEN I SERAFIMERORDENS BAND

Professor **Brita Bergman** För betydelsefulla insatser inom teckenspråksforskning

Professor **Lars Bergström** För betydelsefulla insatser för svensk forskning bl.a. som sekreterare i Vetenskapsakademiens Nobelkommitté för fysik

Journalist **Kerstin Brunberg** För framstående insatser inom media och journalistik

Musiker **Monica Dominique** För framstående insatser inom svenskt musikliv

Musiker **Carl-Axel Dominique** För framstående insatser inom svenskt musikliv

Direktör **Patrik Engellau** För betydelsefulla insatser inom svenskt samhällsiv

Musiker **Peter Eriksson** För betydelsefulla insatser inom svenskt musikliv

Prästen **Per Harling** För värdefulla och mångsidiga insatser för kyrkan såväl i Sverige som utomlands

Professor **Hans Jörnvall** För betydelsefulla insatser för svensk forskning bl.a. som sekreterare i Karolinska Institutets Nobelkommitté

Direktör **Bertil Klarin** För betydelsefulla insatser för det svenska VM-rallyt

Regissör **Björn Melander** För framstående konstnärliga insatser inom svensk teater

Hovintendent **Hans Norlén** För förtjänstfulla insatser inom Hovmarskalksämberbetet

MEDALJEN LITTERIS ET ARTIBUS

Gitarristen **Mats Bergström** För framstående konstnärliga insatser som musiker

Skådespelare **Hans Klinga** För framstående konstnärliga insatser som skådespelare

Körledare **Ingemar Månsson** För framstående konstnärliga insatser inom körmusik

Koreograf **Virpi Pakkinen** För framstående konstnärliga insatser som dansare och koreograf

Musiker **Lena Willemark** För framstående konstnärliga insatser som sångerska och musiker

Skådespelare **Rikard Wolff** För framstående konstnärliga insatser som skådespelare

H.M. KONUNGENS MEDALJ

8:E STORLEKEN I HÖGBLÅTT BAND

Företagsledare **Ingrid Aspegren** För mångåriga, engagerade insatser för Sverige och svenskar i utlandet

Fotografen **Jens Assur** För betydelsefulla insatser för bildens och filmens uttrycksätt

Hovsekreterare **Maria Fritz** För förtjänstfulla insatser inom Kungl. Husgerådskammaren

Kompositör **Giovanni Impellizzeri** För betydelsefulla insatser för operakonsten i Södertälje

Regissör **Kjell Sundvall** För framstående konstnärliga insatser inom svensk film

Monica och Carl-Axel Dominique mottog H.M. Konungens medalj i 8:e storleken.

Rikard Wolff mottog medaljen Litteris et artibus.

Utdrag ur Kungafamiljens officiella program året 2011

Här följer en sammanställning av delar av Kungafamiljens officiella program. Utöver dessa programpunkter tillkommer företräden, interna sammanträden och privata besök. Prins Carl Philip studerade vid Alnarp och Prinsessan Madeleine arbetade för Childhood i New York. Där inte annat anges är plats för programmet Kungl. Slottet.

Kungen

Drottningen

Kungaparet

Kronprinsessan

Kronprinsessparet

Prins Daniel

Prins Carl Philip

Prinsessan Madeleine

JANUARI		
To 13	Företräde för avgående ordföranden konteramiral Leif Nylander och tillträdande flottiljmiral Thomas Engevall, Kungl. Örlogsmannasällskapet	
	UD-information om det inkommande statsbesöket från Estland	
	Företräde för Hans G Eriksson och Magnus Roland, Cesium AB	
	Företräde för representanter från Cancerfonden	
Fr 14	Avskedsaudiens för Serbiens ambassadör H.E. Dr Ninoslav Stojadinovic	
	Möte med World Child & Youth Forum	
Sö 16- To 20	Närvaro vid The World Future Energy Summit, Abu Dhabi, Förenade Arabemiraten	
Må 17	Statsrådslunch för civil- och bostadsminister Stefan Attefall	
Ti 18- To 20	Inkommande statsbesök från Estland. Läs mer på sidan 54	
To 20	Avskedsaudiens för Uruguays ambassadör H.E. Mr Manuel Vieira	
	Projektbesök med World Childhood Foundation, New York	
Lö 22	Närvaro vid Stora Amarantherordens högtids-sammankomst och 200-årsjubileum, Malmö	
Ti 25	Företräde för utrikesrådet Björn Lyrvall inför högtidliga audienser	
	Företräde för Baltic Sea Action Groups styrelseledamot Ikka Herlin och generalsekretare Mathis Bergman	
	Stipendieutdelning i Drottning Silvias jubileumsfond för forskning om barn och handikapp	
Ti 25- To 27	Närvaro vid kocktävlingen Bocuse d'Or, Lyon, Frankrike	

On 26	Högtidliga audienser: Ecuador, Syrien, Qatar och Ghana	
	Företräde för representanter från Svenska barnmorskeförbundet	
	Närvaro vid konserten Unga musik på slottet	
	Möte med Gundua Foundation, Stockholm	

FEBRUARI		
On 2	Företräde för ambassadör Jonas Hafström, Sveriges ambassad Washington	
	Statsrådslunch för IT- och regionminister Anna-Karin Hatt	
	Utdelning av H.M. Konungens medaljer	
	Utdelningen av 2010 års Smilbandspris, Stockholm	
On 2-To 3	Invigning av Jokkmokks marknad	
To 3	Utdelning av utmärkelsen Svensk Kvalitet på .SE, Stockholm	
Fr 4	Närvaro vid de Kungliga Klubbarnas fest, Stockholm	
Lö 5	Närvaro vid Sällskapet Ölänningarnas 100-årsjubileum, Stockholm	
On 9	Besök vid Stockholms stadsmission	
Ti 15	Statsrådslunch för socialförsäkringsminister Ulf Kristersson	
	Företräde för ordförande Fred Wennerholm, Operainitiativet och operachefen Birgitta Svendén	
	Invigning av Paralympic Winter World Cup '11, Sollefteå	

KALENDER

On 16	Avskedsaudiens för Finlands ambassadör H.E. Mr Markus Lyra	
	Närvaro vid informationskonsej	
	Konsejllunch	
	Diplomatmottagning	
On 16- To 17	Besök vid Exportrådet, London	
To 17	Möte med Royal Technology Mission 2010, Stockholm	
Fr 18	Besök i Malmö stad	
	Executive Committee Meeting, World Childhood Foundation	
Må 21	Utdelning av Svensk Mjölks guldmedalj, Stockholm	
	Företråde för representanter från Värmlands nation, Uppsala universitet	
Ti 22	Företråde för departementsrådet Klas Molin inför högtidliga audienser	
	Företråde för generaldirektör Thomas Norell, Statens fastighetsverk	
	Medverkan vid Sveriges regerings sidoevenemang vid Kvinnokommissionen, FN, New York, USA	
On 23	Högtidliga audienser: Makedonien, Serbien, Sierra Leone och Maldiverna	
	Besök på Socialdepartementet	
On 23- Fr 25	Projektbesök med World Childhood Foundation, Texas, USA	
To 24	Representationsmiddag, Stockholms slott	
Fr 25	Närvaro vid Konung Gustaf V:s och Drottning Victorias frimurarstiftelses 100-årsjubileum, Sophiahemmet, Stockholm	
Må 28	Statsrådslunch för finansminister Anders Borg	

MARS

Ti 1	Avskedsaudiens för Estlands ambassadör H.E. Mr Alar Streimann	
	Avskedsaudiens för Kinas ambassadör H.E. Mr Chen Mingming	
	Statsrådslunch för finansmarknadsminister Peter Norman	
On 2	Närvaro vid lunch med The Women's International Club of Stockholm	

	Statsrådslunch för migrationsminister Tobias Billström	
On 2- Sö 6	Närvaro vid VM på skidor, Oslo, Norge	
Fr 4- Sö 6	Närvaro vid VM på skidor, Oslo, Norge	
Må 7	Besöka på Kungl. Tekniska högskolan, Stockholm	
	Styrelsemöte i Stiftelsen Silviahemmet	
	Besök på Odd Fellowhuset för information om kraniofacial barnkirurgi, Stockholm	
	Företråde för generaldirektör Charlotte Petri Gornitzka, SIDA	
Må 7- On 9	Projektbesök med World Childhood Foundation, Minneapolis, USA	
Ti 8	Middag hos landshövding och fru Per Unckel, Tessinska palatset, Stockholm	
On 9	Närvaro vid Barnrättsdagarna, Conventum, Örebro	
On 9- Fr 11	Kommunbesök i Malmö	
To 10	Avskedsaudiens för Sydkoreas ambassadör H.E. Mr Cho Hee-yong	
	Avskedsaudiens för Mexicos ambassadör H.E. Mrs Norma Bertha Moreno	
	Avskedsaudiens för Sudans ambassadör H.E. Mr Moses Mojwok Ajawin Akol	
	UD-information inför statsbesök i Botswana	
	Middag hos Botswanas ambassadör H.E. Ms Bernadette Sebag Rathedi, Stockholm	
	Möte och lunch på Svensk-amerikanska Handelskammaren, New York	
Fr 11	Närvaro vid Silviahemmets Stora inspirationsdag	
Må 14	Statsrådslunch för infrastrukturminister Catharina Elmsäter-Svärd	
	Styrelsesammanträde i World Childhood Foundation	
Ti 15	Styrelsemöte i Stiftelsen Konung Carl XVI Gustafs 50-årsfond för vetenskap, teknik och miljö	
	Deltagande i Earth Hour Conference, Stockholm	
	Närvaro vid symposiet Challenges in nursing - a global perspective, Göteborgs universitet	
	Kommunbesök i Botkyrka	
On 16	Invigning av Royal Palace Sprint, Stockholm	

KALENDER

To 17- Fr 18	Kommunbesök i Göteborg och Bohuslän	
Ti 22- Fr 25	Statsbesök i Botswana. Läs mer på sidan 55	
On 23	Partiledarlunch för Mona Sahlin, Socialdemokraterna	
To 24- Lö 26	Besök i Dalarna	
Må 28	Företrädare för styrelseordförande Peter Forssman och direktör Anders Berntell, Stockholm International	
	Avskedsaudiens för Brasiliens ambassadör H.E. Mr Antonino Lisboa Mena Goncalves med fru	
	Företrädare för Kennet Fröjd, Svenskt utvecklingscentrum för handikappidrott	
Ti 29	Närvaro vid ICC Swedens årsmöte, Stockholm	
	Företrädare för Maria Graner och Eva Fernvall, stiftelsen Ungt ledarskap	
	Företrädare för professor Mikael Horal, Karolinska institutet	
On 30	Sammanträde i stiftelsen Ungt ledarskap	
	Avskedsaudiens för Rwandas ambassadör H.E. Ms Jacqueline Mukangira	
	Avskedsaudiens för Sydafrikas ambassadör H.E. Mr Rapulane Sophonia Makgetla	
	Företrädare för utrikesrådet Björn Lyrvall inför utrikesnämnd	
	Utrikesnämnd	
	Närvaro vid årsmöte för Baden-Powell Fellows Sweden Chapter	
	Företrädare för Jaleh Taheri, WSG Project Manager, Center for Middle East Studies, The Women for Sustainable Growth	
To 31	Statsrådslunch för integrationsminister Erik Ullenhag	
	Företrädare för Natos generalsekreterare Anders Fogh Rasmussen	
	Närvaro vid Kungl. Vetenskapsakademiens högtidssammankomst, Stockholm	
To 31/3- On 6/4	Projektbesök och styrelsemöte i World Childhood Foundation, Florida, USA	
Lö 2/4	Kommunbesök i Småland	

APRIL		
Fr 1	Närvaro vid hemvärnsövning, Göteborg	
Fr 1- Lö 2	Projektbesök i Florida med World Childhood Foundation, USA	
Ti 5	Företrädare för departementsrådet Klas Molin inför högtidliga audienser	
	Sammanträde i H.M. Konungens råd för mark- och byggnadsfrågor	
	Mottagande av 2011 års Health and Human Rights Award, New York, USA	
	Närvaro vid konferensen Stora tillväxtdagen, Stockholm	
	Närvaro vid Health and Human Right International insamlingsgala, New York, USA	
On 6	Närvaro vid högtidlighållandet av Filipstads 400-årsjubileum, Filipstad	
	Företrädare för Kristina Olofsdotter, Posten AB	
	Lunch för landshövding Per Unckel	
	Företrädare för ordförande Jan Carlzon och generalsekreterare Karin Jordås, Mentor	
To 7	Högtidliga audienser; Finland, Sydkorea, Estland och Zimbabwe	
To 7- Sö 10	Närvaro vid Baden-Powell Fellowship evenemang, Nederländerna	
Lö 9	Närvaro vid Camp Tensta, Stockholm	
Sö 10	Närvaro vid Försvarsmaktens övning Viking, Enköping	
Må 11	Sammanträde i stiftelsen Prins Gustaf Adolfs och Prinsessan Sibyllas minnesfond	
	Närvaro vid middag med Lilla akademien, Solna	
Ti 12	Invigning av Skogsnäringsveckan, Stockholm	
	Executive Committee Meeting, Mentor Foundation	
	Närvaro vid Stockholms läns Blåbandsdistrikts evenemang, Stockholm	
On 13	Sammanträde i stiftelsen Konungens jubileumsfond för ungdom i Sverige	
	Företrädare för generaldirektör Helena Lindberg, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	
	UD-information inför statsbesöket i Polen	

	Köp av årets första majblomma	
	Representationsmiddag	
To 14	Styrelsesammanträde i Mentor Sverige, Ängelholm	
	Utdelning av Kungl. Patriotiska Sällskapets medaljer, Stockholm	
To 14- Lö 16	Kommunbesök på Gotland	
Fr 15	Mentor International Trustee Meeting samt närvaro vid Mentor Gala Opera Event, Vilnius, Litauen	
Må 18	Ordenskapitel i Kungl. Maj:ts orden	
	Middag hos Polens ambassadör H.E. Mr Adam Halacinski	
	Besök på Nya Sällskapet, Stockholm	
Ti 19	Statsrådslunch för arbetsmarknadsminister Hillevi Engström	
	Diplomatmottagning	
On 27	Audiens för Rysslands premiärminister H.E. Mr Vladimir Putin	
	Utdelning av Stora Exportpriset, Stockholm	
	Utdelning av Vegamedaljen	
	Närvaro vid Hovförsamlingens församlingsafton	
	Besök på F21, Luleå	
To 28	Närvaro vid seminariet Värdebaserat ledarskap samt diplomutdelning i stiftelsen Ungt ledarskap	
	Utdelning av World's Children's Prize for the Rights of the Child, Gripsholms slott, Mariefred	
To 28- Lö 30	Närvaro vid H.K.H. Prins Williams och Ms Catherine Middletons bröllop, London	
Lö 30	Firande av H.M. Konungens födelsedag	

MAJ		
Må 2	Besök på Karolinska institutet, Stockholm	
	Närvaro vid scouternas vårstädning av Djurgården, Stockholm	
	Styrelsemöte i stiftelsen Silviahemmet	
	Närvaro vid Karolinska institutets forskningsseminarium, Stockholm	
Ti 3	Besök på världskulturarvet Skogskyrkogården, Stockholm	
	Närvaro vid firandet av Drottningholmsområdets 20-årsjubileum som världskulturarv, Ekerö	
	Företråde för klass 5A från Torsviks skola	
	Företråde för representanter från Syrisk-ortodoxa kyrkans ungdomsförening	
On 4- Fr 6	Statsbesök i Polen. Läs mer på sidan 56	
	Projektbesök i San Francisco med World Childhood Foundation, samt närvaro vid insamlingsgala med Legal Services for Children, USA	
Fr 6	Närvaro vid Barndiabetesfondens seminarium, Astrid Lindgrens barnsjukhus, Stockholm	
	Besök på SACO, Stockholm	
Sö 8	Närvaro vid konsert i Storkyrkan till förmån för World Childhood Foundation, Stockholm	
Må 9	Företråde för Svenska Akademiens ständige sekreterare Peter Englund	
	Närvaro vid World Renewable Energy Congress, Linköping	
	Besök på Råbyskolan	
	Invigning av SM i UF-företagande, Älvsjö	
Ti 10	Audiens för Lettlands talman Ms Solvita Aboltina	
	Utdelning av 2011 års Crafoordpris i biovetenskap, Stockholm	
On 11- Fr 13	Närvaro vid Royal Colloquium, Gripsholms slott	
On 11	Närvaro vid Royal Colloquium, Gripsholms slott	
	Besök vid Statens folkhälsoinstitut och Vintersportcentrum, Östersund	
To 12	Närvaro vid samfundet Nordiska museets och Skansens vänners årsmöte, Stockholm	
	Företråde för professor Lennart Levi, Karolinska institutet	

KALENDER

Fr 13	Besök på Svenskt Näringsliv, Stockholm	
Lö 14	Prisutdelning i samband med Kyrkans Världsdag, Uppsala	
Ti 17	Företrädare för ordförande Björn Hägglund och generalsekreterare Håkan Wirtén, Världsnaturfonden WWF	
	Projektbesök till Art of Education House, Rio de Janeiro, Brasilien	
	Närvaro vid galamiddag till förmån för World Childhood Foundation, Rio de Janeiro, Brasilien	
	Invigning av Nobel Laureate Symposium on Global Sustainability, Kungl. Vetenskapsakademien, Stockholm	
On 18	Middag för deltagare i Kungl. Vetenskapsakademiens symposium om global hållbar utveckling	
	Partiledarlunch för Håkan Juholt, Socialdemokraterna	
To 19	Högtidliga audienser: Sydafrika, Brasilien, Kina och Rwanda	
	Stipendieutdelning i stiftelsen Konung Carl XVI Gustafs 50-årsfond för vetenskap, teknik och miljö	
	Avskedsaudiens för USA:s ambassadör H.E. Mr Mathew Barzun	
To 19- Lö 21	Besök i Ockelbo	
Fr 20	Invigning av sommarutställningen 2011, Sollidens slott, Borgholm	
Lö 21	Närvaro vid Kalmar-Kronoberg-Blekinge Hus-hållningssällskaps 200-årsjubileum, Kalmar	
	Utdelning av pris i samband med Prins Daniels lopp, Gävletravet	
Sö 22	Närvaro vid Childhood-dagen på Gröna Lund, Stockholm	
Må 23	Närvaro vid stiftelsen Solstickans 75-årsjubileum, Stockholm	
	Närvaro vid Konstnärernas vänners årshögtid, Prins Eugens Waldemarsudde, Stockholm	
Ti 24	Företrädare för medlemmar från Brazilian Institute of Corporate Governance	
Ti 24- Fr 27	Besök i Tyskland. Läs mer på sidan 26	
On 25	Besök i Nykvarns kommun	
	Närvaro vid högtidlighållandet av Timmermansordens 250-årsjubileum, Stockholm	
To 26	Närvaro vid Världsnaturfonden WWF:s årsmöte, Ekerö	
	Avskedsaudiens för Colombias ambassadör H.E. Mr Rafael Nieto Navia	

	Avskedsaudiens för Malaysias ambassadör H.E. Mr Dato' Kamarudin Mustafa	
	Invigning av Gillbergcentrum för neuropsykiatri, Göteborg	
Ti 31	Sammanträde i World Child & Youth Forum	
	Företrädare för utrikesrådet Björn Lyrvall inför utrikesnämnd	
	Utrikesnämnd	
	Childhood Executive Committee Meeting	
	Utdelning av Litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne, Stockholm	

JUNI

On 1	Informationskonselj	
	Företrädare för styresmannen Frank Rosenius, Kungl. Krigsvetenskapsakademien	
	Närvaro vid Svenska Gustafskyrkans 100-årsjubileum, Köpenhamn, Danmark	
Sö 5	Invigning av American-Swedish Historical Museums utställning om Nya Sverige-kolonin, Philadelphia, USA	
Må 6	Närvaro vid nationaldagsfirandet, Eslöv	
	Närvaro vid Öppet slott, Stockholms slott	
	Närvaro vid medborgarskapsceremoni med prisutdelning, Stockholms stadshus	
	Närvaro vid nationaldagsfirandet, Skansen	
	Nationaldagsmottagning, Stockholms slott	
Ti 7	Avskedsaudiens för Storbritanniens ambassadör H.E. Mr Andrew Mitchell	
	Årsmöte för Sällskapet till Arbetsflitens befrämjande, grundat 1839 av Drottning Desideria	
On 8	Överlämnade av fälttecken till Försvarsmaktens högkvarter, K1, Stockholm	
	Broschutdelning till 74 Silviasyster, Silviahemmet	
To 9	Avskedsaudiens för Kanadas ambassadör H.E. Ms Alexandra Volkoff	
	Broschutdelning till 21 Silviasjuksköterskor, Silviahemmet	
	Styrelsemöte i stiftelsen Silviahemmet	
	Styrelsesammanträde i World Childhood Foundation	

	Besök på Nobelmuseet, Stockholm	
	Sammanträde i Bröllopsstiftelsen	
Lö 11	Närvaro vid firandet av Elfdalens hembygdsförening 100-årsjubileum, Rots Skans, Älvdalen	
Må 13	Partiledarlunch för språkrören Maria Wetterstrand och Peter Eriksson, Miljöpartiet	
	Närvaro vid middag med stiftelsen AAPKI, Stockholm	
Ti 14	Företräde för direktör Björn O. Nilsson, Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien	
	Audiens för Indiens talman i underhuset, Smt. Meira Kumar	
	Lunch för H.K.H. Prins Turki av Saudiarabien	
	Utdelning av H.M. Konungens medaljer	
	Utdelning av The Stockholm Prize in Criminology, Stockholm	
On 15	Närvaro vid Stenhammardagen, Flen	
	Företräde för Förenade Arabemiratens hälsominister H.E. Dr Hanif Hassan Ali Al Qassim	
	Statsrådslunch för integrationsminister Erik Ullenhag	
	Företräde för Peter Brune, Svenska	
To 16	Närvaro vid Drottningholmsteaterns vänners högtidssammankomst	
	Utdelning av Global Award for Entrepreneurship, vid ICSB-konferensen, Stockholm	
Fr 17	Besök på Mälsåkers slott, Strängnäs	
	Invigning av Sveriges försvarsmuseum Arsenalen, Strängnäs	
	Närvaro vid De Gamlas Dag, Ekerö	
Lö 18	Närvaro vid World Transplant Games 2011, Göteborg	
Må 20	Företräde för akademisekreterare Sune Lindh, Sveriges lantbruksuniversitet	
	Företräde för ordförande Stefan Lindeberg och generalsekreterare Gunilla Lindberg, Sveriges olympiska kommitté	
	Avskedsaudiens för Tysklands ambassadör H.E. Mr Joachim Rücker	
	Invigning av Kungliga klubbarnas hus - Villa Godthem, Stockholm	

	Utdelning av Bröllopsmedaljer	
Ti 21	Besök på LO, Stockholm	
	Företräde för språkröret Gustav Fridolin, Miljöpartiet	
	Invigning av utställningen Venetianska mästerverk från 1700-talet, Prins Eugens Waldemarsudde	
Ti 21- On 22	Återbesök i södra Sverige i spåren av stormen Gudrun, Väckjö-trakten	
On 29	Företräde för Förenade Arabemiratens utrikesminister Sheik Abdullah	
	Närvaro vid The International 21st Puijo Symposium, Kuopio, Finland	

JULI

Fr 1- Sö 3	Närvaro vid HSH Prins Albert II och Ms Charlene Wittstocks bröllop, Monaco	
On 13	Mottagande av Borgholms kommuns bröllopsgåva, Borgholm	
To 14	Närvaro vid Victoriadagen, Borgholm	
Må 18	Premiering av Årets ölänning, Solliden	

AUGUSTI

Sö 31/7- Lö 6/8	Närvaro vid 22nd World Scout Jamboree Rinkaby, Kristianstad	
Ti 2	Närvaro vid ett internationellt Antarktisseminarium, Kungl Vetenskapsakademien	
On 17	Närvaro vid Svenskar i världens årsmöte samt utdelning av priset Årets svensk i världen, Stockholm	
To 18	Närvaro vid öppnandet av 39:e nordiska juristmötet, Stockholm	
Sö 21	Närvaro vid en nationalminnesceremoni, Oslo, Norge	
Må 22	Invigning av Rinkebyakademien, Spånga	
Ti 23	Utdelning av Stockholm Junior Water Prize, Älvsjö	
	Besök på Umeå universitetssjukhus samt på Barnhuset, Centrum mot våld, Umeå	
On 24	Företräde för representanter för Gästrik-Hälsinge Nation, Uppsala universitet	
	Närvaro vid Min Stora Middag, Stockholm	
To 25	Närvaro vid pristagarseminarium Stockholm Water Prize, Älvsjö	
	Utdelning av 2011 års Stockholm Water Prize, Stockholms stadshus	

KALENDER

To 25-Sö 28	Närvaro vid Kronprinsparets 10-årsjubileum, Oslo, Norge	
Fr 26	Besök på Askölaboratoriet Water, Trosa skärgård	
Lö 27	Närvaro vid högtidskonsert med anledning av det Baltiska året 2011, Berwaldhallen, Stockholm	
Sö 28	Närvaro vid Södra skånska regementets 200-årsjubileum, Revingehead	
Må 29	Dop av hjulångaren Eric Nordevall II, Stockholm	
Ti 30	Utdelning av Polar Music Prize, Stockholm	
On 31/8-Fr 2/9	Besök i Göteborg och Västra Götaland	
On 31	Besök på Beckholmen, Stockholm	
	Företräde för utrikesminister Carl Bildt	
	Deltagande i Östersjöseminariet samt utdelning av Baltic Leadership Award, Stockholm	
	Mentor Executive Committee Meeting	
	Närvaro vid premiären av dokumentärfilmen Harbour of Hope, Malmö	

SEPTEMBER

On 31/8-Fr 2/9	Besök i Göteborg och Västra Götaland	
To 1	Besök i Borås	
Fr 2	Närvaro vid Askölaboratoriets 50-årsjubileum, Trosa skärgård	
	Närvaro vid konsert med anledning av Jussi Björlings 100-årsjubileum, Stockholm	
	Närvaro vid fackföreningen SKTF:s 75-årsjubileum, Stockholm	
Må 5	Företräde för ordföranden i EU-domstolen Vassilios Skouris	
Ti 6	Invigning av en ny intensivvårdsavdelning för ECMO-behandling, Karolinska universitetssjukhuset, Solna	
	Utdelning av stipendier i pediatrik forskning vid stiftelsen Frimurarbarnhuset, Stockholm	
On 7	Närvaro vid Riksgäldens och Gymnastik- och idrottshögskolans seminarium Bättre hälsa - lägre statsskulld, Stockholm	
To 8	Företräde för Kungl. Tekniska högskolans rektor Peter Gudmundson	
	Avskedsaudiens för Argentinas ambassadör H.E. Mr Hernan Massini Ezcurra	

	Avskedsaudiens för Marockos ambassadör H.E. Mrs Zohour Alaoui	
	Representationsmiddag, Stockholms slott	
Må 12	Styrelsesammanträde i stiftelsen Silviahemmet, Borgholm	
	Närvaro vid seminariet Hållbara hav, Stockholm	
	Besök på Exportrådet, Stockholm	
Må 12-Ti 13	Närvaro vid militärovnigen DANEX - Exercise Northern Coast, Sydusten	
Ti 13-On 14	Närvaro vid 3rd IPC Honorary Board Meeting, Apeldorn, Nederländerna	
Ti 13	Företräde för representanter från Frälsningsarmén och Skangals vänner	
	Medverkan vid diplomceremoni för Majblomman 2011	
On 14	Företräde för utrikesrådet Björn Lyrvall inför högtidliga audienser	
	Avskedsaudiens för Litauens ambassadör H.E. Mr Remigijus Motuzas	
	Avskedsaudiens för Belgiens ambassadör H.E. Mr Marc Baptist	
	Avskedsaudiens för Islands ambassadör H.E. Mr Gudmundur Árni Stefánsson med fru	
	Besök på Svenska handelskammaren, Stockholm	
	Närvaro vid vernissagen av modefotografen Francesco Valentinos konstutställning, Stockholm	
To 15	Närvaro vid gudstjänst, Storkyrkan, Stockholm	
	Riksmötets högtidliga öppnande, Riksdagen, Stockholm	
Fr 16	Högtidliga audienser: Storbritannien, Uruguay, Tyskland och Georgien	
	Invigning av minnesmärke över greve Folke Bernadotte af Wisborg, med efterföljande mottagning på Folke Bernadotteakademien, Stockholm	
Sö 18	Närvaro vid minneshögtid med anledning av Dag Hammarskjölds bortgång, Uppsala	
Må 19	Företräde för generalsekreterare Håkan Wirtén och Ulf Holmberg, Världsnaturfonden WWF	
	Avskedsaudiens för Irlands ambassadör H.E. Mr Donald Hamill	
	Diplomatmottagning	

KALENDER

	World Childhood Foundation Executive Committee Meeting, Stockholm	
	Närvaro vid Rylanderska donationens evenemang, Ulriksdals slottsteater	
Må 19- Ti 20	Besök i Åbo, Finland	
Ti 20	Partiledarlunch för språkrören Gustav Fridolin och Åsa Romson, Miljöpartiet	
Ti 20- To 22	Närvaro vid evenemanget Swedish design goes London samt besök på Exportrådet, London	
On 21	Närvaro vid Europeiskt teckenspråkcenters symposium, Stockholm	
	Besök vid övningen Barents Rescue, Jokkmokk	
To 22	Närvaro vid Svenska klubbens 75-årsjubileum, Paris, Frankrike	
	Invigning av utställningen Härskarkonst, Paris, Frankrike	
	Invigning av Victoriatorget, Haparanda och Tornio	
Ti 27	Företråde för Arktiska rådet	
	Närvaro kyrkomötets högtidliga öppnande, Uppsala	
Ti 27- Fr 30	Besök i Saudiarabien med World Scout Foundation. Läs mer på sidan 17	
On 28	Invigning av Palatset - Sveriges nationalscen för barnkultur, Stockholm	
	Närvaro vid Nordens arks välgörenhetsmiddag, Stockholm	
To 29	Visning av utställningen De ou par Marcel Duchamp par Ulf Linde, Konstakademien, Stockholm	
	Besök på Radiumhemmet, Stockholm	

OKTOBER

Må 3	Informationskonselj	
	Medverkan vid prisutdelningsceremoni och bankett med anledning av Marcus Wallenbergpriset, Grand Hotel, Stockholm	
On 5	Företråde för utrikesrådet Björn Lyrvall	
	Utrikesnämnd	
To 6-Fr 7	Deltagande i IVA Royal Technology Mission Sweden, Växjö	
Fr 7	Invigning av fotografen Miguel Rio Brancos utställning, Kulturhuset, Stockholm	

Må 10	Företråde för ordförande Stefan Lindeberg och Peter Reinebo, Sveriges olympiska kommitté	
Ti 11	Närvaro vid Världsnaturfonden WWF:s rådsmöte, Solna	
	Närvaro vid Ersta diakonis evenemang Drivkrafter, Stockholm	
On 12	Besök i Västmanlands län	
	Besök på Stockholms stadsmission, Stockholm	
	Stipendieutdelning i Prins Bertils och Prinsessan Lilians idrottsstiftelse	
To 13	Högtidliga audienser: Nigeria, Frankrike, Colombia och Spanien	
	Audiens för Uruguays president H.E. Mr José Mujica	
	Närvaro vid symposium om Kungliga nationalstadsparken, Naturhistoriska riksmuseet, Stockholm	
	Utdelning av Birgit Nilsson-priset, Stockholm	
	Besök på Tillväxtverket, Stockholm	
Fr 14	Sammanträde i stiftelsen Ungt ledarskap	
	Företråde för svenska honorärkonsuler från Finland	
	Besök vid Uppsala universitet	
Må 17	Närvaro vid Centrum för genusmedicins 10-årsjubileum, Karolinska universitetssjukhuset, Solna	
	Utdelning av utmärkelsen Kung Carl XVI Gustafs pris till Årets nybyggare	
	Besök vid International Council for the Exploration of the Sea, Köpenhamn, Danmark	
	Utdelning av NE:s kunskapspris, Stockholm	
Ti 18	Deltagande i Bergslagsjakten, Västmanland	
	Närvaro vid evenemanget En kväll för Mentor, Stockholm	
To 20	Besök vid Scania, Södertälje	
To 20- Fr 21	Närvaro vid American-Scandinavian Foundations 100-årsjubileum, New York, USA	
Fr 21	Närvaro vid FN-dagsseminarium, Stockholm	
	Närvaro vid Glada Hudik-teaterns föreställning Elvis, Stockholm	

KALENDER

Lö 22	Närvaro vid Norden Clubs 100-årsjubileum, Jamestown, USA	
Sö 23/10- To 3/11	Besök i USA. Läs mer på sidan 27	
Ti 25	Företrädare för Rädda Barnens Haiti-chef, Gary Shaye	
On 26	Närvaro vid kondoleansceremoni med anledning av H.K.H. Kronprins Sultan bin Abdul Aziz bortgång, Riyadh, Saudiarabien	
To 27	Företrädare för ambassadör Robert Rydberg inför högtidliga audienser	
	Statsrådslunch för näringsminister Annie Lööf	
	Utdelning av forskningsanslag från Lilla barnets fond, Stockholm	
Fr 28	Högtidliga audienser: Malaysia, Belgien, Island och Sri Lanka	
	Styrelsemöte i Swedish Care International, Stockholm	
	Närvaro vid Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademiens högtidssammankomst, Stockholm	
Fr 28- Sö 30	Närvaro vid invigningen av Volvo Ocean Race, Alicante, Spanien	
Må 31	Företrädare för förbundsordförande Torsten Mörner, Svenska Jägareförbundet	

NOVEMBER

On 2	Jakt på Halle- och Hunneberg, Västergötland	
To 3	Besök på Sveriges riksbank, Stockholm	
Må 7-Ti 8	Besök i Härnösand och Västernorrland samt vid Folke Bernadotteakademien	
To 10	Närvaro vid invigningen av utställningen Under STOR press - mästergrafik från Ateljé Larsen, Helsingborg	
Fr 11	Närvaro vid Kungl. Krigsvetenskapsakademien högtidssammankomst, Stockholm	
	Närvaro vid Investment AB Kinneviks 75-årsjubileum, Stockholm	
Fr 11- On 16	Projektresa till Kina med Childhood Foundation	
Må 14	Mentor Executive Committee Meeting, Stockholm	
	Närvaro vid Cancerfondens lunchsymposium, Stockholm	
	Sammanträde i stiftelsen Prins Gustaf Adolfs och Prinsessan Sibyllas minnesfond	
	Besök i Järfälla kommun	

Ti 15	Partiledarlunch för Håkan Juholt, Socialdemokraterna	
	Utdelning av priset Årets ledare, Stockholm	
On 16	Styrelsemöte i H.M. Konungens 50-årsfond	
To 17	Närvaro vid World Child & Youth Forum. Läs mer på sidan 57	
Fr 18	Annual Meeting i World Childhood Foundation	
	Företrädare för Ulf Karlberg, co-chair, Business and Human Rights Center	
Må 21	Närvaro vid Sveriges regerings upprättelseceremoni, Stockholms stadshus	
	Närvaro vid Livslusts välgörenhetsföreställning, Stockholm	
Ti 22	Företrädare för departementsrådet Anders Hagelberg inför högtidliga audienser	
	Möte i H.M. Konungens råd för mark- och byggnadsfrågor	
	Företrädare för Gastronomiska akademiens ledamöter Carl Jan Granqvist, Håkan Mogren och Karsten Thurfjell	
	Styrelsesammanträde i Drottning Silvias jubileumsfond för forskning om barn och handikapp	
	Närvaro vid Hovförsamlingens församlingsafton	
	Närvaro vid Anders Wall-föreläsningen, Uppsala	
	Utdelning av Polhemspriset, Stockholm	
On 23	Närvaro vid en konferens med anledning av Askölaboratoriets 50-årsjubileum, Stockholm	
	Styrelsemöte i World Childhood Foundation	
To 24	Högtidliga audienser: Angola, Liberia, USA och Litauen	
	Närvaro vid Gastronomiska akademiens höst-sammanträde, Stockholm	
	Företrädare för generalsekreterare Göran Harnesk, BRIS, och Rabia Demirci	
	Närvaro vid Ledarskapsdagen 2011, Stockholm	
Må 28	Företrädare för EU-parlamentariker Alf Svensson	
	Närvaro vid Kungl. Musikaliska akademien högtidssammankomst, Stockholm	
	Utdelning av utmärkelsen Supergasellen, Stockholm	

Ti 29	Middag med Olympiska rådet, London, Storbritannien	
On 30	Närvaro vid Bernadottemusei vänners höstmöte	

DECEMBER

To 1	Utdelning av utmärkelsen Guldklubban, Stockholm	
	Företrädare för representanter från Miljöförvaltningen i Stockholm	
	Avskedsaudiens för Bosnien och Hercegovinas ambassadör H.E. Mr Darko Zelenika	
	Avskedsaudiens för Ukrainas ambassadör H.E. Mr Yevgen Perebyinis	
	Närvaro vid ett föredrag om flaggskeppet Mars	
To 1-Fr 2	Besök i Johannesburg och Pretoria, Sydafrika	
Fr 2	Mottagande av The Humanitarian Award till förmån för World Childhood Foundation, New York, USA	
Må 5	Presentation av 2011 års Nobelpristagare	
	Besök vid COP17 i Durban, Sydafrika	
Ti 6	Företrädare för departementsrådet Robert Rydberg inför högtidliga audienser	
	Partiledarlunch för Jimmie Åkesson, Sverigedemokraterna	
	Utdelning av Prins Eugens medalj	
On 7	Styrelsemöte i stiftelsen Silviahemmet	
	Närvaro vid Svensk-Amerikanska Handelskammarens jullunch, New York, USA	
To 8	Högtidliga audienser: Tjeckien, Uzbekistan, Jamaica och Etiopien	
	Utdelningssammanträde i stiftelsen Konung Gustaf VI Adolfs fond för svensk kultur	
	Styrelsemöte i Mentor Sverige	
	Närvaro vid Nobel Prize Concert, Stockholm	
Fr 9	Företrädare för generaldirektör Ulf Hammarström, Försvarsexportmyndigheten	
	Audiens för Palestinas ambassadör H.E. Mrs Hala Hosni Fariz	
	Styrelsesammanträde i Carl XVI Gustafs stiftelse för forskning och utbildning	

	Styrelsesammanträde i Drottning Silvias stiftelse för forskning och utbildning	
	Styrelsesammanträde i Kronprinsessan Victorias stiftelse för vetenskaplig forskning och utbildning	
Lö 10	Företrädare för vinnarna i DN:s Nutidsorientering	
	Utdelning av 2011 års Nobelpris, Stockholms konserthus	
	Närvaro vid Nobelbanketten, Stockholms stadshus	
	Närvaro vid evenemanget Celebrating Women in Science med anledning av 100-årsjubileet av Marie Curies andra Nobelpris, New York, USA	
Sö 11	H.M. Konungens galamiddag för nobelpristagarna	
Må 12	Företrädare för finansminister Anders Borg och finansmarknadsminister Peter Norman	
	Audiens för Nobels fredspristagare: Ellen Johnson Sirleaf, Leymah Gbowee och Tawakkol Karman	
Ti 13	Närvaro vid Luciafirande	
	Diplomatmottagning	
On 14	Närvaro vid Tyska damklubbens jullunch, Stockholm	
To 15	Mottagande av julgranar från Skoghögskolans studentkår	
	Närvaro vid adventsgudstjänst	
	Närvaro vid Kungl. Hovstaternas jullunch	
Sö 18	Närvaro vid konserten Klassisk jul, Stockholm	
Må 19	Utdelning av Bröllopsmedaljer	
Må 19-Ti 20	Lansering av kalendern Impressionen auf den Spuren des Carl von Linné, Stuttgart, Tyskland	
Ti 20	Företrädare för ordförande Lars Bergman, stiftelsen Ungt ledarskap	
	Utdelning av Bröllopsmedaljer	
	Närvaro vid Svenska Akademiens högtids-sammankomst, Stockholm	
To 23	Närvaro vid Drottningholmsteaterns konsert, Ekerö	

Kungl. Hovstaterna

*Riksmarskalk
Svante Lindqvist*

*Överhovmästarinna
Alice Trolle-
Wachmeister*

*Expeditionschef
Johan Fischerström*

*Hovstallmästare
Mertil Melin*

*Förste hovmarskalk
Lars-Hjalmar Wide*

*Statsfru
Kirstine von Blixen-
Finecke*

*Chefen för
H.M. Konungens stab
Håkan Pettersson*

*Personalchef
Gun-Britt Flingdal*

*Förste läromedikus
Jan Östergren*

*Ståthållare
Lennart Ahlgren*

*Informationschef
Bertil Ternert*

*Överhovpredikant
Lars-Göran Lönnermark*

*Överintendent
Carin Bergström*

*Hovmarskalk
Jörgen Lindström*

*Överintendent
Jan Lindman*

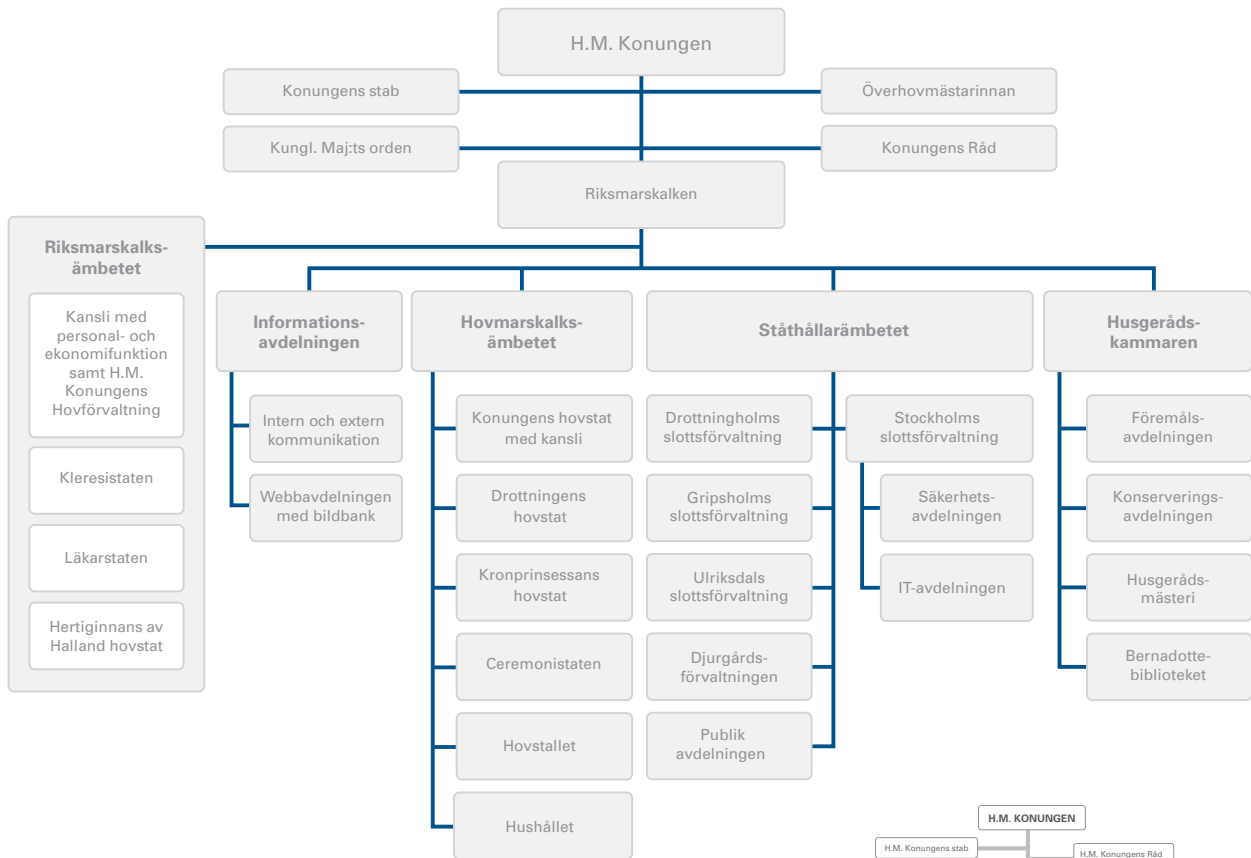
*Hovaudtör
Axel Calissendorff*

*Kanslichef
Christer Lignell*

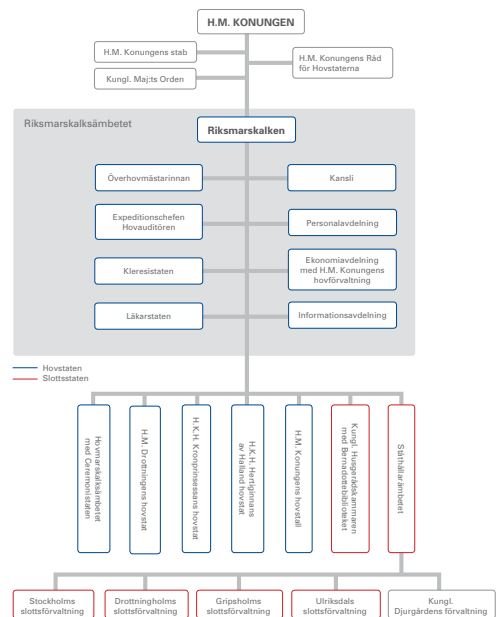
*Kungens valspråk ”För Sverige – I tiden ”
är vägledande för allt arbete vid Kungl. Hovstaterna.*

Organisation 2012

Organisation 2011

Läs mer om Kungl. Hovstaternas organisationsöversyn i Riksmarskalkens förord på sidan 6.

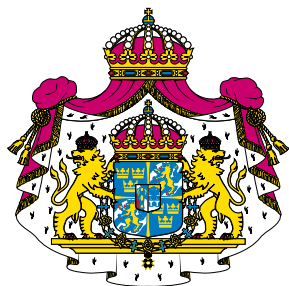
Kungliga symboler

Riksregalierna - nyckeln, spiran, svärdet, kronan och äpplet.

Kronan, spiran, äpplet och riksnyckeln, de svenska riksregalierna, symboliserar kungarikets traditioner. Regalierna markerar kunglig värdighet vid stora kungliga ceremonier som trontillträden, dop, vigslar och begravningar. Kronan är tecken på konungslig ära och värdighet. Spiran står för kungens världsliga makt och riksäpplet visar att Gud insatt honom

som sin befullmäktigade regent över ett stort och kristet rike. Nyckeln betecknar kungens makt att utestänga det onda, innesluta det goda och öppna för nödställda. Svärdet slutligen syftar på Kungens plikt att frimodigt och manligt beskydda det goda och straffa det onda.

Stora riksvapnet

Det stora riksvapnet är alltid krönt och har i mitten en "hjärtsköld" med den regerande dynastins vapen, som är utbytbart. Riksvapnet har haft detta utseende ända sedan det skapades av kung Karl Knutsson Bonde på 1440-talet. Sedan 1818 visar hjärtskölden ätten Bernadottes vapen.

Lilla riksvapnet

Det lilla riksvapnet är mycket flitigt använt inom statsförvaltningen, medan det stora riksvapnet främst brukas av Monarken och dennes familj, riksdag och regering samt utrikesförvaltningen.

Kunglig ordlista

Många yrkestitlar, ord och uttryck vid Kungl. Hovstaterna har använts under lång tid. Några av dessa förklaras nedan.

APANAGE är den del av det statliga anslag som används för att täcka kostnaderna för Kungens ceremoniella och representativa uppgifter. Apanaget utgör drygt hälften (51 %) av anslaget till Kungl. Hovstaterna.

BERIDAREN är chef för stallavdelningen vid H.M. Konungens hovstall.

FATBUREN sköter tvätt och linneförråd.

FODERMARSKEN är en av kuskarna, tillika ställföreträdande chef på stallavdelningen, vid H.M. Konungens hovstall och ansvarar bland annat för hästarnas utfodring.

FÖRSTE HOVMARSKALKEN är chef för Hovmarskalksämberbetet.

H.M. KONUNGENS STAB består av stabschef och adjutanter från Försvarsmakten.

H.M. KONUNGENS RÅD för Hovstaterna består av Hovstaternas chefer och behandlar bl.a. budgetfrågor.

HOVDAM assisterar Drottningen i officiella sammanhang.

HOVMARSKALK tituleras cheferna för H.K.H. Kronprinsessans hovstat och H.K.H. Hertiginnans av Halland hovstat.

HOVFURIR svarar för att iordningställa och genomföra allt från enkla luncher till stora galamiddagar.

HOVKALENDERN innehåller namnen på ledande befattningshavare vid Kungl. Hovstaterna.

HOVLAKEJ serverar vid kungliga middagar.

HUSGERÅDSMÄSTAREN är chef för den avdelning vid Husgerådskammaren, som svarar för transporter av möbler, möblering med mera.

HÖGTIDLIGA AUDIENSER sker när nya ambassadörer skall lämna sina introduktionsbrev, så kallade kreditivbrev, till Kungen.

KABINETTSKAMMARHERRAR och kammarherrar är behjälpliga vid statsbesök, audienser, officiella middagar och andra större evenemang.

KONUNGAHUSET eller **KUNGAHUSET** omfattar tronföljdsberättigade medlemmar av den Kungl. Familjen jämte deras makar/makor, Prinsessan Lilian och Prinsessan Birgitta.

KONSELJER är sammanträden med regeringen under Kungens ordförandeskap. Enligt grundlagen hålls informationskonseljer "när så erfordras" och regeringskifteskonseljer efter att riksdagen valt en ny statsminister.

KUNGAFAMILJEN utgörs av Kungen och Drottningen samt Kronprinsessan Victoria, Prins Daniel, Prins Carl Philip och Prinsessan Madeleine.

KUNGL. FAMILJEN utgörs av Kungafamiljen och övriga medlemmar enligt redovisning i Hovkalendern.

RIKSMARSKALKEN är chef för Kungl. Hovstaterna.

SLOTTSFOGDE är chef för en slottsförvaltning eller Kungl. Djurgårdens förvaltning.

SLOTTSVÄBELN ingår i säkerhetsavdelningen och har även ceremoniella uppgifter.

STATSFRUN är chef för H.M. Drottningens hovstat.

STÅTHÅLLAREN är chef för ståthållarämbetet, som svarar för vård och förvaltning av de kungliga slotten med tillhörande parker samt vård och förvaltning av Kungl. Djurgården.

TAFFELTÄCKARE biträder hovfuren i dennes arbete.

ÅLDFRUN svarar bland annat för lokalvård, blomsterarrangemang och praktiska förberedelser på Kungl. Slottet i samband med Kungaparets representation.

ÖVERHOVMÄSTARINNAN medverkar vid statsbesök inom landet och vid andra ceremonier enligt Kungens bestämmande. Rådgivare både till Kungen och Drottningen.

FOTO:

Omslag framsida: Kungl. Hovstaterna

Omslag baksida: Kungl. Hovstaterna

Sid 5 Jessica Gow, Scanpix
Sid 6 Jonas Ekströmer, Scanpix
Sid 7 David Löfvendahl, Kungl. Hovstaterna
Sid 8 Henrik Garlov, Kungl. Hovstaterna
Sid 9 Alexis Daflos, Kungl. Hovstaterna
Sid 12 Henrik Garlov, Kungl. Hovstaterna
Sid 13 Janerik Henriksson, Scanpix
Sid 14 Henrik Garlov, Kungl. Hovstaterna
Sid 15 Alik Keplicz, AP Photo
Sid 16 Mikael Wallentin-Aström, Försvarsmakten
Sid 17 Stig-Åke Jönsson, Scanpix
Sid 18 Anders Wiklund, Scanpix
Sid 19 Childhood??
Sid 21 Paulo Filgueiras, UN Photo
Sid 22 David Sica, Stella pictures
Sid 23 Ulf Palm, Scanpix
Sid 24 Jessica Gow, Scanpix
Sid 25 Pontus Lundahl, Scanpix
Sid 26 David Löfvendahl, Kungl. Hovstaterna
Sid 27 Claudio Bresciani, Scanpix
Sid 28 Bertil Ericsson, Scanpix
Sid 28 Janerik Henriksson, Scanpix
Sid 29 Henrik Garlov, Kungl. Hovstaterna
Sid 30 Gösta Kylsberg
Sid 30 Owe Ericsson
Sid 31 Alexis Daflos, Kungl. Hovstaterna
Sid 32 Alexis Daflos, Kungl. Hovstaterna
Sid 33 Alexis Daflos, Kungl. Hovstaterna
Sid 34 Alexis Daflos, Kungl. Hovstaterna
Sid 35 Fredrik Persson, Scanpix
Sid 36 Kungl. Hovstaterna
Sid 37 Henrik Garlov, Kungl. Hovstaterna
Sid 38 Alexis Daflos, Kungl. Hovstaterna
Sid 39 Alexis Daflos, Kungl. Hovstaterna
Sid 40 Morgan Gerle
Sid 41 Anders Wiklund, Scanpix
Sid 42 Christer Egelstig
Sid 54 Claudio Bresciani, Scanpix
Sid 54 Jonas Ekströmer, Scanpix

Sid 55 Jonas Ekströmer, Scanpix
Sid 56 Leif R Jansson, Scanpix
Sid 57 Henrik Garlov, Kungl. Hovstaterna
Sid 58 Christer Egelstig
Sid 59 Peter Steen, Studio Toivo Steen AB
Sid 60 Henrik Montgomery, Scanpix
Sid 60 Nobelmuseet
Sid 61 Alexis Daflos, Kungl. Hovstaterna
Sid 62 Jonas Ekströmer, Scanpix
Sid 63 Jonas Ekströmer, Scanpix
Sid 63 David Sica, Stella pictures
Sid 74 Jonas Ekströmer, Scanpix
Sid 74 Clas Göran Carlsson
Sid 74 Kungl. Hovstaterna
Sid 74 Kungl. Hovstaterna
Sid 74 Clas Göran Carlsson
Sid 74 Kungl. Hovstaterna
Sid 74 Kungl. Hovstaterna
Sid 74 Gunilla Ågren
Sid 74 Gunilla Ågren
Sid 74 Jonas Ekströmer, Scanpix
Sid 74 Clas Göran Carlsson
Sid 74 Kungl. Hovstaterna
Sid 74 Kungl. Hovstaterna
Sid 74 Kungl. Hovstaterna
Sid 74 Gunilla Ågren

Utgiven av:

Kungl. Hovstaterna
Kungl. Slottet
111 30 Stockholm
Tel: 08-402 60 00
www.kungahuset.se

Redaktion:

Svante Lindqvist
Annika Sönerberg
Per Törnblom
Gösta Kylsberg

Digital bildbehandling:

Marie-Louise Törnestam

Produktion:

Seforma AB
Tryckeri Ätta.45

Org. nr.

H.M. Konungens hovförvaltning 902000-7374
Kungl. Slottsstaten 202100-3484
Kungl. Djurgårdens förvaltning 802000-6808

KUNGL. HOVSTATERNA
Kungl. Slottet
111 30 Stockholm
Tel: 08-402 60 00
www.kungahuset.se